

ŽENA IN DOM

LETO IX.

JANUAR 1938

ŠTEV. 1

Priložene so tele knjige: Stefan Zweig: Skrivnost, ki žge; Dr. Margarete Raunert: Kako naj se žena neguje in
Gospodinjinski koledar za leto 1938

NE SAMO MODERNA OBLIKA

AMPAK TUDI

DOVRŠENA REPRODUKCIJA

IDEALNA SELEKTIVNOST
IN VSE OSTALE VRLINE

SIERA *radio aparatov*

OGLEJTE SI IN PREIZKUSITE NOVE

SIERA *modele*

PRI POOBLAŠČENIH TRGOVCIH

ORIGINALNE TVORNIŠKE CENE

ZELO UGODNI PLAČILNI POGOJI

SIERA

*Radio**

Glavno zastopstvo za Dravsko banovino

BRUNO KLEMIENČIČ

LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 30 - TEL. 35-58

KRAJEVNA ZASTOPSTVA V VSEH VEČJIH KRAJIH

Polepšavajo Vas kreme „LA TOJA“

ki hranijo, zdravijo in tonizirajo kožo. Mozolje in ogrce, ki se dobe vsled premasne kože, odstrani milo „La Toja“.

Crema universal „La Toja“ za stalno uporabo / Crema sin grasa „La Toja“ (suha) / Crema normal „La Toja“ (mastna) / Cold cream „La Toja“ (mastna, hranilna)

Preparate „La Toja“ dobite v lekarnah, drogerijah in parfumerijah / Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:

„CHEMOTECNA“, družba z o. z.
Ljubljana, Mestni trg 10.

najnovije žarnice
v obliki krogle in
sveče dajejo

precej več
svetlobe,

ne da bi se stroški
za tok kaj zvišali.

*

Elegantna razsvetliava!

Jasna, bela luč!

Ne bodite neprijateljica sama sebe!

Mar ne veste, da je

HERSAN-čaj

pri obolenjih želodca, jeter in ledvic dobro sredstvo?

Obolenja ob premeni in bolečine pri mesečnem perilu (menstruaciji) ublaži **HERSAN-čaj!**

Ali Vas ovira debelost? Ali hočete biti vitki?

Potem pijte **HERSAN-čaj!**

Čemu bi trpeli bolečine zaradi revmatizma in protina, **če ni treba?**

HERSAN-čaj je sredstvo, ki Vam lahko olajša muke.

HERSAN-čaj pomaga pri poapnenju žil (arteriosklerozi) in zlati žili (hemoroidih).

HERSAN-čaj se dobiva v **vseh lekarnah** samo v originalnih omotih.

Zahtevajte brezplačno brošuro od tvrdke

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1

Reg. min. soc. pol. in nar. zdr. št. 19 434/3.

KLIŠEJE

ENO- IN VEČBARVNE

JUGOGRAFIKA

LJUBLJANA, SV. PETRA NASIP 23

Odgovori dr. A. F. Ferenčaka na razna vprašanja

Palčna kost. Na nogah imam palčne kosti tako močno razvite, da normalnega, lepo oblikovanega čevlja sploh ne morem obuti. Primorana sem, da si dam čevlje vselej delati po meri ali pa da si kupim kar za dve ševilki večje, kakor bi bilo treba. Ali se mi boste smejali, če Vam priznam, da sem zaradi te nakaze včasih kar zares nesrečna in da bi za lepe noge dala ne vem kaj. Ali se tu ne da nič pomagati?

M. N. iz T.

Odgovor: Palčne kosti si daste lahko operirati. Uspeh bo gotovo zadovoljiv. Obrnite se torej na kirurga.

Grdo raščeni zobje. Imam zdrave in močne zobe, a obupno grdo raščene. Eden navzven, drugi navznoter, in še celo pošev. Ta napaka mi je silno neprijetna. Otesnjeno se čutim že pri go-

vorjenju, kaj šele da bi se mogla kdaj prav sproščeno, tako kakor se pravi, «na vsa usta» zasmejati. Slišala sem, da se dajo taki zobje uravnati. Ali je to res? Ali bi bilo morda treba hoditi vsak dan k zobnemu zdravniku? In kar je najvažnejše: ali bi to zelo veliko stalo? Neka, ki se rada smeje.

Odgovor: Da, Vaše zobe je mogoče uravnati, ako niste starejši ko 18 let. Po tem času namreč željustna kost ne raste več v toliki meri, da bi se z regulacijo zob dalo kaj doseči. Zdravljenje traja 1—2 leti, k zdravniku je pa treba po enkrat do dvakrat na mesec. Stvar seveda precej stane. Najbolje je, da se obrnete sami na zobnega zdravnika, kateri se bavi z orthodontologijo.

Imam suho kožo in bi rada vedela, katero kremo smem brez škode rabiti za noč. Priporočali so mi olivno olje in vazelin, pa sem slišala, da po teh dveh sredstvih rastejo dlavičice. Rada bi tudi vedela, ali je res, da tudi brisanje lica s špiritom rast dlavičic pospešuje. In kako bi odpravila oziroma preprečila še nadaljnje razširjanje globokih gub pod očmi (stara sem 18 let).

Odgovor: Vsaka mastna krema je hranljiva krema za noč. Izbira je vendar ogromna: od «Ardenovih» preparatov pa do «Pfeilring-Lanolincreme!» Svarim Vas samo pred mazili anonimnih zakonitih veččakov. Da od vazelina rastejo dlavičice, je res. Brisanje lica s špiritom je jako škodljivo, posebno pa pri suhi koži. Za gube pod očmi: dobra hranljiva krema seveda. Sicer pa za-

Vsem, ki se hočejo dobro odpočiti, na znanje, da je na žimnicah iz Masterlove žime najslajše spanje.

Predilnica za žimo

VILKO MASTERL

Strazišče pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

deva zasluži, da se obrnete tudi na zdravnika kozmetika.

PARFUM FORVIL PARIS

VPRASAŃJA IN ODGOVORI

Dva prepirljivca. Imam dvoje otrok, petletnega dečka in osemletno deklico. Vsak zase sta prav pridna in ubogljiva; kadar sta pa skupaj, sta pa kar neznosna. Neprestano se prepirata in prerekata in celo pretepeata. Pa ne da bi si bila morda sovražna. Nasprotno, še prav rada se imata, tako da kar ne moreta biti drug brez drugega in zato neprestano tiščita drug za drugim.

Tako težko mi je gledati, kako sta si kar naprej v lasih, medtem ko se drugi otroci vendar tako lepo razumejo med seboj.

Kako naj ju te grde prepirljivosti odvadim? Z. B.

Odgovor. Tako, kakor pri Vas, je prav povsod, gospa, v vsaki družini. Če kaka mati trdi, da se njeni otroci nikdar med seboj ne spro, tako pač samo govori ali pa so njeni otroci bolehni in slabotni in zato mirnejši in popustljivejši od drugih, ki so zdravi in krepki.

V vsakem zdravem otroku je dosti sile in moči, ki se mora nujno nekako sprostiti. Ker pa je težnja po tej sprostitvi enako močno razvita v bratcu kakor v sestrici, so spori in prepirčki med njima neizbežni. Starši store najbolje, da v te spore posežejo le tedaj, kadar je to res nujno potrebno; sicer naj jih pa mala srboriteža kar sama med seboj poravnata. Vse, kar morete storiti, je to, da vplivate nanju z lepo besedo in lepim zgledom, in kadar sta le prebojevita, tudi s primerno kaznijo. Skušajte jima na drastičen način predočiti, kako bi bilo, če bi se vsi ljudje tako prepirali med seboj, če bi vsi kričali in se zaganjali drug v drugega.

Predvsem pa ne smete pozabiti, da je povod takim preprirom najpogosteje nezaposlenost in dolgočasje. Zato skušajte, da otroka na primeren način zaposlite. Pokažite jima razne zabavne igre, dajte jima papirja in svinčnike, da bosta pisala in risala, drugič spet knjigo, da se zamotita z gledanjem slik in s čitanjem. Pa tudi z raznimi lažjimi deli ju lahko zaposlite. Z največjim veseljem in navdušenjem Vam bosta prebrala ali pa izluščila polno skledo fižola ali graha ali pa nalomila makaronov za pet večerij, v svojih malih

košaricah pa kar mimogrede nanosila in zložila poln zaboj trsk in polen. Če ju potem za to delo primerno pohvalite ali celo nagradite z lepo sličico ali s koščkom čokolade, potem ste lahko prepričani, da bo njuno veselje do dela in strem-ljenje po kakršnikoli zaposlitvi kmalu večje od težnje po prerekanju in pretepanju.

Moža bi rada razveselila. Možu bi rada napravila blazine za stole v jedilnici. Ne vem pa, ali so take blazine sploh moderne ali ne. Ali jih lahko napravim iz istega blaga, s kakršnim je preoblečen kauč? S čim naj jih napolnim, da bo poceni, praktično in trpežno? In slednjič, kako in s čim naj jih pritrdim na stole? Mira.

Odgovor. Živimo v času, ko je moderno vse, kar je praktično in udobno, kar torej res služi svojemu namenu. To je načelo, ki še prav posebno velja za blazine. Kaj bi nam tudi blazina, čeprav še tako lepa in razkošna, če se pa nanjo ne smemo niti nasloniti, kaj šele usesti! In prav iz tega razloga je luksuzno blazino skoro docela izpodrinila blazina, napravljena iz blaga, kakršno se uporablja za preobleko kaučev in foteljev. Polnijo se te blazine z žimo, z vato ali pa s perjem. Dobro je to in ono, tudi v ceni ni dosti razlike. Vendar se vedno bolj uveljavlja perje, ker se ne stisne in tudi ne sprime v kepe, tako da s perjem polnjena blazina pač najlepše obdrži svojo prvotno obliko. Blazine obrobite z vrvcu primerne debelosti in barve. S to vrvcu potem tudi blazine privežite k vsem štirim stolovim nogam. Obrobo pa lahko tudi opustite, potem prišijte le na vsak vogal blazine primerno dolg kos vrve za zavezovanje.

Kdo pozdravi prvi? Se to nam ob priliki povejte, prosim: katera pozdravi prva, ali mlada žena ali starejša samska učiteljica, uradnica itd., ki bi bila po letih skoro lahko mati prve. Po mojem mnenju ni znak dobre vzgoje, če «čaka» mlada gospa na pozdrav starejše samske znanke, ampak diši to bolj po domišljavosti in prevzetnosti. I. M.

Odgovor. Čisto prav imate, gospa, da obsojate vse tiste mlade gospe, ki v svoji namišljeni veličini čakajo na pozdrav starejših samskih znank, morda celo takih, ki so jim nekoč izkazale večje in manjše usluge in dobrote. Ni to samo znak prevzetnosti in domišljavosti, ampak tudi dokaz pomanjkanja srčne kulture.

Skrbi s šestnajstletnikom. Zaradi dolgotrajne bolezni je bil moj mož predčasno upokojen. Ob nizki pokojnini komaj životarimo. Imam 16letnega sina, ki se uči v večji mehanični delavnici in ki izredno dobro igra na harmoniko, in to kot samouk, kar po posluhu. Da si zasluži za čevlje in za obleko, se je dogovoril z lastnico manjše okoliške gostilne, da bo vsako soboto in nedeljo igral v njenem lokalu.

Spočetka je bilo vse v najlepšem redu. Po nekaj tednih pa je prav v tisti gostilni spoznal 21letno dekle, o katerem se širijo najslabše govorice. Po hudih prepirih smo ga prisilili, da je igranje v gostilni opustil, in mu tudi prepovedali nadaljnje sestajanje z dekletom. Na svojo veliko žalost pa sem ugotovila, da z raznimi zvijačami in izgovori le še pride z njo v stik.

Vsa obupana sem in ne vem, kako bi ga rešila njenega vpliva.

Odgovor. Vsak petnajst- do šestnajstletnik ima svojo veliko — prvo ljubezen, pa naj bo to že fant ali dekle. Da je prva simpatija skoro vsakega fanta starejša kakor fant sam, ni težko razumeti, če le malo globlje pomislimo. Saj bi se moral sicer fant petnajstih let zaljubiti v komaj pet- do osemletno dekletce! Da pa to vendarle ne gre, boste razumeli tudi Vi. Zato se le umirite in potolažite, preskrbna mamica! Vse se bo uneslo in uredilo, da bo prav in dobro.

Potrudite se, da boste fantu bolj tovarišica in prijateljica kakor pa stroga, črnogleda mamica. Nasmejte se mu — seveda pristrčno, materinsko-dobrovoljno, in ne zafrkljivo in posmehljivo. Bodite ponosni in veseli, da imate takega sina. Saj je vendarle fant na mestu! Mar bi mu sicer prišlo na um, da bi igral drugim v zabavo zato, da Vam prihrani izdatek za njegovo obutev in obleko?

Verjemite mi, sto drugih na njegovem mestu bi šlo brcat žogo ali pa v kino in bi pri tem niti malo ne pomislilo na brige in skrbi svojih staršev.

ELIDA MILA

— dobrota celo za
najobčutljivejšo kožo!

- Bogata mehka pena blagodejno vpliva na nežno kožo.
- Radi svoje izbrane sestavine polepšujejo polt in neyujejo kožo.
- Obilni vonj ostane v milu do zadnjega ostanka in se še dolgo občuli na koži.

Naša anketa

Ali ste za ločitev zakona ali proti njej?

Sklepna beseda

Da je zanimanje za to vprašanje res zelo veliko, da je ta problem zdaj bolj pereč ko kdajkoli, kaže veliko število najrazličnejših odgovorov, ki so jih napisale omožene in neomožene ženske iz najrazličnejših stanov. Večina odgovorov ima skupno potezo, ki je menda v prvi vrsti ženska lastnost: skoraj povsod se kaže pomanjkanje objektivnega in stvarnega odnosa do vprašanja, o katerem razpravlja večina udeleženk ankete predosem subjektivno. Navadno samo tista žena, ki je na sebi občutila bridko usodo ločenke, razume, da pridejo v marsikaterem zakonu trenutki, ko kljub potrpežljivosti in pogledu v bodočnost, ki je često temna in negotova, ni mogla zdržati v zakonu in je bila prisiljena, podati se na trnjevo pot, na sodišče, da razveže njeno nesrečno zvezo. Ena teh žen je pač upravičeno napisala: «Čudim se Vašim naročnicam, ki govorijo o ločitvi kakor o nekakšni strašni in vsega zgražanja vredni stvari. Zakaj se ne zgražajo rajši nad surovostjo nekaterih mož? Zakaj se ne zgražajo nad brezsrčnostjo očetov, ki svoj zaslužek brezvestno zapijejo po gostilnah?»

Katera žena se zgraža nad ločenkami? Večinoma tiste — dasi so tudi med njimi izjeme — ki žive same v srečnem zakonu, ki imajo dobre može, ki so preskrbljene, ki jim je usoda na vsej njihovi življenjski poti prizanašala, da so lahko korakale brez spotikljaja dalje — pa merijo vso svojo okolico po svojem lastnem položaju. Ali pa tudi neomožene, ki motrijo zakonsko življenje le od daleč. Kdor pozna zakon od blizu, pač ve, da je zakon mnogo bolj komplicirana zadeva, kakor se zdi to ženski, ki daje v svojem prispevku k anketi tale nasvet: «... če bo žena vedno čedno in snažno oblečena, četudi zakrpana, če bo zmerom lepo počesana, čeprav brez trajne ondulacije, in če bo domek, naj bo še tako skromen, vedno čeden in prijeten — potem, verjemite, ne bo hude besede iz moževih ust.» Tako preprosta pa žal ta stvar z zakonsko srečo vendarle ni. Res je, da priinese večina žen toliko poštenega hotenja v zakon, da ne morejo razumeti, kako se more zakon kljub vsem omenjenim pogojem vendarle ponesrečiti. Koliko je žen, ki ustrezajo tem pogojem, ki si vedno prizadevajo, da bi možu ustregle, toda on tega sploh ne opazi, ne vidi značnega domka, ne vidi ljubeznivega nasmeha — ker ves prosti čas prebije v gostilni in prihaja pijan domov. Pogled na ženo mu je živ očitek, ki ga ozlovolji vsakokrat posebej, ker mu vzbuja vest. V njem se neprestano borijo moč navade, slaba družčina in težnja po veseljačenju s čutom dolžnosti do družine. Morda je pri marsikaterem možu volja dobra, toda ne zmore tiste odločnosti, ki bi bila potrebna, da bi odšel domov namesto v gostilno.

Tako je mož jezen sam nase, a znaša se nad ženo in otroki. Sledje surovi nastopi, ki jih v 99 odstotkih izzove mož. Tako postopanje vodi neizogibno v ločitev, če jo le dovoljujejo gospodarske razmere. Kajti takšno ravnanje moža pijanca se navadno ne izboljšuje, marveč še poslabša. Mož pijanec se pogreza vedno globlje, njegov dom mu je vedno hujši očitek. So primeri, ko je surovost takega moža tako strahotna, da mora omagati tudi najbolj potrpežljiva žena in se zateči k ločitvi kot edini rešitvi.

Mnogi ljudje še nekako priznavajo ločitev, če zakonca nimata otrok, toda če so otroci, se «družina ne sme razdirati». Dosti ljudi ve iz lastne izkušnje, koliko bolje bi bilo za otroke, ko bi se starši o pradem času ločili. Kolikokrat se človek vse življenje ne more otresti strašnih vtiskov, ki jih je doživel kot otrok take nesrečne družine. Resnica je, da je družina najboljše vzgajališče, toda kakor ni nič absolutnega na svetu, tako tudi družini ne moremo priznavati vrednosti tam, kjer otrok ne doživlja drugega kakor strah in trepet pred surovim očetom in pred neprestanimi prepri. Zato je popolnoma napačno mnenje, da je treba zakon tam, kjer so otroci, za vsako ceno vzdržati, marveč ga je treba razdreti prav zaradi otrok, zaradi njihove bodočnosti, zaradi njihovega telesnega in duševnega zdravja. Kadar razmišljam o tem, mi stopi pred oči podoba otroka, čigar družino sem imela priložnost spoznati. Otroek je bil bled in slaboten, raztresen in neprestano prehljan. Vprašala sem mater, kaj mu je. Tudi materine oči so zrle — kakor otrokove — tako prestrašeno v svet, kakor bi se nečesa bale, pred nečem trepetale. Dolgo nisem dobila pravega odgovora, neki dan pa, ko je imela mati neposredno za seboj strašen dogodek, mi je priznala, da prežidita z otrokom često vso noč v mrzli zimi v drovarnici ali celo na planem v sami srajci, kamor ju prepodi oče, ko pride pijan domov. Takih zakonov je več, kakor si mislimo. Ali bi res ne bilo prav, ko bi v takih primerih mati rešila svoje otroke pekla in se ločila?

Za treznega opazovalca, ki misli človeško, to je brez predsodkov, mora biti to vprašanje povsem jasno. Tu more odločati edinole gospodarska stran vprašanja. Žena, ki jo vzdržuje mož, zlasti tista, ki ne zna sama zaslužiti, ima pač mnogo težje stališče in mora dostikrat zdržati v zakonu, če hoče živeti, pa naj bo to življenje še tako bedno. Nasprotno pa žena, ki ima zavest, da se lahko osamosvoji, da bo lahko vsaj deloma prispevala k vzdrževanju svojega otroka, čuti naravnost dolžnost, da pripravi svojemu otroku in sebi boljšo bodočnost. Zato je tolikega pomena, da dandanašnja vzgoja ne pripravlja dekleta samo za zakon, ampak ji tudi da sposobnost, da se lahko sama preživlja. Četudi so nekateri proti gospodarski samostojnosti žene, je vendarle resnica, da lahko ta samostojnost

ustvari podlago za dostojno sožitje med spoloma. Mož, ki vidi, da se zna njegova žena tudi sama preživljati, bo gotovo gledal nanjo z večjim spoštovanjem kakor na ženo, o kateri se mu zdi, da je popolnoma odvisna od njega. Kadar bodo gospodinjstvo vrednotili kot polnovreden poklic, se bo tudi za ženo, ki je samo gospodinja, življenje v tem pogledu izpremenilo v njen prilog.

Gotovo je, da so vzroki za ločitev še drugi, da često tudi žena zakrivi ločitev, zlasti v zakonih, kjer zaradi brezdelja preži na nova doživljenja, ki se pogosto prav žalostno končajo. Toda resnica je, da je med delovnimi ljudmi kriv razdora v družini veliko večkrat mož kakor žena.

Ženska kaže vedno mnogo pripravljenosti na tako sožitje, ki je podlaga za trajen zakon, in to tudi ženska, ki se zaveda, da bi se mogla sama preživljati. Kajti ženska je bila do zdaj deležna take vzgoje, ki jo je zlasti pripravljala za zakon. Vcepljali so ji take lastnosti, ki omogočajo skupno življenje; seveda predosem v zakonu: prilagodljivost, poslušnost, potrpežljivost, upoštevanje tujega mnenja. Na drugi strani pa lahko trdimo da moških niso nikdar vzgajali za zakon. Zakon je prav za prav socialna ustanova prve vrste; tu se je treba prilagoditi, potrpeti drug z drugim, se vzajemno spoštovati in delati za skupno blaginjo. Toda večina mož ravna tako, kakor da je zakon ustanova, ki je namenjena zgolj njihovemu ugodju. Medtem ko se žena često vsemu odreče, spravi moža najmanjša žrtev o slabo voljo. Seveda je pa začetek in konec vsega zla v družini alkohol, ki je največji sovražnik srečnih zakonov.

Bolj ko kjerkoli bi bilo umestno, da bi vzgoja vplivala na oba enako, na moškega in žensko, ko ju pripravlja za zakon. Zakaj srečen zakon je dobrina, ki je ne kaže kar tako razdirati. Toda voljo za trajnost v zakonu, pa tudi pogoje za to bi morala prinesiti v zakon oba zakonca v enaki meri.

Poročile so se naročnice: gospodična Toni Bizjakova z gospodom Jožetom Brezonom, polit. uprav. pripravnikom z Jesenic; gospodična Milka Bregarjeva z gospodom Milanom Štokom iz Trbovelj; gospodična Štefka Gomstjeva z gospodom Ivanom Zemljčičem, žandarmerijskim narednikom iz Maribora; gospodična Marica Gosnikova z gospodom Antonom Fistorom iz Celja; gospodična Anica Ilčeva z gospodom Antonom Dejakom iz Ribnice; gospodična Pavla Mačkova z gospodom Edwardom Voukom, orožnikom z Jezerskega, in gospodična Fani Permetova z gospodom Emilom Oblakom, monterjem iz Celja. — Iskreno čestitamo!

Širite „Ženo in dom“
Za dve pridobljeni naročnici dobite svilene nogavice.

Ali molče oči kadar govori ljubezen?

Za noč mastna
Elida Citron Cold Cream.

Njena izborna sestavina čisti in hrani kožo. Prastara polepševalna sredstva, namamelis in citriono, je združila napredna znanost v popolnosti, zato ta krema kozmetično najbolje deluje.

Čestokrat izda en sam pogled več kakor mnogo besedi. Ali ni tako priznanje najlepše za vsako ženo? Zato bi morali storiti vse, da ostanete v „njegovih“ očeh lepi.

Gotovost, da boste vedno lepa in dobro negovana, Vam daje ELIDA krema IDEAL, dnevna krema za polepšanje. Polt postane medla, enakomerna in čista, zaradi dodatka hamamelisa poživlja in obnavlja kožo.

ELIDA **KREMA**

~~PREPROGE~~
~~ZAVESE~~

~~TAPETNO~~
~~BLAGO~~

ING. ARN. MITJA ŽVIGELJ 1917.

F.K.S. **SOUVAN**
MESTNI TRG 24.

Žena in dom

Štev. 1 Januar 1938 Leto IX

Drage naročnice in bralke,

ali poznate pravljico o križu? Ne poznate je? Zivel je siromašen mož. Gosti nadlog je imel nad seboj. Bolezen ga je trla, sam je hodil po svetu in nikjer ni bilo prijaznega ognjišča, da bi si lahko odpočil... Zmerom bolj se ga je loteval obup in pogostokrat je tarnal: „O Bog, zakaj si mi naložil tako težak križ?“ In ko je neki dan spet tako tarnal, mu je Bog odgovoril: „Če se ti zdi tvoj križ pretežak, si sam izberi drugega!“ Povedel ga je na livado, kjer je stalo vse polno križev. Nekateri so bili majhni, drugi večji, spet drugi velikanski. Nekateri so bili iz jekla, imeli so ostre robove, drugi so bili iz lesa, in niti dva križa nista bila enaka, čeprav jih je bilo toliko. „Išči,“ mu je velel Bog, „in če najdeš križ, ki se ti bo bolj prilegel, ga lahko zamenjaš!“ Mož je ves vesel ubogal. Prijel je najmanjši križ, a glej, bil je iz železa in se vzdigniti ga ni mogel. Potem je prijel drugega, ki je stal blizu in je bil videti kaj priređen. A ostri robovi so se mu zarežali v ramo in hitro ga je spet postavil nazaj. Taho je hodil od križa do križa, izbiral, tehtal, poizkušal, a nobeden mu ni ustrezal. Naposled se je lotil velikega tankega križa iz smrekovine. Lahak je bil videti, a ko si ga je zadel na ramo, je klecnil pod njegovo težo. A mož ni odnehal. Izbiral je in izbiral in naposled je našel primeren križ. Ko si ga je zadel na ramo, mu niso klecnila kolena in tudi robovi ga niso rezali v ramo. „Tega vzamem, dobri Bog, najbolj se mi prilega!“ Tedaj se je Bog nasmehnul: „Taj to je vendar tvoj križ, ki ga nosiš že vse življenje!“ Odsihodob se je mož vdal v svojo usodo in ni več obupaval, zakaj vedel je, da nosijo drugi še večje in težje križe...

Takšna je pravljica o križu! In toliko resnice je v nji! Časih mislimo, da prav naš usoda še posebno kruto bije, da je drugim življenje lažje in lepše... A če bi se poglobili v njihov položaj, bi kmalu spoznali, da tudi nje tare križ, morda še težji in večji od našega, in bi ne hoteli menjati z njimi. In časih se vendarle zgodi, da za kratek trenutek odložimo križ in si oddahnemo. Hudi in slabi časi se menjajo, lepe in žalostne dni doživljamo, nobeno trpljenje ni večno.

Najhuje je tistim, ki vedno glodajo vase! Odprite oči, pogledjte okoli sebe! Vsi imajo skrbi, vsakogar tare skrb, nihče ne uide udarcem usode! Razlika je le v tem, kako kdo nosi svoj križ. Nekateri ga nosijo z vedrim obrazom, drugi neprestano vzdihujejo. In verjemite, tistim, ki ga nosijo s pogumom, se zdi lažji!

Veseli božič in veliko srečnih dni v novem letu Vam iskreno želi

uredništvo.

1.

Bilo je pomladnega dne. Solnce je tako toplo prigrevalo, kakor da se čas nagiblje že na poletje. Drevesa so bila še gola, toda trate je že pokrivala nizka trava. Na prisolnčnih bregovih so se odpirale cvetice. V drevoredih so vriskali igrajoči se otroci. Zemlja je dišala.

Duh po polju je izpremešan z vonjem mandeljnovga cvetja vel prav do bolnišnice, ki je stala ob stranski cesti, skrita za gosto, živo mejo. Razlival se je po vrtu, ki je bil zasajen z mladimi breskvami, pretakal se je skozi okna v dvorane. Bolniki so ga željno vdihavali. Bili so bolj nemirni ko po navadi.

Ob uri, ko se je bilo solnce že nagnilo čez poldan, sta se Katrica in Lovre izprehajala po vrtu bolnišnice. To je bilo sicer proti predpisom. Katrica bi bila morala biti ob tisti uri v postelji. Toda že nekaj dni prej, odkar je pričakovala obisk moža, ni nehala zagotavljati zdravnikom, da je krepka in da se počuti zdravo. To jim je dopovedovala s tako gorečnostjo, da se res niso mogli upirati njenim besedam.

Lovre jo je bil prijel za podpazduho, da sta hodila po belem pesku, ki jima je škripal pod nogami. Katrica, ki je bila oblečena v pisano, do gležnjev segajočo obleko, se je vsa naslanjala na moža, najrajši bi mu bila obraz položila na ramo. Bila sta na videz kakor dva mlada zaljubljenca. Že več tednov se nista vide'la.

Na pogled sta bila tako različna med seboj. Katričin obraz je bil blede, oči so ji bile zaradi bolezni globoko vderte, obrobljene z modrikastimi krogi. Po naravi je imela pšenične lase, belo polt in modre oči. Zdela se je živo nasprotje črnolasega moža rjave polti in mračnega pogleda z malce zagonetnim nasmehom na ustnicah.

Hodila sta počasi, nista mnogo govorila. Z rahlim nasmehom, kakor da ju trenutno vse veseli, sta se ozirala na holme, ki so se raztezali za mestom. Bilo je kazno, da vsa zbrana in z nekako pobožnostjo uživata solnce in medsebojno bližino.

Četudi se je Katrica vedno bolj in z vso težo opirala na moža, se ji je nazadnje vendar zapletla noga, da bi bila kmalu padla na kolena. Lovre jo je naglo zgrabil okoli pasu. Imel je občutek, da se mu bo prelomila v rokah.

«Vidiš, da si še brez moči», ji je rekel.

«To je le zaradi tega, ker nič ne delam», se je branila.

Lovre se je oziral po kaki klopi. Zagledal jo je, ki je stala v redki, mrežasti senci pod mlado breskvijo. Sedla sta.

Katrica je postala nekam žalostna. Položila je glavo na moževo ramo in rada pustila, da je Lovre pštoval njeno desnico v svojih dlaneh. Oči so se ji zalile s solzami.

«Domov pojdem», je slednjič izpregovorila.

Lovre se je začudil. Umaknil je obraz od nje in jo je gledal nekaj trenutkov.

«Ali ti ne ugaja tu?»

Žena se je rahlo stresnila ob teh besedah. Moj Bog, kakšno vprašanje! Bele dvorane, vrste postelj, po-

strežnice, zdravniki, zdravila, predpisi, predpisi — kdo more za trajno to prenašati? Poleg tega je bila pomlad. Ona je ni videla le z očmi, ni je doznava'la le z nosnicami. Plala ji je v krvi. Še nikoli je niso tako hudo mučile različne misli in žgoča hrepenenja. Da, če bi nikogar ne ime'la na svetu, bi morda ostala. Pa še tedaj ne.

«Ne ostala bi več rada.»

«Toda ti ne smeš od tod, dokler ne ozdraviš», ji je Lovre rahlo božal roko, da bi jo pomiril.

«Saj sem zdrava. Doma se bom razgibala, pa bom dobra. Saj ne moreš tako dolgo ostati brez mene.»

«Saj si sam pomagam. Včasih mi pride pospraviti Jožica.»

Lovre je čutil, kako je žena ob tej zadnji besedi vsa vzdrhtela. Ni se več oslanjala nanj. Roke si je položila na kolena in tiho gledala predse. Na ustnicah ji je ležal poseben izraz. Lovre ga je videl, toda ni ga razumel.

«Pojdem», se je nenadoma odločila. «Saj sem dobra. Zaplešem, ako hočeš», se je nasmehnila, toda njen nasmeh je izražal vse kaj drugega ko radost.

Mož jo je gledal. Tudi ona ga je zrla. Po njenih očeh je spoznal, da bi je vse sile tega sveta ne odvrnile od sklepa.

«Prav», se je vdal. «Toda peš ne moreš domov. Potrpi še ta teden. V nedeljo pridem z vozom. Potem, ako te bodo pustili zdravniki...»

Žena se mu je molče privila k ramenu...

Še nikoli ni doživela tako dolgega tedna. Že samo pričakovanje ji je črpalo moči.

V nedeljo je Lovre prišel z vozom. Ko ga je zagledala, ji je rahla rdečica pobarvala obličje. Tako je bila na videz bolj zdrava ko kdaj prej. Čutila je mrzlico, toda bila je srečna, da je nihče več ni zadrževal v tistem trenutku.

«Jožica ti bo pomagala, dokler ne boš popolnoma na nogah», ji je rekel mož.

Da, da. Niti malo mu ni ugovarjala. Še z očmi se ni izdala, kaj čuti in misli. Le proč od tod. Čimprej.

Šele ko je sedela poleg moža na vozu, ki se je stresal po razriti cesti, se je do dna oddahnila. Bila je srečna. Morda še nikoli v življenju ni bila tako srečna. Ime'la je občutek, ko da se vrača iz ječe v svobodo. Bolnišnica ji je ostala za hrbtom, mesto v daljavi. Ob cesti so se razprostirala polja, ob njivah je v vrstah stalo drevje, na vejah se je že odpiralo popje. In povsod ljudje na nedeljskih izprehodih. Solnce in nežno zelenje.

Le Lovre je bil videti mračen. Ali se ji je le dozdevalo tako? Bolj ko ga je pogledovala, bolj se ji je zdel kakor živo nasprotje s solnčno nedeljo in njenimi občutki.

«Ali ti ni prav, da se vračam domov?» ga je vprašala.

Začuden jo je pogledal.

«Zakaj bi mi ne bilo prav? Prav mi je!»

Saj ji nikoli ni lagal, vendar mu tedaj ni popolnoma verjela.

Voz je slednjič prešel raztreseno vas in se ustavil pred majhno hišico. Spodaj je bila veža s kovačnico, a zgoraj kuhinja in kamra. Pogled ji je pobožal začrnele stene. Prejšnji izraz sreče ji je vsaj za trenutek iznova razširil lica.

Priteklo je vitko deklo podolgovatega obraza in rjavih las, ki ji je hotelo pomagati z voza.

«Saj bom lahko sama, Jožica», ji je rekla Katrica mrzlo.

Res, stopila je sama z voza, a je padla možu v naročje. Nato se je ozrla proti rodni hiši, ki je stala za dober streljaj oddaljena više ob klancu. Pred njo je stal Ferjan, njen oče. Širokopleč se je oziral proti nji, a se ji ni približal zaradi moža. Pomahala mu je z roko. Ga bo že obiskala. Tedaj ni imela več moči.

Lovre jo je moral podpirati, da je lahko prišla po stopnicah. V sobi se je sescela na stolicu. Bila je bleda, upehana, vročične oči so se ji radovedno ozirale okrog. Da, še je spoznala dom. Vse je bilo čedno, pospravljeno, toda poznalo se je, da je tuja roka delala red. Nekatera reč bi morala stati na drugem mestu. Tako pa so se ji zdele te stene nekam tuje.

«Izmučena si videti», ji je rekel Lovre. «Lezi! Medtem ti bo Jožica skuhalo kavo.»

Bilo ji je bridko, da je morala priznati svojo smrtno utrujenost. Najrajši bi bila sama stopila v kuhinjo. Toda bala se je, da se bo zgrudila...

Drugi dan, ko je Lovre odšel na delo, je vstala kakor po navadi. Prišla je bila Jožica, da bi ji pomagala. Katrica je ni grdo gledala, ni ji rekla trde besede. Bila je z njo sladkejša ko po navadi. Toda dokazati je hotela z delom, da je zdrava in ne potrebuje več tuje pomoči.

Tresla se je od šibkosti, a dekletu je sproti jemala vsako delo iz rok. Z redkimi besedami je izražala vedno bolj neprikrito nejevoljo.

Jožica je postala zbegana, ko je videla, kako Katrica vsako stvar nalašč popravlja za njo. Nazadnje je razumela. Roke so ji zastale, začudena je strmela nekaj trenutkov.

«Če tako delaš, me več ne potrebuješ», je izrekla skoraj med solzami.

«Mislim, da bom lahko sama.»

Dekle je molčalo. Toda še zmeraj se ni moglo odločiti, da bi odšlo.

«Saj zaradi tega ni treba, da si huda name», se je Katrica ozrla po nji.

«Saj nisem.»

Katrica je stala ob oknu in z notranjim zadovoljstvom gledala za prijateljico, ki je stopala po stezi skozi sadovnjak. Zgrabila jo je omotica, da se je z globokim vzdihom sescela na stol.

Lovre se je vrnil in našel pripravljeno večerjo. Sedel je in se nekam začuden ozrl okoli sebe.

«Kje pa je Jožica?»

«Odšla je.»

Žena ga ni pogledala v oči.

«Kako — odšla?»

«Za zmerom», je rekla Katrica malce razdraženo, oči so se ji pomenljivo rogajoče uprle v moža. «Saj jaz je ne potrebujem...»

Lovre jo je gledal, gledal, ki mu je nekam nemirna umikala pogled. Saj je ni bilo treba izpraševati, vse je bral na njenem obrazu. Bil je na rahlo užaljen, a jo je poizkusil opravičiti v svojih mislih... Zganil je z rameni, kakor da je v trenutku vse vrgel s sebe. Pokrižal se je in zajemal.

2.

Lovre se je živo spominjal dne, ko je bil prvič stopil v tisto vas. Prej je niti po imenu ni poznal. Bilo je med vojno, ko se je njegov bataljon, ki je bil na pohodu, neki večer ustavil na klancih med hišami. Vojake so porazdelili po skednjih.

Ponoči je nastal požar. Gorel je Ferjanov hlev. Zažgali so ga bili vojaki, ki so bili nastanjeni v njem.

Vsa vas je bila v hipu na nogah, tudi vojaki. Hiteli so gasiti.

Rešili so živino, nekaj poljedelskega orodja, omejili požar, da se ni razširil na hišo. Hleva niso mogli rešiti, pogorel je do tal. Drevje, ki je stalo okoli njega, je svoje osmojene veje obupno iztezalo v nebo.

Vojaku, ki je visel privezan na enem izmed dreves, se je približalo plavolaso dekle, ki je imelo ves objokan obraz. Nekaj časa je prepadeno, z velikimi očmi strmelo v kaznjenca, ki so mu bila že posinela lica in mu je pena silila na ustnice. Nato se je ozrlo v Lovreta, ki je stal ob strani, kakor da straži tovariša.

«Kaj pa je takega storil?» je dahnilo s strahom.

«Ali ne zadostuje, da je po njegovi nemarnosti zgorel hlev?» je Lovre pokazal zobe. «Za to ga ne bomo nagradili.»

«S tem nam nič ni pomagano», se je Katrica zgrozila. «Zaprli bi ga, ako ga že morate kaznovati.»

«Obsodba ga šele čaka.»

«Zakaj ga pa potem mučite?»

Vojak je bil padel v nezavest. Lovre je zajel s korcem vode in mu jo je pljuščil v obraz. Nato mu je zrahljal vezi. Vojak se je grgraje oddahnil, kakor da se iznova vrača k življenju.

«Gospodična, vi ste dobrega srca», jo je Lovre gledal z nagajivim smehom v očeh.

«Jaz nisem nobena gospodična.»

«No, no, le ne tako huda!»

Kazalo je, da se je dekle bolj zanimalo za privezanega vojaka ko za vse na svetu. Šele ko so ga odvezali in odpeljali, se ji je malce razjasnil obraz.

Lovretu se ni mudilo z vrta. Prebedel je že veliko noči, ki niso bile tako kratkočasne ko ta. V tistih urah nesreče je bila popustila tudi Ferjanova pazljivost nad hčerjo. Slednjič se je Katrica zasmejala, kakor da je že pozabila na požar in na mučenje.

Preden sta se poslovila, mu je dala naslov.

Pisma so bila vsakdanja, a se je vendar vsaka beseda nežno dotikala Katričinega srca. Včasih je izgubila sled za Lovretom, a se je nato zopet oglasil iz kakega daljnega kraja.

Nekaj mesecev po vojni je iznenada prišel v vas. Na sebi je imel vojaške hlače, a v nahrbtniku vse svoje premoženje. Preden je stopil k dekletu, ki ga je že pričakovalo, se je ustavil pred kovačnico, v kateri je Ferjan vihtel težko kladivo.

«Ali potrebujete pomočnika?» ga je vprašal.

Ferjan ga je premeril od nog do glave. Ponudba mu je bila po srcu. Odkar je bil pri gradbi novega hleva dvignil pretežno bruno, ga je bolelo v križu, ni imel več prejšnje moči. Delo pa se mu je po vojni kopičilo. Fant mu je bil po volji in mu zopet ni bil po volji.

«Ná, poizkusi!» mu je vrgel kladivo. «Da vidimo, kaj zmoreš in znaš.»

Lovre je vrgel nahrbtnik na tla in si zavihal rokave. Šlo je za to, da pokaže svoje znanje in moč. Ni mu šlo le za kruh, šlo mu je tudi za dekle. Čutil je, kako ga starec bistro gleda v roke, meri moč in spretnost slednjega udarca.

Sprejel ga je. Spal bo nad kovačnico, a jedel pri domači skledi.

V mraku sta se Katrica in Lovre srečala na klancu.

«Katrica!» je vzkliknil fant.

«Lovre!»

Vse, kar sta bila zamislila, jima je šlo kakor namazano. Verjela sta, da se ne bosta nikoli več ločila.

(Nadaljevanje prihodnjíč.)

Novoletno darilo

imamo za Vas!

Dolgo smo razmišljali, kaj naj letos damo svojim naročnicam za novoletno darilo. Večletne izkušnje so nas izučile, da se večina žen najbolj razveseli, če se ji pokloni lepa knjiga. Me ženske knjige drugače dojemamo kakor moški. Me doživljamo vse tisto, kar je v dobri knjigi. Zato nam ni knjiga samo v razvedrilo, ampak predvsem v tolažbo. Vse to nas je privedlo do sklepa, da damo vsaki naši naročnici za novo leto po eno ali dve lepi knjigi. Naročnice, ki bodo plačale do 5. januarja 1938 vseletno naročnino za 12 številk «Žene in doma» in 10 prilog v znesku 68 dinarjev, dobe eno mehko vezano, tiste, ki bodo plačale do 5. januarja tudi 37 din za 5 gospodinjskih knjig, ki bodo izšle v jeseni leta 1938., pa dobe dve mehko vezani ali eno v platno vezano knjigo. Knjigo si lahko sami izberete iz spodnjih dveh zbirk.

Leposlovne knjige:

BJORNSON BJORNSTERNE: Veseli fant
CONRAD JOŽEF: Tajfun
DERŽAJ EDO: Gruh
FARRERE CLAUDE: Opij
GAGERN FRIEDRICH: Beg iz pekla
INGOLIČ ANTON: Mlada leta
KELLER GOTTFRIED: Romeo in Julija na vasi
LAWRENCE D. H.: Žena je odjezdila
LEBLANC MAURICE: Lupin se ženi
LIESKOV NIKOLAJ: Askalonski hudobec

LOUYS PIERRE: Ženska in možicej
MERLINOVA LIDA: Ljubezenska pesem Azije
POE EDGAR: Zgodbe groze
PRENNER LJUBA: Življenje za hrbtno
ROMAIN ROLLAND: Peter in Lučka
ŠMELEV: Mary
VALMIGERE PIERE: Otani
VANČURA VLADISLAV: Beg v Budin
WENIG ADOLF: Živalce in roparji
ZWEIG STEFAN: Skrivnost, ki žge

Praktične knjige:

ČERNA RUŽENA: 1400 nasvetov
DR. DÜCKELMANN ANA: Postanek otroka in njegov razvoj
GERING R.: Sitni možje. Vzgoja za zakon
DR. HODANN MAKŠ: Ali otroka res štorklja prinese
DR. JAKŠA JOŽA: Kako spoznamo spolne bolezni
ING. ARH. KREGAR RADO: Naš dom
ING. ARH. KREGAR RADO: Kaj moram vedeti, kadar si gradim svoj dom
KNEIPP SEBASTIJAN: Domača lekarna in zdravilna zelišča
MACFADDEN BERNAR: Mož in zakon

DR. PETRIČ KAREL: Bolezni, kako jih spoznamo in preprečimo
DR. PETRIČ KAREL: Nalezljive bolezni, kako se jih obvarujemo
DR. PETRIČ KAREL: Regulacija rojstev
PODGORNIKOVA A.: Za pridne roke — vezenje
PODGORNIKOVA A.: Za pridne roke — za vsako nekaj
PODGORNIKOVA A.: Za pridne roke — za moža in še kaj
STUPANOVA MILICA: Kako vzgojim svojo deco
ŠEST OSIP: Kar po domače

Prav posebno opozarjamo na knjigo mladega pripovednika Antona Ingoliča «Mlada leta», ki je zdaj ena najbolj čitanih knjig. Potem na knjigo «Gruh», ki jo je spisal tudi v tujem svetu znani alpinist Edo Deržaj.

Na dopisnico, ki je priložena tej številki, še danes napišite ime knjige, ki ste si jo izbrali. Opozarjamo, da stane v knjigarnah vsaka knjiga 30 dinarjev. Vi jo dobite zastonj.

Ob koncu Vas še prosimo, da pokažete «Ženo in dom» svojim znankam in prijateljicam. Sami dobro veste, kako se je «Žena in dom» v zadnjem času izboljšala in izpopolnila, tako da prinaša za vsako ženo nekaj dobrih in preizkušenih nasvetov. Na priloženo dopisnico zapišite naslove tistih, ki ste jih pregovorili, da si «Ženo in dom» naroče. Za dve novi naročnici dobite krasne svilene nogavice, kakor hitro bosta naročnici plačali vseletno naročnino v znesku 68 dinarjev. Te nogavice pa Vam radi pošljemo tudi za eno novo naročnico, ki bi naročila tudi knjige in plačala 105 dinarjev.

Prosimo Vas torej, da do 5. januarja 1938 nakažete vseletno naročnino in da nam pridobite vsaj dve novi naročnici.

Vesel božič Vam želi

„Žena in dom“

Revne Elvire božično drevesce

Uro iz mesta je raslo pri neki bajtici majhno dekletce. Nihče ni prav vedel, čigava je; saj so jo prinesli k bajtarici še v plenice zavito in bajtarica je skrbela zanjo, kakor je pač vedela in znala in hotela, kajti v dobrem razpoloženju je včasih tudi po-
mežiknila nad dekletcem... Bajtarica je že vedela, čigavo je dekletce, pa je dobivala za svojo tajnost vsak mesec nekaj denarja, zato svoje tajnosti ni izdala. Drugače pa živ duh ni vedel o dekletcu ničesar, le klicali so jo vsi za Elviro...

Tako je v zgodnjem trpljenju, v revščini in pomanjkanju doraščala, a vedno in vedno je sanjala o imenitnosti in bogastvu. Skoraj da svoje revščine niti čutila ni, tako zelo je sanjala o sreči otrok v bogatih mestnih družinah.

Nekoč tam pred božičem pa je prosila svojo krušno mater, da bi tudi ona dobila za božič drevesce. Bajtarica jo je spodila, še grdo oštela, kako more misliti na tako zapravljanje denarja, nikar da bi ga kaj zaslužila. Prav zdaj za božič je najlepša prilika, da bi tudi Elvira prisluzila kak dinar.

Radovedno je pogledala Elvira bajtarico, in ta ji je neprijazno sicer, a vendarle povedala, da kupujejo meščani za božič smrečke, kakršnih je polno v hribu nad vasjo.

Elvira je kmalu imela svoj načrt v glavi, kajti upala je, da ji bajtarica ne bo mogla kratiti božičnega drevesca, če si ga bo sama zaslužila. Pridobila je še sosedovega Naceta in odšla sta v gozd, da nasekata smrečic. Seveda sta

trepetala v strahu, da ju kdo vidi, kako delata škodo v tujem gozdu, a imela sta srečo... Njune slabotne ročice so mogle posekati komaj nekaj prav majhnih drevesc; a tudi za te se bo našel kupec, saj v mestu niso vsi bogati, in revni med njimi kupujejo pač le majhna drevesca...

Nabrala sta drevesec komaj za dobro butaro, jih naložila na ročni voziček in jih odpeljala v mesto. Kako sta se začudila, ko sta zagledala, da je v mestu veliki trg naravnost ozelenel sredi zime, kajti na velikih vozeh so dovažali kar s konji smrečice na trg.

Tudi Elvira in Nacek sta razložila svoje smrečice in čakala, da pride kupec... Nekoliko sta se že čudila, da se niso kar trgali za njune smrečice, vsaj tako sta si mislila, ko sta sanjala, da ju bodo obstopili meščani in jima ponujali denarja, morda celo sladkorčkov, rožičev, svetlih in bleščočih reči... Zdaj pa ni bilo nikogar...

Pač, k njima je prišel hudobni mož, ki si je bil razprostrl drevesca poleg njiju in ju neprijazno nahlulil: «Kaj pa vidva iščeta tukaj, saj sta svoja drevesca nakradla v tujem gozdu!» Plaho sta se pogledala Elvira in Nacc, niti tajiti si nista upala... Urno sta pograbila svoja drevesca, jih položila na vozek in se preselila na drugi del prostranega trga...

Kar hitro se je začelo mračiti; zablestele so po trgu svetilke, mraz je pritiskal, ljudje pa so zaviti v kožuhe hiteli mimo. Niti ozrli se niso na Elviro in Nacka ter njuna drevesca.

Čisto otrpla in onemogla sta se napoltila otroka v gluhi noči domov. Na vozičku sta vlekla domov svoja drevesca, v srcu pa sta imela upanje, da bo drugi dan boljše, saj bo jutri že sveti večer in ljudje se bodo podvivali, da kupijo smrečke.

Drugo jutro sta Elvira in Nacek spet pripeljala svoj voziček na trg. Res je bilo na trgu kar živahno, imenitne gospe in resni gospodje so si izbirali visoka in lepa drevesca, kakršnih bi Elvira in Nacc niti vzdigniti ne mogla. Kar hudo jima je bilo, ko pri njiju nihče ni niti vprašal za drevesca...

Ves božji dan sta prezebala poleg svojih drevesec, vsa lačna in uboga. A nikogar ni bilo k njima... Tako hudo jima je bilo, da bi bila jokala...

Pozno zvečer so že začeli spet nalagati možje preostala drevesca na vozove, da jih odpeljejo s seboj domov, kajti vsi žele biti na sveti večer doma... Tudi kupcev ni bilo več na trgu...

Že sta bila otroka blizu obupa, ko se pripode po trgu fantalini. Ko zagledajo v kotu čepča Elviro in Naceta, se jima smejijo, pograbijo vsak svojo smrečko in odhitijo z njo spet po trgu...

Elvira in Nacc sta zatulila od žalosti... Nič nista prodala, zdaj pa sta bila še ob smrečke. Komaj sta rešila voziček, ker sta na njem čepela. V svoji neizmerni žalosti sta prijela za voziček in odšla domov. Bajtarici sta se sicer potožila, kaj se jima je dogodilo, a ta jima je samo zabrusila, kako sta še neumna, in se dalje ni zmenila za njuno nesrečo. Komaj da je Elviri dala večerjo...

Ko pa so po mestnih hišah zagorela božična drevesca, je zaspala mala Elvira na klopi za pečjo. Nič več ni bilo žalostno njeno srce, kajti vsa njena drevesca so bila pisano okrašena in so se svetila v lučkah kakor zvezde na nebu božične noči; in še vse lepše... Kajti Elvira se je bila poleg svojih drevesec prehladila in je bledla v hudi vročici...

P. Strmšek.

BOŽIČNA PRAVLJICA

Veliki pariški delavski kasarni v ulici Dalabre je Tony Rubec stanoval že šest mesecev. Vsi sostanovalci so mislili, da je vdovec. Pa gotovo še ne dolgo, ker je imel njegov drobni deček, s katerim je živel sam in ki je bil vedno tako lepo napravljen, kakor da bi mamica zanj skrbela, komaj šest let. In vendar niti oče niti sin nista imela žalnega traka na čepici ali rokavu.

Vsak dan se je Tony Rubec, ki je bil črkostavec v neki tiskarni Latinskega okraja, napotil s svojim malim, zaspanim Adrienom na ramah od doma in ga spotoma odložil v bližnji šoli.

Po končanem dnevnem delu ga je prišel spet iskat. Z roko v roki sta šla potem z dečkom k mesarju in branjevki, napolnila šolsko torbo s potrebnimi jedili, se vrnila domov in se tam zaprla do drugega jutra...

Ženske usmiljenega srca so obžalovale tega ubogega očeta. «Kvečjemu štirideset let je star, lep mož je še, pa tako žalosten in bled, s črno brado, srebrno pomešano, in s takimi zlatimi očmi kakor počivajoč lev», so govorile za njegovim hrbtom. «Moral bi se iznova oženiti. Dober mož je, nikdar se ne napije... Kajpada, lahko bi dobil kako pridno dekle, ki bi skrbelo zanj in za fantka... Ali ste opazili, kako je njegov mali vedno čeden? Nikoli raztrgan, nikoli umazan. Reden, natančen mož, kar vidi se mu. In gotovo zasluži svojih deset frankov na dan...»

Sosede bi se bile radi seznanile z njim. Po navadi to tudi ni težko v takih velikih hišah, ki imajo na stečaj odprta vrata. Toda Tony je bil resen in samosvoj; na stopnicah je vljudno pozdravljal sostanovalce, pa so se ga navzlic temu bali.

Vsako nedeljo sta šla oče in sin na izprehod, oba snažna kakor dva nova krajcarja. Srečavali so ju v muzejih, v živalskem vrtu. Videli so ju tudi pred kosilom v mali kavarni tistega okraja, kjer si je Tony privoščil — to je bilo njegovo edino zapravljanje v tednu — časo absinta, počasi, v majhnih požirkih, medtem ko je Adrien, sedeč ob njem na usnjeni zofi, listal po ilustriranih časopisih.

«Ta vdovec se ne bo več oženil», je rekla hišnica sosedu; bila je sentimentalna ženska. «Zadnjič, v nedeljo, sem ga srečala v aleji na montparnaškem pokopališču. Gotovo je tam pokopana njegova žena. Žalostno ga je bilo videti s siroto ob strani. Gotovo je oboževal rajnko. Redko je to dandanes, najdeš pa le še take ljudi... Neutolažljiv je.»

Da, da, Tony Rubec je goreče ljubil svojo ženo in ni mogel preboleti njene izgube. Samo vdovec pa ni bil...

Tako navadno in neveselo je bilo njegovo življenje. Vesten delavec je bil, toda le srednje nadarjen za svoj poklic, zato je postal šele pozno dober in spreten črkostavec, da se je lahko skromno preživljal. Na ženitev je zaradi tega pričel misliti šele, ko je bil že prekoračil trideseto leto. Potreboval bi bil pametno dekle, ki bi poznalo kakor on bedo in trpljenje. Ampak ljubezen se malo meni za ugodnosti. Lepa, devetnajstletna cvetličarka mu je zmešala glavo. Bila je gotovo še nepokvarjena, toda tako gizdava, da je mislila samo na obleke in se je znala z malovrednim blagom obleči kakor majhna princeska...

Tony si je bil prihranil nekaj denarja za pohoštvo, za omaro z zrcalom — osemdeset frankov je veljala tedaj v predmestju St. Antoine — kjer bi se mogla njegova žena po mili volji ogledovati od nog do glave. Poročil se je s svojo Klementino in prijetno jima je bilo prve dni. Kako sta se ljubila!

Imela sta dve sobi v petem nadstropju na bulvarju Port-Royal in ozek balkon z razgledom na ves Pariz. Vsak večer je Tony Rubec po končanem delu v tiskarni, ki je imela tedaj svoje prostore na levem bregu Seine, ves gosposki (svojo delavsko obleko je skrival pod površnikom) na mostu Saints-Pères počakal svojo ženko, ki je prišla iz ulice St. Honoré, kjer je bila njena cvetličarska delavnica.

Z roko v roki, tesno drug ob drugem, sta se napotila daleč domov in sedla k skromni večerji. Zlasti nedelje so bile lepe. Nikamor nista šla, preveč prijetno se jima je zdelo doma. In pa dobri obedi poleti. Okno sta imela odprto, pod njim se je razprostiralo milijonsko mesto. V sobo pa jima je sijalo modro nebo. On je srebal črno kavo in pušil cigareto, Klementina je zalivala cvetke na balkonu. Kako ljubka je bila!

Vstal je in jo presenetil s poljubom na vrat. «Nehaj no... kako si neumen!»

Kmalu sta dobila otroka, srčkanega Feliksa, ki sta ga hodila vsakih štirinajst dni obiskovat k dojlji v Margency. Čez eno leto je otročiček umrl za krči. Toda kmalu ju je potolažilo rojstvo Adrieno, ki ga je hotela mati sama dojeti. Zapustila je delavnico in jemala delo na dom. Zaslužila je polovico manj, oblačila pa se je po gosposko in vozila kakor bogate dame dečka v lepem, pletenem vozu v Luksemburški vrt. Zaman se je trudil Tony, delal za štiri druge in se ubijal pri nekem listu, ki je izhajal ponoči. Gospodinjstvo kljub temu ni bilo v redu, treba se je bilo zadolžiti.

In tako, vidite, se je Tony, izžet od skrbi in trpljenja, prežgodaj postaral, ona pa je ostala mlada, nespametna in lepa, kakor bi jo bil naslikal sam mojster Greuze.

Nekoč je našel Tony Rubec, ko se je vrnil od dela z malim svojim dečkom, ki ga je spotoma vzel s seboj iz azila, na kaminu pismo, iz katerega je, ko je odprl ovoj, padel Klementinin poročni prstan.

V tem pismu se je poslavljala lahkomišelná žena od njega in sinčka in ju prosila odpuščanja...

O vi romantični meščani pri porotnem sodišču, ki pod pretevezo zločina, storjenega v strasti, vselej oprostite uboge, varane može, če v strašni jezi ubijejo ženo in ljubimca, vam se bo zdel naš Tony zelo smešen, celo malo neroden...

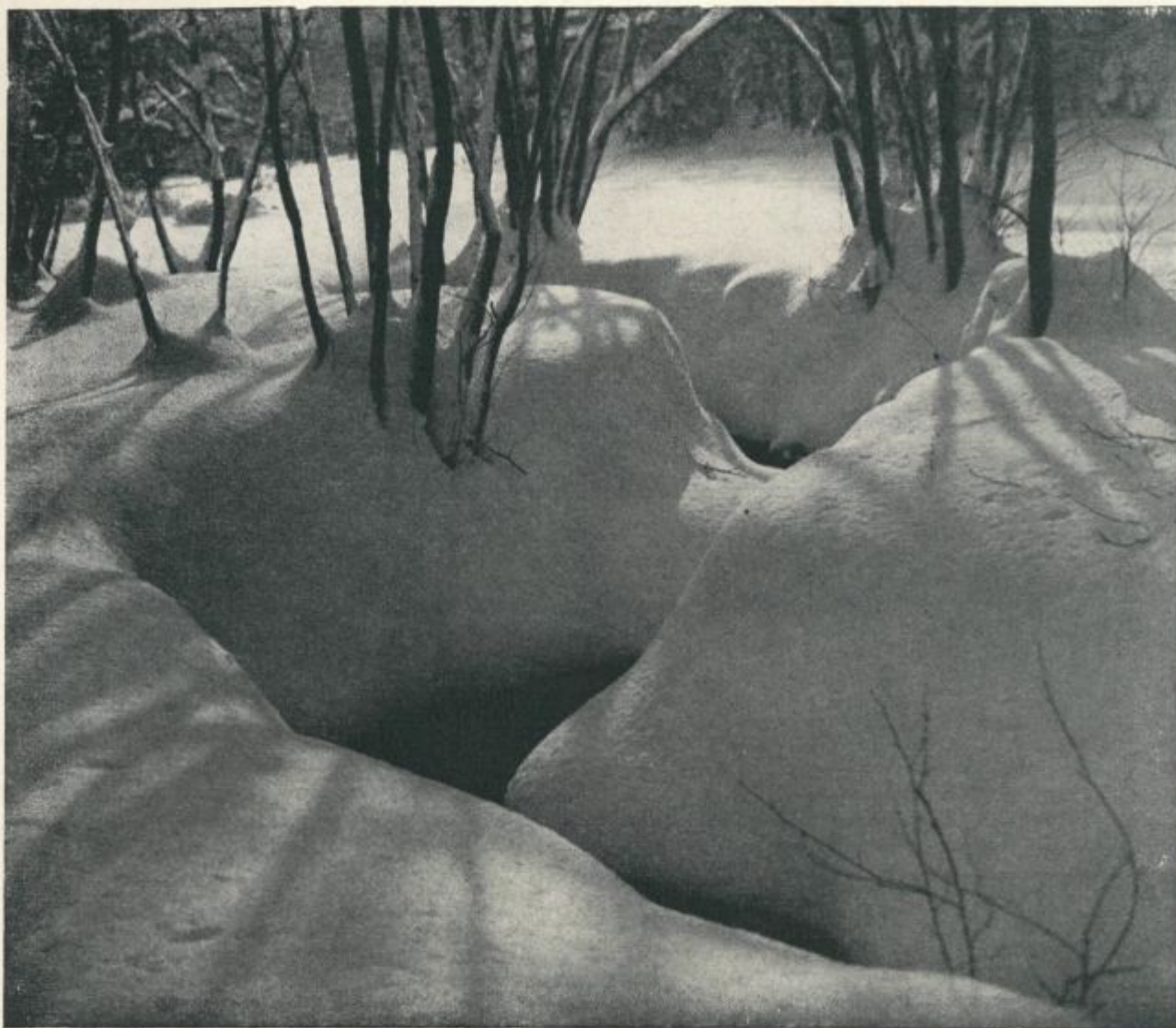
Toda bil je bolj žalosten ko jezen. Bridko je jokal, in kadar mu je rekel njegov Adrien: «Kje je mamica? Ali se bo kmalu vrnila?» je strastno objel svojega malega in mu odgovoril: «Ne vem...»

Klementina je ubežala v prvih majskih dneh... O, kako zoprni je včasih bezgov vonj!

Konec julija je prodal Tony skoraj vse pohoštvo, poplačal dolgove in se preselil v ulico Delambre, ker ni mogel več strpeti v starem stanovanju. In v tej ulici je živel potem tako samotno, tako ponižno, da so mislili, da je vdovec. Zadnje dni septembra je prejel od svoje žene pismo, vse zmedeno in obupano, v katerem je bilo črnilo zabrisano s solzami. Njen ljubimec jo je bil zapustil in ji ni več pisal; niti ne ve, ali še živi. Zapuščena je in izdana, ona — izdajalka. Obžalovala je svojo krivdo, jokala, prosila milosti. Tony je bil zelo žalosten; v svojem ponosu pa ji ni nič odpisal.

Do božičnega večera ni dobil o Klementini nobenega poročila več. Ta dan pa je šel vsako leto s svojo ženo na grob njunega prvorojenca, malega Feliksa, ki je umrl pri dojlji in katerega sta hotela imeti blizu pri sebi, na Montparnassu... Nesla sta mu vselej skromen šopek zmrzlih vijolic z ovenelo vrtnico v sredi...

To leto je Tony prvokrat opravil to pot sam s svojim malim Adrienom, in ko je prestopil pokopališka vrata, se je

Ivo Frelj
Fotoklub Ljubljana

Zasneženi potoček

otožnejši kakor kdaj prej spomnil svoje odsotne, ubegle žene. «Kje je neki sedaj,» je pomislil, «kaj je postala?»

Toda ko je stopil k Feliksovemu grobu, ki ga je le težko našel, je presenečen obstal. Na nagrobni plošči so ležale tri ali štiri igračke, kakršne dajejo ubogim otrokom — trompeta, lutka, psiček na mehu. Nekdo jih je bil pravkar postavil na grob, ker so bile še čisto nove, kupljene najbrže tisti dan za majhen denar v bazarju.

«Joj, igračke!» je vzkliknil Adrien, ko je ugledal pohlevno, a zanj tako prijetno presenečenje. Očka pa je takoj zapazil kos papirja, ki je bil z iglico pritrjen na eni izmed igračk, ga vzel v roko in čital pisavo, ki jo je tako dobro poznal. «Adrienu pošilja to njegov bratec Feliks, ki je pri božičnem detetu.»

Nenadoma je začutil oče, kako se sinček tesno privija k njemu in mu šepeta s plašnim glasom: «Mamica, mamica...» In že je zagledal nekaj korakov pred seboj ubožno oblečeno žensko, ki je klečala ob skupini cipres, vsa bleda in izmučena, in molila k njemu svoje sklenjene, proseče roke...

Med nami povedano, krvoločni porotniki, meni se zdi, da Tony Rubec v tistem trenutku ni pomislil na Njega, ki je bil rojen na božični večer in ki je učil z besedo in zgledom odpuščanje krivic. Njegovo preprosto srce ni poznalo samoljubja in trdovratne jeze. Oblila ga je zona, povzročena bolj od usmiljenja kakor od jeze zaradi prestanih žalitev, pa je brž nalahko sunil svojega sinčka proti njej.

«Adrien,» je rekel, «pojdi, objemi svojo mamico!» Ona se je oklenila svojega otroka in ga poljubljala na lase v svoji preveliki sreči, potem je vstala in preseče uprla pogled v moža:

«Kako si dober!» je zašepetala...

Toda on je bil že pri njej in ji je odgovoril s suhim, trdim glasom: «Ne govori in daj mi roko!...»

Od pokopališča do ulice Delambre pot ni dolga. Premerili so jo s hitrimi koraki. Tony je čutil, kako je Klementinina roka trepetala v njegovi. Deček je korakal pred njima; njegove misli so bile vse pri igračkah...

Hišnica tiste hiše, kjer je stanoval Tony, je stala na pragu. «Gospa,» ji je rekel, «to je moja žena, ki je bila šest mesecev na deželi pri svoji bolni materi in se je zdaj vrnila k meni...»

Po stopnicah je moral ubožico podpirati, skoraj nositi; stokala in medlela je od ginjenja in veselja.

Ko so stopili v ubožno sobico, je posadil Tony svojo ženo v edini fotelj in ji posadil sinčka v naročje. Potem je odprl predal stare omare, vzel iz revne, papirne škatlice Klementinin poročni prstan in ji ga nataknil na prst. Brez očitanja, brez žalostnih besed o trpki preteklosti jo je tiho in vdano, v globoki dobrotnosti preprostih src poljubil na čelo, zato da bi vedela, da ji je vse odpustil...

Prevedel P. K.

Prebrisani deček

Božična zgodba.

a drobna povest vsebuje vse, kar je treba za pravo božično zgodbo: dečka, mater, božično drevesce. In vendar je ta zgodba popolnoma drugačna kakor običajne božične pravljice, zakaj niti cempere romantike ni v njej.

Resna, hladna, skoraj kruta zgodba je to, hladna kakor severna zima, kruta kakor življenje samo...

*

Dva ali tri dni pred božičem sta se Volodja in njegova mati prvokrat pogovarjala o božičnem drevescu.

«Ali bom dobil tudi jaz božično drevesce?» je vprašal deček in srebnil čaj.

«Kaj si prav za prav misliš? Božično drevesce? Še jesti skoraj ni kaj. In niti rokavic nimam!»

«Drugi otroci imajo vendar drevesce, jaz pa nobenega. Mar nisem tudi človek?»

«Sam si ga poskusi napraviti.»

«Dobro! Si ga pa preskrbim, saj to ni tako težko. In še lepše bo kakor tvoje. Kje pa je moja čepica?»

«Že spet na cesto! Kakšna nadloga je s tem otrokom...! Ko bi tvoj oče še živel, bi ti že...»

Toda Volodja ni dalje zvedel, kaj bi bil njegov oče storil z njim, zakaj ko je mati izgovorila prvo polovico stavka, je deček že z dolgimi koraki skakal po stopnicah in si tu pa tam še krajšal pot s tem, da se je kar podrčnil po ograji.

Na cesti se je zravnal in našpiril, kakor da je milijonar. Stvar je bila namreč tale: Volodja je imel briljant, ne dosti manjši od oreha; večerj ga je bil našel na ulici.

Na ta briljant je zidal Volodja vse svoje nade. Prepričan je bil, da zanj ne bo kupil samo božičnega drevesca, ampak da bo tudi njegova mama posej lahko brezskrbno živila.

«Koliko karatov neki ima?» je premišljal, da mu je prevelika čepica zlezla preko čela skoraj na nos. Majhen je bil pa tako, da bi se skoraj lahko zmuznil odraslim med nogami.

Njegova glava je bila pravcat panj najrazličnejših misli, neurejenih rekel in besed.

V nekem oziru je bil popolnoma neizobražen: vedel je na primer, da briljante računajo po karatih, ni pa vedel, koliko delov sveta ima zemlja ali koliko je osem in trideset deljeno z dvanajst.

Njegova praktična življenjska modrost je temeljila na treh pregovorih, ki jih je rabil, kakršen je bil pač položaj: Siromaška ohcet je kratka,

Naj se zgodi karkoli, videti jo moram, in

Ni glavno zabela, ampak življenje.

Zadnji pregovor se je naučil od matere, oba prva je bil ujel na ulici, pa sam ni vedel kdaj, kje in kako.

Stopil je torej v neko trgovino z dragulji, vtaknil roki v hlačna žepa in vprašal: «Ali kupujete briljante?»

«Da, mar imaš katerega?»

«Tegale stehajte! Koliko karatov pa ima?»

«To je čisto navadno steklo!» se je nasmehnil zlatar.

«Tako pravite menda vsakomur», je resno menil deček.

«Kaj! Glej, da se mi takoj pobereš! Marš!»

Dragoceni kamen je sramotno zletel na tla.

«Ah,» je stokal Volodja, ko je pobiral svoj razkrinkani zaklad, «to so lopovi! Ali niso mogli izgubiti pravega kamna! Pa kaj zato... Poskusil bom z gledališčem...»

S tako mislijo se je ukvarjal že dolgo. Zakaj nekoč je bil slišal, da tudi dečki lahko sodelujejo pri gledališču, vedel pa ni, kako bi to dosegel. Toda dolgo premišljevanje ni bilo po njegovem značaju.

Ko je dospel do gledališča, je za trenutek postal, potem pa se je brž ojunčil in mirno in hladnokrvno stopil v vežo.

Šel je naravnost k prodajalcu vstopnic in ga resno povprašal: »Ali potrebujete tu pri vas kakšnega dečka? Igral bi rad.»

«Beži, beži! Tu nimaš nič iskati.»

V trenutku pa, ko se je biljeter ozlovoljen okrenil, se je pomešal Volodja med prihajajoče občinstvo in se kmalu znašel pred nekimi vrati, za katerimi je slišal godbo.

«Vstopnico, mladi gospod?» ga je smejoč se vprašal preglednik.

«Slišite! Tu v gledališču sedi neki gospod z dolgo črno brado. Pri njem doma se je zgodila nesreča — njegova žena je nenadoma umrla. Poslali so me ponj. Pokličite ga, prosim!»

«Jaz vendar ne utegnem zdaj iskati tvojega bradača! Sam pojdi noter in si ga poišči!»

Volodja je vtaknil roki v hlačna žepa, stopil, svest si zmage, v veliko dvorano, ugledal prazno ložo in mirno sedel vanjo.

Medtem pa ko je s kritičnim pogledom motril oder, ga je nekdo potrepjal po rami. Volodja se je okrenil in opazil častnika z neko damo.

«Loža je zasedena», je dejal hladno.

«Od koga?»

«Od mene. Mar ne vidite?»

Častnik je hotel poklicati biljeterja, toda njegova dama je smehljuje se menila: «Naj sedi poleg naju. Tako majhen je in dovtipen. Ali bi rad ostal tu, fantek?»

«Kar tjale sedita», je milostno dovolil Volodja. «Kaj pa imata tu? Aha, spored? Ali bi mi ga pokazala?»

Tako so sedeli vsi trije do konca predstave.

«Kaj je že konec?» je žalostno in začudeno vprašal Volodja, ko je padel zastor. «Siromaška ohcet je kratka.»

«Povejte mi no, ali spored še potrebujete?»

«Ne, lahko si ga obdržiš za spomin na naše prijetno znanstvo.»

Prizadevno je vprašal dalje: «Koliko ste pa plačali zanj?» «Pet rubljev.» (Bilo je to ob začetku denarne inflacije v Rusiji.)

»Prodal ga bom za naslednjo predstavo«, si je mislil Volodja, vzel iz sosednje lože še en spored in hitel s to prodajno robo proti izhodu, kjer je počakal nove predstave.

Ko se je vrnil domov, je bil truden in lačen, toda srečen, zakaj namesto ponarejenega dragulja sta počivala v njegovem žepu dve pravi novčanci po pet rubljev.

*

Drugo jutro je Volodja dolgo taval po mestu. Svoj obratni kapital je držal v drobni pesti in z večjim očesom pravega trgovca iskal najboljše priložnosti, da bi s pridom naložil svoj denar.

Ko je stal pred ogromno zrcalno šipo neke kavarne, se je domislil.

Z geslom: Naj se zgodi karkoli, videti jo moram, je s povzdignjeno glavo stopil v lokal.

«Kaj pa želiš, mali?» ga je vprašala natararica.

«Povejte mi, prosim, ali ni sedela tu neka dama v sivem kožuhu in z zlato torbico?»

«Ne.»

«Aha, tako, tako, bom moral pa počakati», je dejal in sedel za mizo.

«Glavno je,» je premišljeval, «da sem v lokalu! Naj me le poskusijo ven vreči! Tako bom tulil...»

Iz svojega kota si je z drobnimi, črnimi očmi ogledal vso kavarno.

Dve mizi pred njim je sedel star gospod, ki je bil pravkar odložil časopis in je zdaj pil kavo.

Volodja je stopil k njemu in zašepetal: «Gospod, koliko pa stane časopis?»

«Pet rubljev.»

«Odstopite mi ga za dva rublja. Saj ste ga že prečitali!»

«Kaj pa hočeš z njim?»

«Prodal ga bom, zaslužil bi rad.»

«Oho, ti si pa poslovni človek. Na še tri rublje! Ali hočeš kos pogače?»

«Nisem berač!» je oholo odgovoril Volodja. «Samo nekaj si hočem prislужiti za božič, kupil si bom božično drevesce — drugega nič. Ni glavno zabela, ampak življenje.»

Pol ure pozneje je imel že pet časopisov. Bili so sicer malo zmečkani, vendar še porabni.

Dame v sivem kožuhu in z zlato torbico ni bilo. Prav zdi se mi in mislim, da se ne motim, da je živela samo v dečkovi domišljiji.

Z velikim naporom je izčrkoval, ne da bi sploh kaj razumel, napis razburljivega uvodnika: Novi položaj Lloydja Georgesa. Nato je poskočil, kakor da ga je pičil gad, in zdiral po ulici, kričeč:

«Zadnje vesti! Novi položaj Lloydja Georgesa! Za pet rubljev. Novi položaj samo pet rubljev!»

Ko je bil tako verižniško spravil v denar več izvodov tega dnevnika, se je pojavil na ulicah z majhno škatlo slaščic v roki. Čepica mu je bila spet zlezla prav na nos...

V parku in klopi je sedel gospod in kadil debelo cigaro. «Gospod!» je deček pristopil k njemu. «Ali vas smem nekaj vprašati?»

«Kar zini! Kaj pa je?»

«Če ima pol funta slaščic sedem in dvajset kosov in stane pet in petdeset rubljev, po čem je posamezna slaščica?»

«To ni tako lahko izračunati. Ampak približno dva rublja. Zakaj pa hočeš to vedeti?»

«Če prodajam torej kos po pet rubljev, je to ugodno, kaj ne? Morda jih vzamete kar vi nekaj?»

«Zakaj pa ne, toda ti jih moraš sam pojesti!»

«Ne, nisem berač! Jaz samo kupčujem z njimi... No, kupite jih nekaj! Saj jih lahko podarite kakšnemu znanemu dečku.»

»No, pa naj bo! Daj vso škatlo sem!»

Volodjova mati, ki je neke šivala perilo, se je tistokrat pozno zvečer vsa trudna vrnila domov...

Na mizi, ob kateri je spal Volodja, naslanjajoč svojo kuštravo glavico v drobne roke, je stalo majhno božično drevesce, okrašeno z nekaterimi jabolki, dvema svečkama in tremi štirimi zvezdicami.

Pod drevesom pa so bila darila. Da bi pa ne bilo nespo- razumljenja, komu je namenjeno to in ono, je ležal ob škatlici pisanih svinčnikov listek: ZA VOLODJO.

Pod dvojico toplih rokavic pa listek: ZA MAMICO.

Prebrisan deček je trdno spal. Bog sam vedi, v katerih svetlih krajih je plaval tedaj njegov podjetni duh...

Prev. P. K.

Kaj mislijo otroci o starših?

Ali ste že kdaj vprašali, očetje in matere, kaj mislijo otroci, če jim kaj rečete, kako presojuje vaše ravnanje in vaše občevanje z njimi? Seveda, to je težavno izvedeti ali celo nemogoče, pa bi vas vendar njihovo mišljenje odvrnilo od marsikaterega ukrepa, ki se ga pozneje morda kesate. Ameriška pedagoška revija «The Parents Magazine» iz Newyorka je prinesla o tem vprašanju zanimiv članek, ki ga je napisal voditelj neke velike šole in ki ga zaradi tehtnosti prinašamo v prevodu.

Posrečilo se mi je na razne načine, da sem zbral mišljenje nekaj tisočev otrok od šestega do šestnajstega leta o starših in njihovih napakah.

V izkazu devetletnega Petra in še v mnogih drugih je zapisano: «Starši imajo preveč dela, da bi mogli poslušati vse važne reči, ki bi jim jih rad povedal o sebi.» — To ni nič čudnega. Starši se hitro nauče, da ne slišijo otroka, že zaradi tega ne, ker na primer najmlajši med tretjim in petim letom neprestano čebljajo. S poizkusi je do- gnano, da mnogi otroci v teh letih klepečejo sploh ves čas, kar so na nogah. Toda dolžnost staršev bi bilo vsaj to, da se nauče, kako se more človek delati, da posluša, čeprav v resnici ne posluša. Ko pride otrok v šesto leto, začne že opazovati, da govori brez poslušalca, in to ga jezi in boli.

Nedavno je rekla neka učiteljica skoro petdesetim učencem in učenkam: «Zdaj se bomo igrali nekaj novega. Zamislite si, da ste vsi odrasli ljudje. Vsaka deklica bo mama, vsak deček oče. Izmislite si nekaj prav lepega, kar bi radi storili za svoje otroke. Nekaj takega, da bi jih osrečilo, čeprav ne bi nič stalo. Preden pojdete domov, mi boste povedali, kaj ste si izmislili.» Več kakor tretjina učencev in učenk je rekla, da bi svoje otroke poslušali, ko govore z njimi, in jim dali priložnost, da povedo vse, kar hočejo. George je rekel: «Jaz bi sedel in gledal svojega sinčka, kako govori, vsako njegovo besedo bi poslušal in ne bi bral časnikov, ko bi on govoril.» John je dodal: «Jaz bi se z njim izprehajal po gozdu in mu rekel, naj me vpraša, kar me hoče.»

Kadar je Metka zaspana

Robert, ki je bil nekoliko starejši, je dejal: «Mama me jezi, kadar skupaj kvartava. Zmerom bere pri kvartanju in nikoli ne ve, kakšne kvarte ima. Jaz ne bi bil tak.»

Pomanjkanje tovarštva je pa glavni vzrok, da so otroci s starši nezadovoljni. Mnogo otrok je tožilo, da se oče z njimi ne igra, češ «da ne utegne».

Otroci ne marajo biti zmerom pod nadzorstvom. Radi bi imeli prostorček, ki bi bil samo zanje in za nikogar drugega. Presenečen sem bil, koliko otrok je bilo užaljenih, ker jim oče in mati odpirati pisma. Triletna deklica, ki je dobila kakšen dar, ga sme razviti sama, ker se družina pri tem zabava, a za starejše otroke je dosti več vredno, če dobivajo pošto zase v svoje roke. Bodimo pazljivi proti njim in spoštujmo v tem primeru njihove pravice.

Dekle iz višjega razreda srednje šole je napisalo, da jo najbolj jezi tisto izpraševanje do podrobnosti, kaj je čez dan delala. In potem pravi: «A najhuje je pri tem, da moram potem za vsako malenkost poslušati očitke in graje. Posledica tega je, da vsa dekleta občutimo skrb staršev kot nadlego in začnemo lagati, da se vsem grajam izmaknemo.» Nedavno sem govoril z devetnajstletnim mladeničem, ki se ni dobro razumel z očetom. Povedal mi je tole: «Če me kdo po telefonu kliče, me oče potem vselej vpraša, kdo je bil, kaj je rekel in tako dalje. Nič mi ni, če vse zve, toda način, kako me zaslišuje, mi ni všeč.»

Mnogi otroci so nezadovoljni, da se starši z njimi hvalijo. Ana se je učila v posebnem tečaju deklamiranja in mora zdaj vsakemu gostu kazati, kaj zna. Dvanajstletni Pavle mora pred gosti zmerom igrati klavir, a Leonorine kuštrave lasе razkazujejo kot nekakšno redkost in jih primerjajo z lasmi očetove tete. Klara piše: «Ne morem pre-

našati, da pripoveduje mama o meni vsakomur kakšno neumno zgodbo.» Harold se pritožuje: «Kadar imamo dame na obisku, mi oče vselej veli, naj prinesem družinski album fotografij in me hvali: „Ali ni bil srčkan, ko je bil še čisto majhen!“»

Še odrasli ljudje neradi pripovedujejo razne neprijetne doživljaje iz mladosti. Iz tega se najbolje vidi, kako resno so jih morali šele takrat gledati. Neka gospa mi je rekla: «Ko sem bila majhna, nisem imela prostora za svoje reči. Vse sem imela zložene skupaj s sestrinimi in vselej sem dobila vse razmetano. Šele ko sem začela hoditi v srednjo šolo, sem dobila zase posebno omaro.» In vendar ni težavno dati otroku kotichek, ki bo samo njegov! Tudi v velikem mestu ne.

John se pritožuje, da mu mama gleda vrat, ali se je dobro umil. Marta ji očita, da ji vselej, kadar mora kam iti, pridiga, da mora biti najpozneje čez dve uri doma. Rihard vzdihuje, ker mu oče ne dovoli, da bi imel mačko v svoji sobi. Robert jadikuje, da se mora kopat vsak teden doma, v kopališče pa ga ne puste. Pri vseh teh tožbah vidimo, da se tudi v najboljsh družinah ni mogoče ogniti vsem kamnom spotike. Toda čeprav je tako, moramo gledati vsaj toliko, da odstranimo čim več tistega, kar otroke jezi in žalosti. Tako se bomo približali idealu staršev, o katerih je dvanajstletni Herbert zapisal z velikimi črkami:

MOJI STARSI ME NIKOLI NE JEZE.

Skoraj se nam zdi potrebno, da dodamo še pismo trinajstletnega dečka, ki ga je pisal uredništvu francoskega lista «Paris-Soir». V pismu našteva ta deček, kaj mu pri očetu ni všeč:

Ne maram:

... da mi oče vzame cigareto, ki jo imam v žepu, z besedami: «To ni zate!» a jo čez deset minut sam pokadi.

... da me vsako nedeljo žene v zoološki vrt, češ da se bom tam marsikaj naučil.

... da se dela zelo učenega na teh izprehodih, a da mi reče, če sam česa ne ve: «Ti si še majhen in ni potrebno, da bi vse vedel. Ko boš večji, se boš že še naučil!»

... da mi že od osmega leta daje po tri franke, kadar grem kam s tovariši, in da me pri tem še opominja, naj ne razsipam denarja.

... da mi vselej, kadar me vzame s seboj v kavarno, naroči samo limonado.

... da me ošteva, kadar si pomagam hlače: «Zakaj ne paziš? Vso obleko boš uničil.» on sam pa reče, kadar se mu primeri isto: «Malo bencina, pa bo madež izginil.»

... da jemlje moje otroške liste, ki jih prinesem domov, jih prebere do zadnje vrste in reče potem o njih: «Kako moreš brati takšne neumnosti!»

... da reče vselej stricu, ki mi prinaša darila: «Kaj mi pa kupuješ toliko! Saj mi ga boš čisto pokvaril.»

... da mi je vzela sto frankov, ki mi jih je dala teta, s pripombo: «Spravil ti jih bom. Dobro ti bodo prišli, ko pojdeš k vojakom.»

... da govori pred mano: «Tvoja teta je kupila lepo deklico.» Ubogi oče, pa je res naiven!

... da me na ulici pred mojimi tovariši vodi za roko.

... da mi ne dovoli govoriti pred njegovimi prijatelji, ki jih je povabil na večerjo, češ da sem neumen.

... da zvečer, ko se gostje razidejo in ko mu začne mama očitati, kako neroden je bil v pogovoru, odgovarja: «Mislim, da o tem pred smrkvcem ni primerno govoriti.» R.

Stana Vinšek:

DALMATINSKE BAJKE

1. Brat angel.

Možu je umrla žena. Ostalo mu je dete, droben deček. Komaj štiri leta je imel Marko. Oče je šel na delo in težko mu je bilo, da je sinček sam doma — lahko bi padel v morje, lahko bi ga pičila kača! In oče je vzela drugo ženo, da bi pazila na sinka, da bi bilo doma zopet lepo in prijazno.

Mlada žena pa ni bila dobra. Imela je lepe oči, toda hladne kakor studenec v gori; imela je rdeče srce, a mrzlo kakor sneg v planini. Gledala je lično, kamnito bišičo, gledala je s kamenjem ograjeni vrt, olive in smokve, ki so senčile polje — in želela je, da bi dobilo vse to njeno lastno dete. In drobni pastorek ji je bil na poti. Nalagala mu je dela — mali Marko ni omagal, le utrudil se je. Pritrgovala mu je hrano — deček je pa rasteł, kakor bi ga dojile vile.

Ko je hudobna žena videla, da se pastorka na ta način ne znebi, ga je hotela umoriti. Vendar se je še malo bala Gospoda Boga in krvavih rok. Toda nekega dne je le prevladalo zlo v njej in zapovedala je dečku, naj ji nese tovor čez planino. Gori, v skalnati pustinji, je zijal globok prepad. Nesrečnica je sunila Marka vanj in zbežala domov, kakor bi jo podili volkovi.

Deček je obležal nezavesten v jami, toda ranjen ni bil. Ko se je prebudil, je gledal v dvoje milih oči. Fantič njegovih let se je sklanjal čezenj, ga tolažil in bodril. Pa to ni bil deček, bil je angel, ki ga je poslal Gospod Bog zapušč-

nemu. Angel je pokazal Marku pot iz prepada, vzljubila sta se kakor brata in sklenila, da ostaneta za vedno skupaj.

Tako sta šla dečka po svetu in iskala dela. Ljudje so pa bili trdosrčni in nihče ju ni hotel sprejeti. Slednjič sta le našla revnega trgovca, ki ju je sprejel v službo. Pasla sta mu koze. In glej: od tega dne je trgovcu uspelo vse, česar se je lotil. Kmalu je postal najimovitejši na vasi. Rad je imel oba dečka in skrbel zanju kakor za rodna sinova. Bolj ko sta doraščala, bolj jima je zaupal — saj je slutil, da sta mu prav ona dva prinesla srečo v hišo. Tako je potekal čas in dečka sta se razvila v lepa mladeniča. Že jima je bilo dvajset let.

In zgodilo se je, da je sosedova hči vzljubila brata angela in želela, da jo vzame za ženo. Ker se ji je pa ta izmikal, je rekla trgovcu, da sta brata nepoštena, da neseta vsako jutro nakradeno blago iz njegove trgovine na skriven kraj. Trgovec ji ni hotel verjeti, vendar je oprezoval in kmalu opazil, da mladeniča ob vsaki zori skrivaj zapustita njegovo hišo. Začel ju je sumiti, sledil jima je. Brat angel in Marko sta šla daleč za vas. Na samotnem hribu, skrita med cipresami, je stala prastara cerkva sv. Nikolaja. Tam sta stregla duhovniku.

Trgovcu je bilo sedaj silno žal, da ju je osumil. Zalosten se je vrnil domov. A kako se je prestrašil, ko je dobil doma oba mladeniča mrtva. Bridko je jokal in se kesal. Pripravil jima je lep pogreb, naročil vencev in cvetja. Toda zaman. Preden je sonce zatonilo, sta mrtva mladeniča izginila — skrivnostno, kakor sta bila prišla.

Dobri trgovec ju ni pozabil. V cerkvi sv. Nikole je dal v njun spomin izklesati krasen nov oltar in vsako jutro ob zori je romal tja, da se v molitvi spominja Marka in brata angela. In sreča mu je ostala mila.

Iz dnevnih skrbi v deželo sanj božične noči . .

NOVOLETNO

Moje darilo

jubim stare ljudi. Če dolga leta, ki so jim izsušila telo, niso preveč oslabila njih spomina, jako rad poslušam njihove zgodbe. Nekateri jih pripovedujejo z gladkim, nekoliko zastrtim glasom, drugi neenakomerno, odtrgano, tretji spet zelo počasi, z uvelim smehljajem na ustnicah. Jaz pa imam vse rad, tudi njih gube in posebne, čudaške navade, s katerimi jih je zaznamovalo življenje, ker se mi smilijo, čeprav so na videz srečni, da so tako dolgo živeli, ker se mi smilijo zaradi svoje oslabelosti, zaradi bolezni, zaradi hrepenenja po mladosti, ki se nikdar več ne more vrniti, zaradi bojazni pred osamelostjo in zlasti zaradi strahu pred smrtjo, ki se jih večkrat malo dotakne s svojimi črnimi krili, da žalostno vztrepetajo njih trudne, obtežene rame.

Toda nekaterim izvoljenim bitjem starost kar ne more do živega: navzlic pozornim letom ohranijo očarljivo mladost srca. Tem čustvenim opovlaščenecem po navadi usoda skoro nikoli ni šla na roko. Gospa T... — imena žal ne smem imenovati — je, recimo, vse svoje življenje mnogo trpela, pa je kljub vsemu ena najbolj nasmejanih, najbolj dobrodušnih osemdesetletnic: dobra stara mamica z gladkimi, čisto belimi lasmi (ker so bili včasih tako lepo črni!), z akvamarinovimi očmi, z obrazom brez najmanjših gub, odsevajočim njeno neomadeževano dušo, ki je navzlic premnogim življenjskim udarcem ostala vedra in mirna...

Stanuje v majhnem stanovanju, v šestem nadstropju stare hiše v neki mirni avenijski ulici. Obiščem jo skoro vsako nedeljo in se že ves teden malo veselim na ta dogodek. Gospa T..., dolgoletna prijateljica moje rodbine, me sprejme v salonu, ki je ves v mahagoniju in bakru, svetlo tapeciran in izredno snažen. Stara gospa sedi v širokem naslanjaču, mene pa posadi na mehke okrogel stol, obšit z visečimi želodki. Med nama stoji starinska mizica s pladnjem, na katerem vabi krožnik s pecivom in dve steklenici s sokom iz mandeljnovnega mleka in domačim malinovcem. Skozi okno, ob katerem kramljava, se vidijo same z rdečo opeko in sivim škriplom krite strehe, med njimi pa prostrani vrt Zavoda sv. Perine.

— Tjale, mi je nekega večera rekla gospa T..., v ono hišo se bom morda zatekla za svoje poslednje dni. Tišina tega visoko obzidanega vrta se mi zdi zelo pomirljiva. Leto se bliža koncu, in čeprav to ni po mojem značaju, se počutim danes precej melanholično... Spomini, spomini... Pa saj je vse le dim preteklosti...

— Vem, sem zašepetal, da vam življenje ni bilo prizanesljivo... Vendar pa ste, stara mamica, lahko srečni, da imate tako lepe vnuke in vnukinje.

— Vnuke in vnukinje... je sanjavo ponovila in se sladkovdano nasmehnila... To je res: vsa leta svojega dolgega življenja sem imela samo otroke okrog sebe... celo moji starši so bili otroci...

— Kako?...

— Bili so lahkomišelniki... Premoženja niso imeli... Do sedmega leta sem živela skoro čisto zanemarjeno... Stanovali smo v na pol podrti koči na deželi. Vodila sem koze na pašo, potem dve kravi. Nato sem vstopila kot vajenka v veliko modno trgovino v bližnjem mestu. Postala sem prodajalka. Gospodar in gospodarica, ki sta bila zadovoljna z menoj, sta mi vzbudila zanimanje za kupčijo. In ker sem bila spretna in skromna, včasih tudi malo samoljubna, sem vselej toliko zaslužila, da sem lahko neodvisno živela. Ampak, ponavljam vam, otrok je bilo pa vedno dovolj okrog mene: morala sem podpirati svoje starše, ki so zaradi lastne neprevidnosti popolnoma propadli; morala sem skrbeti za svojega bratca, za sestrico. Včasih sem obedovala samo eno jajce, da sem lahko staršem dala malo juhe in mesa. Naposled se je zdelo, da se je sreča obrnila: spoznala sem mladeniča, ki mi je bil zelo všeč, ker je bil delaven in veder in je zaupal v svojo moč, ki mu jo je dajala ljubezen. Dasi tudi on ni bil bogat, sva se kmalu nameravala vzeti. Toda moj zaročenec je — umrl, in jaz se nikdar nisem poročila. Delala sem dalje kakor prej in si služila vsakdanji kruhek. Polagoma sem prišla do bolj plačanih služb, v večja mesta, nazadnje v Pariz... In sem živela sama in obenem obdana od številne družine... Vi mi pravite «stara mamica», v resnici sem pa le stara tetka, ki imam obilo vnučkov in vnukinjc, ki me pridejo včasih obiskat — kadar jim pajek prede v žepu, tako se izražajo — in ki na novega leta dan nikdar ne izostanejo...

— Ah! sem vzkliknil: novoletna darila!...*

— Novoletna darila! je tiho ponovila in se spet pričela smehljati... Oh, da, vsako leto sanjam o tistih lepih časih novoletnih daril!... Sanjam o njih, toda na čisto svoj način...

Več ni povedala. Zazrla se je v drevesa na vrtu Zavoda sv. Perine. Ker se mi ni zdelo prav, da bi jo še dalje izpraševal, sem ji spoštljivo poljubil roko in odšel.

*

Lansko leto sem sklenil, da pošljem gospe T... droben novoletni spominček.

V slaščičarni «Pri sladki Pierotki» sem izbral srčkano škatlo bonbonov in naročil, naj jo pošljejo moji stari prijateljici prvega januarja. Popoldne tistega dne — in sicer precej zgodaj, da bi ne zamudil zanimive in privlačne nogometne tekme na colombeskem igrišču — sem pozvonil pri gospe T...

Vreme je bilo pusto, megleno; po vseh hišah so že prižigali luči. Služkinja, ki mi je odprla, je rekla, naj kar malo počakam v predsobi, da me bo naznanila gospe. Izginila je v salon in se kmalu spet vrnila z naročilom:

— Gospa bo sprejela gospoda v najkrajšem času. Dotlej naj gospod kar blagovoli malo počakati...

* Francozi si za novo leto poklanjajo drobna darila, les étrennes (op. prev.).

Sedel sem na nizek stolček, služkinja je odšla. Vrat v salon pa ni popolnoma zaprla za seboj; svetla proga luči se je lila v mračno predsobo... Vstal sem, gnan od nekoliko brezobzirne radovednosti, in po prstih tiho stopil k priprtih vratom, da bi pogledal, kaj se godi v razsvetljenem salonu... Nudil se mi je prizor, ki me je zelo presenetil...

Gospa T... je v obleki iz rjave svile stala pred velikim ogledalom in se, vsa žareča v obraz, ogledovala v njem. Okrog vratu je imela obešen krasen starinski križec, posejan z dragulji, ki se je bahavo blestetal pod njenimi božajočimi, malo uvelimi prsti. Roki si je bila okrasila s prelepimi prstani, v katere so bili vdeleni različni pestrobarvni kamni. V belih laseh se ji je svetil trak iz briljantov, drobne uhlje so ji dičili dragoceni uhani... Stopicala je pred zrcalom sem in tja, se mu bližala in spet oddaljevala, se vrtela pred njim in z vidnim veseljem opazovala ves svoj nakit, ki se je bila z njim okrasila kakor Margareta v Faustu... Medtem ko se je smehljala svoji nališpani podobi, sem se nehote dotaknil kljuke priprtih vrat. Gospa T... se je zdrznila, ko je opazila, da so se vrata premaknila, in vprašala:

— Kdo pa je?

— Jaz, sem odgovoril nekoliko v zadregi.

— Vi? No kar vstopite, prijatelj!

Ubogal sem jo, jecljajoč nekakšno nejasno opravičilo; stara gospa pa se je naredila, kakor da ga ne sliši. Sprejela me je zelo ljubeznivo in je jela odlagati drugega za drugim vse okraske, s katerimi se je bila nališpala. Položila jih je skrbno in nežno spet nazaj v skrinjico za dragulje. Potem mi je rekla:

— Vidite... Presenetili ste me, zasačili, ko sem se ravno igrala... stare gospe imajo vsekakor pravico,

da se igrajo... kajne? In jaz sem se igrala s svojimi novoletnimi darili...

— Z novoletnimi darili? sem vzkliknil. No, zdaj pa vidite, draga gospa, in to je prav, da niste pozabljeni!

Pogledala me je s prav istim nasmeškom kakor ob mojem zadnjem obisku in dejala s sladko ironičnim poudarkom:

— Da nisem pozabljena!... Oh! Res, niso me pozabili... Prav kmalu bodo prišli z dražestnimi, prijaznimi lici, z objemi, poljubi in voščili... Prišli bodo po moja novoletna darila: zakaj «moja» novoletna darila, dragi moj, že vse moje dolgo življenje niso tista darila, ki mi jih drugi dajejo, ampak tista, ki jih jaz dajem drugim...

Vzdihnila je in nadaljevala s povešenimi očmi, skoro zbegana:

— Videli ste me, kako sem pravkar uživala prevaro, ko sem se igrala, da sem darila, ki jih bom poklonila drugim, sama prejela v dar... To je otročje!... Oprostite mi, prosim!...

Solze so ji zalile lepe stare oči... Brž jih je obrisala:

— Da, oprostite mi, prosim, neumnica sem, prava neumnica!...

V tem trenutku je služkinja prinesla neki zavitek: bila je moja škatla bonbonov. Okrenil sem glavo, malo v zadregi. Gospa T... me je prijela za roko in rekla z ginjenim, toplim glasom:

— Prijatelj moj dragi, zaradi vaše pozornosti in ljubeznivosti bom danes prvič v življenju imela res «svoje» novoletno darilo...

Objela me je s tresočimi se rokami in poljubila. Tega hvaležnega starkingega poljuba moje srce nikdar ne bo pozabilo.

Prev. P. K.

Vera Gogala:

NE POZABI ME

Črna je noč. Tiha, spokojna se je zagrebla v svet. Milijon src je čakalo nanjo.

Mama, samo jaz in Ti je nisva dočakali skupaj! Ti moja najdražja!

Razkopala bi sneg na Tvojem grobu, vsa bi se nagnila in položila na zemljo, da bi mi bila malo bližja... Spet sem pri Tebi, mama, ali slišiš? Božično drevesce sem Ti prinesla in dolgo bom danes ostala pri Tebi.

Zmrzli sneg se leskeče v kristalih, drobni plamenčki trepečejo kakor dušice otrok. Neštokrat se vprašujem, ali je zelo mrzlo in vlažno v zemlji. V meni je tako velika, neizrečeno velika žalost. Prvi Božič brez Tebe! Čudno mnogo gorja prenese človek.

Slišim veter, ki se potuhnjeno plazi preko vdratih grobov, skozi povešene veje cipres. Tako strašno samotno je tukaj in Ti moraš noč in dan tako sama ležati.

Mama, kako težko si me zapustila! In jaz nisem umrla, nisem zblaznela, jem in spim, hodim po svetu, sonce sije prav tako prešerno kakor prej, le en grob je več na svetu in moje solze so se čudno ustavile, kakor bi usahnile v preveliki žalosti. Samo enkrat bi se rada razjokala, izkričala bi svoje gorje na Tvojem grobu, mamica, da bi mi bilo laže. Tudi danes samo

strmim kakor skozi meglo v drobni soj lučic, v zmrzli sneg in v brezčutni, težki grob. Tako vroče so oči, mama, Hrepenim po Tebi, prav v prsih mi joče, samo solz ni.

Ni dneva, da bi ponovno ne doživljala vseh strašnih zadnjih dogodkov. Operacija, trpljenje, brezup, upanje, upanje, konec...

Tista svetla mesečna noč, ne bom je pozabila. Ob oknu je stala Tvoja bolniška postelja. Ti si zaspala, samo za nekaj ur si bila rešena trpljenja. Sedela sem vključena kraj Tebe in Te gledala. Takrat sem že vedela, da Te bom morala izgubiti za vedno. Zdaj veš, mama, kakšne so bile moje misli. Z žejnimi očmi sem iskala Tvojih potez. Tvoj utrujeni, počasni dih sem pila. Takrat sem smela obdržati žalostni obraz, ker me nisi videla. Nebo je bilo nalašč tako lepo, mesec je v vsej krasoti srebrno ozaljšal oblake, srebrno je bilo listje dreves, tanki oblaki so kakor srebrne tančice rajali pred bleščečo kroglo na nebu. Kako sem sovražila to brezčutno, hladno noč, ki se je veselila svoje lepote, Ti pa si bila zapisana smrti. Božala sem Te v mislih po vsem bledem, prosojnem obrazu, kjer so utripale tanke modre žilice. Lovila sem s pridržanim dihom enakomerno dviganje Tvojih ramen. Še dihaš,

še živiš! Danes, zdaj. A kaj bo čez nekaj dni, čez en teden? Pij njeno podobo, zagrebi si jo v srce in dušo za vedno! je vpilo v meni. Kako slabotno, shujšano je njeno telo, tako otroško nemočno je prepuščeno moji pomoči. Ni ti rok ne more sama preložiti.

Rahel drget. Že se zbuja. Konec je njenega počitka. Spet bodo pričele divjati bolečine po razrezanem, na smrt utrujenem telesu. Bela sestra v ozadju se zgane. Izkušava zadržati tisto bolečino, strašna in neizogibna vselej ukrade spanje. Ti pa si vsa krotka. Nič krikov, le slabotno, prikrito ječanje.

«Verica, ali si pri meni?»

Nagnem se k Tebi in se vsa prepuščam ljubkovanju Tvojih napol ugaslih oči. Nešteto najslajših imen sem Ti takrat rekla. Toda le v mislih. Zakaj jih nisem izgovarjala glasno, šepetaje? Tako si vsrkavala vsako mojo nežno besedo, jaz pa sem zamolčala vsa tista sladka imena. Ko sem za trenutek odšla iz sobe, si plašno pogledala za meno. Vide!a sem te oči, o Bog! Nikoli me še nisi tako pogledala. Toliko tesnobe in ljubezni je bilo v teh vdrtih, že skoraj ugaslih očeh. Zamaj za vrati sem se prepustila obupu.

«Verica, moj zajček, moja tičica!»

Komaj si še izgovarjala, pa si mi še dajala ljubezni. Nisem se vrgla na kolena in na ves glas zaihtela, mnogo, mnogo moči in trdnosti me je to stalo. Le Tvoje drobne, shujšane prste in dlani sem poljubila. V vsak svoj milujoči pogled sem izlila vso svojo bolečino in ljubezen.

Ponovno so jo odnesli na nosilnici v tisto dvorano, kjer se je začelo trpljenje. Že tretjič. Moj obup je naraščal. Malo je bilo upanja, da jo bom še videla živo. Begala sem okrog, hotela sem se skriti pred vso grozo. Vedno iznova sem se znašla pred operacijsko dvorano. «Bog, vzemi jo, vzemi jo! Ne dopusti novih mučenj! Ali ni še dovolj? Ne pusti tega!» V meni je gorelo od trpljenja, telo pa je stresal mraz, kakor bi oledenela vsa kri. In prav takrat sem morala bežati pred velika vrata, da sem začula tiste krike. To ni bilo več človeško. To ni več njen glas. Zdaj so ji odščipnili nova rebra. Potem je bilo vse tiho, čudno, nenavadno tiho. V meni je ugasnilo življenje. Le moj duh še čaka. Ne živim in krčevito lomim roke. Zdaj jo bodo prinesli na nosilnici in mrtva bo.

Široka vrata so se odprla in prikazala se je nosilnica. Toda Ti nisi bila mrtva. Vidim Tvoj obraz. Le še senca, slutnja življenja je v Tebi, bolečina je vtisnjena v izmučenem potnem čelu, oči imaš zaprte, ustnice drhtijo še od zadnjega krika. Vsa sem trudna od prestanega. Vlečem se naprej, po stopnicah za njimi. Ti moja mučenica uboga! Ali res se ni dovolj Tvojega trpljenja, mama?

Samo še z ustnicami govoriš. Preslabotna si. «Verica, kaj so počeli z menoj, ko bi ti vedela!»

Spet smem iti k Tvoji postelji in Te gledati. Vsa trepečem. Tedaj odpreš oči in me pogledaš. Čisto kalen je pogled. Bolečina Ti je umirila tudi oči. Božam Ti mokre lase in ne najdem besede. Dolgo zreš vame, kakor bi se hotela nečesa spomniti.

«V očeh ti vidim, kako tvoja duša trpi zame, otrok moj.»

Ne vzdržim več. Planem iz sobe in tekam po hodniku, da se umiri moje jokajoče srce. Bog, nisi je vzel, četudi sem Te prosila za to. Preveč sem bila obupana. Bala sem se zanjo, novih muk.

Mama, živela si še celih deset dni po zadnji operaciji. Deset dni sem se poslavljala od Tebe, v duhu, brez solz. Nisem smela jokati. Nisem smela. Takrat so se posušile moje solze in ni jih več. To boli.

Potem so Te zagrebli v zemljo. Vse tako, kakor mora biti. Sovražim to trdo zemljo, ki Te duši in pritiska na Tvoje prsi. V cvetje bi Te morali zakopati, v same rože, ki so mehke in ne bole. Tvojega mrtvega materinega srca, ki je toliko ljubilo in trpelo, bi ne smela težiti nobena stvar več.

«Vzemi me v naročje, Verica, kakor otroka in me nosi po sobi!»

To je bila Tvoja zadnja, velika želja, mamica. Nisem Te mogla vzeti v roke, ker sem bila preslaba in ker si bila Ti vsa v ranah. Vsak dotik Te je bolel. Odreči sem Ti morala to edino željo.

Zdaj stojim pred Tvojim grobom. Božično drevesce žari. Moje hrepenenje sega do Tebe, skozi sneg in zemljo. Rahlo Te privzdignem z obema rokama, Ti slabotno mrtvo telesce materino. Čisto previdno Te pritisnem k sebi, k licu. S poljubi Ti popravljam lase s čela in Tvoje mrzle ustnice poljubljam, kakor jih nisem še nikdar v življenju. Tako napravim vselej, kadar Te obiščem. Potem mi je laže.

Ali se spominjaš najinih letošnjih prvih in poslednjih počitnic na Gorenjskem? Usoda je včasih dobrotljiva. Pred zadnjim najhujšim udarcem je dovolila nekaj najlepšega sonca in najlepših dni. Zdaj Ti je sonce zatonilo za vedno.

Tako sva si želeli biti enkrat skupaj na oddihu. Tvoja bolezen je uredila vse ostalo. Zjutraj, ko je sonce pogledalo skozi priprta okna, sva se pozdravili v posteljah. Skupaj sva vstajali in zajtrkovali na vrtu. Glasno šumenje vode ob parku naju je vabilo. Svet se je vabljivo bleščal v soncu in rosi. Skupaj sva se izprehajali po gozdnih potih, po polju, ob vodi. Kadar se nama je zahotelo, sva sedli v travo in se prepustili lenarjenju. Čitali sva, se razgovarjali, počivali. Najini večeri, ali se jih spomniš, mamica? Ko sva ležali na balkonu v ležalnih stolih do pozne noči in poslušali veter, ki je šumel skozi vrhove topolov? Tiho sva ležali, odeji do vratu, moja roka je ležala v Tvoji ali obratno. Srečni sva bili, tako zadovoljno srečni. Bila je poslednja sreča. Ti si to slutila. V slovo, si rekla. Potem je prišel papa in vsi trije smo se v sreči poslavljali. Ali ni res včasih usoda usmiljena v poslednjem trenutku? Saj je vedela le ona, kaj pride za tem jasnim poletnim dnevom.

«Ne razvajaj me tako zelo!» si me ljubko svarila, z ljubeznijo v očeh. Mnogo premalo sem Te negovala, mamica moja. S cvetjem bi Ti bila morala posipati pota, po katerih si hodila. Vsako resno črto na čelu bi Ti bila morala s poljubom izbrisati. Jaz pa sem Ti jih še delala in ne morem več popraviti tega.

Ko sem igrala na klavir Tvojo pesem «Ne pozabi me!», si se razjokala. «Kadar me ne bo več, Verica, otrok moj, boš igrala to pesem.» Pesem je otožna, polna hrepenenja. Govori o kraju, kjer je mraz in kjer ni lastov. Mamica, Ti si tam, kjer je mraz in ni lastov. Tvoj duh je pri meni.

Svečice dogorevajo. Kmalu bo tema. Tvoj grob bo v temi. Sama boš v mrazu in noči. Jaz pa moram živeti, ker je tako usojeno. Kadar mi bo najhujše, pokliči me: «Moj zajček, moja tičica!»

O Mihcu in njegovih smučkah

Mali Mihec je že mesec dni sanjal o smučkah, ki naj bi mu jih prinesel Miklavž. Mamica mu je morala vsak dan povedati, koliko dni je še do 5. decembra, in starejši sestrici je obetal, da se bo bridko maščeval, če je pismo za svetega Miklavža napačno naslovila. In če bi mu očka vsak dan iznova ne zatrjeval, da ga bo prav gotovo parkelj vzel, če bo nagajal, bi se od same »nevrozifete« (to besedo je slišal pri svojem starejšem braju in jo nekoliko po svoje prikrojeno uporabljal, kjerkoli jo je le mogel) neprestano cukal s sestricama.

Petega decembra zvečer je morala pokazati mamica vso svojo zgovornost, da je spravila malega v posteljo. Miha je hotel na vsak način počakati sv. Miklavža, da bi se mu sam osebno zahvalil za veliko darilo. Ko je vendarle zaspal, se je še v snu smehljaj, gotovo je sanjal, da smuča po belih planjavah v Planici.

O polnoči so se rahlo odprla vrata in vsa soba se je napolnila s svetlim sijajem, ki je obdajal sv. Miklavža. Angelci so vzeli iz koša orehe, piškote in rožiče ter napolnili z njimi veliko skledo, ki jo je bil nastavil Mihec. Svetnik sam je pa vzel smučiči in jih postavil ob posteljo. In Mihec se je v spanju počasi obrnil in položil roke na tolikanj zaželjene smučiči. Miklavž se mu je nasmehnil, ga blagoslovil in tiho odšel.

Že ob šestih zjutraj je Mihec odprl svoje zaspane očke in se ozrl okrog. Pomel si je oči — ne niso bile samo sanje, ob postelji ima prave, resnične smučiči! Z neznanskim opitjem je zbudil vso hišo in vsi so morali priti pogledat, kaj vse je on dobil. «Oh,» je rekla sestra z majhnim prizvokom zavisti, «pa ga je Miklavž le uslišal, gotovo ni videl, kako je meni nagajal! Ampak jaz sem tudi strašno veliko dobila!» In vsi so šli še k njej pogledat, kaj ji je natrosil dobri svetnik.

Samo Miha ni utegnil. Brž se je oblekel in hitel ven na sneg. Ampak na pravih smučeh je šlo čisto drugače kakor na smučkah iz desak! Poizkušal je napraviti korak, pa se mu je prvi poizkus žalostno izjalovil. Komaj se je doobra pobral, mu je spet zdrsnilo in sedel je na mrzla tla. Obrazek se mu je jel sumljivo raztezati na jok. Končno se ni mogel več premagati in debele solze so mu pritekale po licih. Vsa družina je prisluhnila, ko je zaslišala zategle glasove z vrta,

in mamica je proa priletela k svojemu sinčku in ga oprala, kaj je vendar tako hudega, da joče. Mihec, še ves v solzah, ji je odgovoril: «Oh veš, mamica, to je samo zato, ker sem tako strašansko »nevrozen».

Ampak zdaj se že zelo dobro smuča, vsi sosedni fantje mu zavidajo, stara mama pa mu celo obeta, da bo nekoč prav gotovo svetovni proak v smučanju.

ŠKANDAL

Pri Petanovih

Naka, kaj takega pa še ne, kar stoji zabrdska vas... ženske so postavale za ogli, pri vaškem vodnjaku, ob vrtnih mejah, kimale, mahale z rokami in zavijale oči... A tudi moški svet ni šel molče preko tega nenavadnega dogodka. Šepetanja, opravljanja, ugibanja in posmehovanja pa toliko, da se je vse drugo, kar je v mirnih enoličnih dneh zanimalo Zabrdo, umaknilo daleč nekam v daljavo.

I, kaj se je vendar zgodilo?

Le pomislite! Petanov Lojze, edini sin najbogatejšega kmeta v Zabrdu, se je ženil. Za nevesto je vprašal pri Jakliču na Pšati in — kakor rečemo pri nas na kmetih — takoj so mu dali besedo. Zakaj pa ne, Lojze je bil čeden, neoporečen fant, gospodarstvo, polje, travniki, gozdovi in živina pa v najlepšem redu.

Jakličeva Pepica, zalo, živahno, a pošteno dekle, se ni kar nič pomišljala. Krepko je stisnila snubaču desnico in odkrito priznala, da ji je Lojze všečen ženin.

Vse se je razvijalo v redu. V jutru tiste nedelje pa, ko sta imela biti mlada dva drugič oklicana, so našli na pragu Petanove hiše neboljeno detece ženskega spola s priloženim kosom papirja, na katerem je bilo z okornimi črkami zapisano, da je to otroče hči Petanovega Lojzeta, naj torej on skrbi zanjo, kajti mati otrokova, mlada vdova Škrjanka, kočarica v bližnji vasi, mora že itak preživljati dva otroka, ki sta ji ostala po umrlem mcžu.

In to je bilo tisto, ki je udarilo kakor strela v ugledno Petanovo hišo in vrglo vse zabrdske jezike iz svojega navadnega kolovoza.

Lojzeta je ta sramota silno potrla. Klobuk si je potisnil globoko na oči in se kolikor mogoče skrival pred zijali.

Najbolj je bil pa udarjen stari Petan. V svojem ponosu namreč. Postaval je okrog hiše mrk, vase zaprt. Sinu ni rekel ne bev, ne mev, toda Lojze je kljub temu vedel, koliko je ura bila. Predobro je poznal očeta. Bil je prepričan, da bi se zdaj lepo obrisal za očetovo premoženje, ako bi ne bil edinec.

Sinu najboljša je bila mati. Res ga je obsojala tudi ona, toda globoko v srcu je čutila usmiljenje zanj. «Mladost je norost!» je vzdihala sama zase in se celo toliko žrtvovala za svojega ljubljence, da se je skrivač odpravila na trnjevo pot do njegove neveste Pepe.

Očeta pa je grizlo in grizlo. V obraz je postal blede, upadel in ponoči se je premetaval po postelji brez spanja. Pa ga je pri neki taki priliki sočutno vprašala žena:

«Jure, ali ti ni dobro? Hočeš, da ti skuham čaja?»

«Ne norčuj se iz mene,» je zarenčal stari, «ko dobro veš, kaj me teži. Še pod zemljo me bo spravil — uh — tak sin ... falot...!»

«No, falot še ni zato», je ugovarjala mati. «Pač pa on zdaj... no, kaj hočemo, revež je!»

«Ha, ha, le zagovarjaj ga, le! Sladkorčkov mu nesi, svojemu pobčku nedolžnemu! Ej, potuha ti grda, babja!»

«Jure, zdaj imam pa dosti! Mar misliš, da je meni ljubo? Ali predrugačiti se ne da nič, čemu bi potem še sebe razjedal!»

«Nikoli mu ne odpustim, da veš, Katra!»

«Grdo govoriš, prav nič očetovsko. Kaj boš neki — tvoja kri je. Premisli sebe! Ko si bil mlad, tudi nisi živel po svetniško, le kar molčil!»

«Ha, ti mi očitaš — sram te bodi!»

«Nič ti ne očitam. Rečem le, da mlad človek marsikaj napravi, za kar se potem kesa vse življenje. Da ti po pravici povem, meni se fant smili. Pa kaj, takile ste moški!»

«Seveda, samo moški. Babe ste vse svetnice, kajpada. Glej Škrjanko, coprnico! Otroke ima, mož ji leži v grobu, ona pa lovi fante in se nastavlja vsakemu, kdor gre mimo bajte. In potem prinese svoje hudičevo seme celo sem, na naš prag — lajdra, lovača, vlačuga...»

«Prav praviš, oče, čisto prav. Ne misli, da jo jaz zagovarjam, mrho salamensko! Nasprotno, obsojam jo vsaj dvakrat toliko kakor Lojzeta. Zasluži, da bi ji pljunila v obraz. Toda — zvoniti po toči ne pomaga nič. Treba bo potrpeti, da se vsa ta grda zadeva nekoliko pozabi.»

«Figo se bo pozabila. Ta naš norec jo je tako zavozil, da se ne bo nikoli več znašel na ravni cesti. Jakličeva mu bo zdaj pokazala s čevljem, kam drži pot od nje.»

«Ne bo mu, Jure, ne bo mu. Vidiš, prav to sem ti hotela povedati. Govorila sem z njo. Še vedno misli na našega in vzela ga bo. Zlato dekle ta Pepa. Še celo to je pripomnila, da homo tega otroka že preživili.»

«Kaj — stara, kaj hočeš? Da bi bil ta pankrt pri nas, v naši hiši, meni in vsem poštenim ljudem pred očmi? Nikoli, nikoli, pa če tudi...»

«Ne kriči vendar, lepo te prosim! Saj ne bo tako. To je omenila le Pepa. Je že vse preskrbljeno. Čisto dobro. Otroka bo vzela moja sestrična. Veš, tista Jera v Podgorju. Dobra ženska je in ne bo krivice otroku, ki ni kriv, da je zagledal ta svet. Prva leta homo Jera nekaj plačevali, pozneje, ko bo dekletce malo odrastlo, bo odslužilo z delom. Zdaj pa nehajva o tem in zaspiva! Lahko noč, Jure!»

Stari Petan ni na prijazno voščilo svoje žene nobene odbevsnil.

Mati Petanka je vedela pravo. Jakličeva Pepa je kljub strupenim jezikom vzela Lojzeta in dobro sta se razumela.

Čas hitro prede. Hitreje od pajka. Prede tedne, mesece, leta. In tako je napredel od tu popisanih dogodkov dolgih osemnajst let.

Pri Petanu je vse nekako tako, kakor mora biti. Lojzetu in Pepi že precej pomagajo hčerka in dva sinova. Pridni so vsi in premoženje raste.

Poletnega jutra je bilo. Stari Petan je še lenaril v postelji, mati je pa že robantila po kuhinji, ko je vstopila jajčarica Mreta, tista, ki je pri najbolj mirnem razgovoru kričala kakor jesihar. Obhodila je razne kraje in novic je prinašala kar na debelo.

Bila je v Podgorju, kjer je videla Lojzetovo nezakonsko hčerko, ki je na moč zalo dekle. Pa pridna je in ugledna. Fantje se kar pulijo zanjo. Ali ona ne mara vsakega. Kako neki, ko je pa že nevesta. Če tudi ni bogata, vendar jo bo vzel neki precej trden posestnik...

Tisti večer stari Petan ni mogel zaspiti. Žena je pravkar hotela vprašati, ali ni morda bolan, ko jo je poklical:

«Katra, ali spiš?»

«Ne še. Kaj bi rad?»

«Khm, khm. kaj je davi pripovedovala Mreta? Nekaj sem slišal, tako mi-mogrede.»

«Aha, lej, lej, saj res! Veš, Jure, pravila je o tisti puncu, Lojzetovi, no, saj veš. Ni je mogla prehvaliti. Da je pametna in zala in da se mož. Pa še dobro se bo menda omožila. Prav je tako.»

«Katra — khm, khm, jaz bi — jaz bi nekaj rekel...»

«Kaj pa, Jure? Kar povej!»

«Veš, jaz bom, če ti je prav, jaz bom dal dekletu — doto!»

Stara Petanka toliko da ni od veselja padla s postelje:

«Jure, sam Bog te je navdahnul. Saj sem vedela, da nisi tako trd, kakor se delaš. O, le daj ji, le, kolikor hočeš, Bog ti bo obilo povrnil vse! Zdaj pa le zaspaj, jutri se kaj več pomeniva. Lahko noč!»

«Lahko noč, Katra!»

Drugo jutro je stara Petanka navsezgodaj hitela povedat mladima, kako dober je oče. Zaposila je tudi voz in konja, da se popelje v Podgorje. Toda Pepa je odkimala:

«Ne, mati, čemu bi hodili! Ali ni bolj pametno, da pride dekle k nam? Saj vendar ni garjeva. Naj spozna svoje ljudi in tudi mi bi jo radi videli. Kar pišimo ponjo! Torej oče ji bodo dali doto. Prav lepo je to od njih. Lojze, zdaj pa še ti napravi svoje! Odštej ji nekaj stotakov za balo! Ali boš, Lojze?»

Mladi Petan je poln hvalečnosti zastrmel v ženo, a se takoj sunkoma zabobnil in šel z rokavom preko oči...

Tudi materi sta spolzeli dve veliki solzi po uvelim licu:

«Pepa, ti si angel, ti...»

Dalje ženica ni mogla. Jok ji je zadrgnil glas.

Nad Petanovino je zavel vetrič osrečujoče zadovoljnosti. Vsa družina je v tihem hrepenenju pričakovala prihoda tiste, zaradi katere je bil pred osemnajstimi leti tak vihar v hiši.

Manica.

Kaj piše Vida

Draga gospa!

Vaša želja, da bi Vam napisala, kaj vse diktira kraljica «Moda» za letošnjo zimo, me je spravila v veliko zadrego. Saj veste, da sem sedaj še doma in da bom nadaljevala svoje študije v Parizu šele po Novem letu. Ker pa razumem, da hočejo Vaše naročnice že sedaj vedeti, kako bo ta najmogočnejša vseh kraljic v prihodnjih mesecih vihtela svoje žezlo, sem kar brž pisala svojim znankam v Pariz, da mi priskočijo na pomoč. Odgovor me je kar najprijetneje presenetil. Že to, da sem ga prejela že po pičlih štirih dnevih, ko ga prav gotovo še nisem pričakovala, me je res veselo iznenadilo. Naravnost ozhičena pa sem nad izredno ljubeznivim tonom, v katerem je pisano, in nad kar presenetljivo izčrpnostjo tega poročila. Še celo nekaj skic najmodernejših kreacij so mi priložile. Pač najzgovornejši dokaz že tako sloveče ljubeznivosti in uslužnosti Parižank. Naj Vam torej na kratko navedem, kar sem posnela iz tega poročila:

Modeli, ki jih kažejo za zimo, so izredno elegantni in lepi. Dnevne obleke izražajo neko prav posebno poudarjeno preprostost. Večerne obleke pa so nenavadno bogate in rafinirane, tako v materialu kakor tudi v kroju.

Dnevne obleke kakor tudi plašči so večinoma delani v celem in združujejo stvarno preprostost z mirno eleganco. Krojeni so izrazito priležno. Pas je poudarjen. Rame plaščev in jopic so spet normalne. Dolžina jopic je zelo različna. Nosile se bodo kratke, na pol dolge in pa tako dolge, da se vidi izpod njih komaj za ped krila, ki je spet za spoznanje krajše. Za najelegantnejše pa veljajo fantastično krojene jopice, ki imajo ose visoko zapete ovratnike iz kratkodlake kožuhovine. Uveljavlja pa se tudi strogo angleški stil.

Prav posebna pozornost se polaga na žepe. Vidimo jih na plaščih, na jopicah in tudi na oblekah. Vdelani so v stranske šive ali so pa posevno vrezani in imajo poklopce v najrazličnejših velikostih in oblikah. Žepe imajo najelegantnejši plašči in kožuhji in celo večerne obleke. Ovratniki plaščev so večinoma okrogli in obrobljeni s kožuhovino.

Volnene obleke ne kažejo več strogo sportnega videza. Krase jih poklopci, okrasni šivi, šivani z debelo nitjo, gumbi najrazličnejših oblik in barv, razni našitki, svetli ruši, rože in sadje, pestri klipsi, lesketajoči se kamni, traki in pa penilje.

Med raznimi vrstami blaga so najbolj priljubljeni jersey, tweed, shiltland in zamet. Izmed barv pa očitvidno spet prednjači črna.

Obleke, napravljene iz dveh različnih tkanin v različnih barvah, so zelo moderne.

Poleg pasu, ki je pomaknjen nekoliko navzgor, se uveljavlja tudi prosto zavezana pentlja. Izrazito modne vrste blaga so zamet, svileni krep in pa čipke. Debelonitne, grobe čipke so za jopice in za kostume, fine, tanke čipke pa za cele obleke in za razne vstavke in nastavke.

Obleke za gledališče, koncerte in male prireditve so visoko zapete. Slavnostne večerne obleke pa so globoko izrezane. Izpopolnjujejo jih čipkaste jopice ali pa boleroji. Interesanten je skrajni kontrast teh večernih modelov. Vidijo se tako zvane »futerarne« obleke, ki se prilagajajo telesu kakor rokavica roki in jih krasi le nekaj vihrajočih, šalastih delov ali naborov; poleg njih pa neverjetno široke obleke, učinkujoče s svojo valovito mehko, ki jo najrafiniranejša kombinacija kakor dih nežnih tkanin še počrtava.

Velika važnost se polaga tudi na razne modne malenkosti in drobnarije. Posebno dekorativni so pasovi. K sportnim oblekam se nosijo pasovi iz dveh ali celo iz treh vrst usnja z veliko zapono iz pestrega galalita. Večerne obleke pa krase in poživljajo pasovi, sestavljeni iz samih drobnih cvetk, dalje pasovi iz lameja ali pa iz muslina.

Upam in želim, da Vam bo s temi podatki ustrezno in Vas lepo pozdravljam.

Vida.

Eleganten zimski plašč z ozkim ovratnikom in s širokim, v arabeske izrezanim robom iz perzijskega krzna.

Tradicionalno strogo linijo tega angleškega plašča prav prijetno poživiljata pas in ovratnik iz živomodrega, mehkega sukna. Prav lični so tudi črnomodri gumbi.

Obleka, ki močno spominja na modo ob koncu preteklega stoletja. Napravljena je iz črnega zameta in kombinirana z debelimi belimi čipkami. Močno zvončasta jopica je okrašena s perzijanskim krznom. Tudi mali klobuček sliči pokrivalom, kakršna so nosile naše prednice okrog devetdesetih let.

Posebno učinkovita obleka, napravljena iz treh vrst blaga. Sedlo je iz črne, lepo vzorčaste čipke; črno volнено blago, ki je vijugasto nastavljeno, pa prekinja v višini pasu prav tako vijugasto rezana proga rdečega baržuna. Umetniško izdelani pas je iz črnega laka.

Samomor iz strahu pred vojno

Nedavno se je obesil v londonskem predmestju vojni invalid trgovec Charles Pearce, star šele pet in štirideset let. Zapustil je poslovilno pismo, ki v njem pravi, da gre v smrt iz strahu pred novo vojno. Nesrečni mož je izgubil med svetovno vojno na zapadnem bojišču eno nogo, druga mu je pa pozneje ohromela. Njegova trgovina se je lepo razvijala in tudi doma mu je teklo živ-

ljenje gladko, tako da pač ni imel nobenega povoda za samomor. Toda nad Evropo se zopet zbirajo temni oblaki, vse piše in govori o nevarnosti nove vojne. Španija gori v bratomorni vojni že skoraj dve leti, Japonci in Kitajci se bijejo na življenje in smrt, lahko mogoče je, da se še Rusija zaplete v vojno — in vse to je Pearcea, ki je imel močno zrahljane živce, tako zbegalo, da je obupal nad življenjem.

Sotrudnik lista «Daily Expressa» je govoril s Pearceovo vdovo po samomoru njenega moža in je zvedel, da je poglala Pearcea v smrt grenka zavest, da je bila njegova velika žrtev med svetovno vojno zaman. Zadnje dni pred smrtjo je večkrat pravil, da bi nove vojne ne preživel, ker so mu še preveč v živem spominu grozote zadnje vojne, ki pa še nikakor ni bila tako strašna, kakor bo nova. Skrušena Pearceva žena je dejala časnikarju: «Strah pred vojno je ubil siromaka!»

Elegantna večerna obleka iz vijoličastega medlega krepa. Obleka je zadaj globoko izrezana, spredaj pa ima dva velika reverja, ki sta bogato izvezena v srebru in zlatu in ki sta obenem tudi okras kratki jopici, ki to obleko dopolnjuje.

TAKO SE OBLECITE ZA PLES

Večerna obleka iz črnega marokena, ozaljšana s črnimi čipkami, ki niso nič podložene.

Večerna obleka iz črne soile ali iz črnega velurja. Zaljša jo proga iz srebrnega lameja ali pa iz tkanine z bleščicami. Za obleko potrebujemo približno 5-20 m blaga, širokega 70 cm, za okrasek pa 0-60 m bleščičaste tkanine, ki je široka 60 cm.

Večerna obleka iz črnega čipkastega blaga. Vsi robovi so izrezani po vzorcu blaga.

„Veramon je moderno zdravilo, ki hitro olajša bolečine. Ozdravlja, a ne škoduje.

VERAMON
Schering

Cevke z 10 ali 20 tabletami.

Oglas reg. pod br. 47 od 29. Jan. 1985.

Kdaj se je treba roditi?

Odkod pride, da se največ ljudi rodi v marcu? In da se v mesecih, ko je manj porodov, rodi razmerno največ slaboumnih in pohabljenih ljudi?

Na zadnjem kongresu ameriške Narodne akademije je dr. William Peterson dokazal s pomočjo statistike, da bo potomstvo iz zakonov, ki so sklenjeni v prvi polovici leta, verjetno bolj zdravo in sposobnejše kakor pa potomstvo, ki je bilo spočeto v drugi polovici leta.

Do tega sklepa je prišel po preučevanju 25.000 biografij iz ameriške enciklopedije «Who's Who» (Kdo je kdo), dalje po študiju biografij ameriških učiteljev in po podatkih ameriških umobolnic.

Po njegovem mnenju naj bi bili otroci spočeti v dobi največjega življenjskega ritma v prirodi, to je v mesecu marcu, ko odhaja zima in prihaja pomlad. Dokazal je, da so otroci, spočeti v marcu, bolj zdravi in bolj odporni proti boleznim, da doživijo večjo starost in da dosežejo v življenju več uspehov kakor otroci, ki so bili spočeti v drugih mesecih.

Ljubka, mladostna obleka iz zelenega, sivo in rjastordeče kariranega volnenega blaga. Čisto nov je domislek dvojnega, prepletenega razporka, s katerim se prav dobro ujema v veliko pentljo zavezani pas.

Mladostna obleka iz me-
denorumenega angorske-
ga blaga. Okrasni šivi
so žižomodri, rokavi v
rami široki, spodaj pa
ozki.

Obleka s šiljasto ukro-
jenim, prepetim sedlom.
Nastavek v pasu spomi-
nja na žemprske oblike.
Prednji gubi sta prešiti
do kolen.

Obleka iz tobačjerjavega polnena blaga. Sedlo in prednji del sta rezana v enem. Pas in zadrga ob vratnem razporku sta zelena ter prao prijetno po-
žoljata obleko.

Obleka s plisiranimi gubami ob vsaki strani. Gumbi i usnjeni pas so iz živo-
baronega usnja.

odjetni sportniki med gosti v Garmisch-Partenkirchnu niso bili prav nič ozlovoljeni, da je tisto jutro spet kapalo z vseh strah v dolini in je bila brozga na cestah. Veselo so pobrali smuči ter jih nesli nekoliko više na goro, do strmin, kjer je zima še delala čast svojemu imenu.

Tudi Valter Clausen, mlad arhitekt, je že zgodaj vstal in se povzpел na vrh gore. Ravno sredi vožnje po strmeh pobočju se mu je zazdelo, da kliče ženski glas na pomoč.

Zavr! je, kar je mogel, ter zrl v smer, odkoder se mu je zdelo, da je slišal klice. In zagledal je v nekoliko oddaljenosti ob robu gozda modro točko. Zdajci se je točka podaljšala zgoraj v črto, nato pa je videl nekak križ. Gotovo je bila smučarka, ki je krilila z rokami, da bi opozorila nase; in spet je čul iz daljave: «Halo!»

Valter se je usmeril proti točki, in ko je prišel bliže, se mu je potrdila njegova slutnja. Toda v njegovo začudenje ga menda smučarka ni niti opazila, ko se je pridrsal k njej, zakaj krilila je še dalje z rokami in zaklicala zdaj pa zdaj na pomoč. Zato ji je Valter krepko zaklical: «Halo!» Obrnila se je k njemu.

Ko je stal pred njo, je spoznal po njenih tipajočih kretnjah, da ni mogla ničesar več zaznavati.

«Vas je sneg oslepil?» jo je pozdravil. «Nerodna reč! Ampak danes pri tem bleščivem snegu ni nič čudnega; v takih prilikah se ne sme iti nikoli brez naočnikov. Ste že dolgo blodili tu okrog?»

«Že dve uri!» je odgovorila. Solze so se ji udrle iz oči in po vsem telesu je drgetala od razburjenja.

Zanimive ženske šole

Ženske se vedno bolj uveljavljajo tudi v socialnem delu kot uradnice ali upravitelje raznih zavodov. Tudi poklic učiteljice na strokovnih šolah se vedno bolj širi. Za ta poklic so potrebne posebne šole, tako imenovane socialne šole, ki jih že imajo v Švici.

Med njimi vzbuja veliko pozornost zlasti šola socialnih študij za ženske, kjer so združene tri kategorije ženskih poklicev v en zavod. V zavod se sprejemajo navadno absolventke srednjih

Najlepše ljubavno pismo

«Le mirno se izjokajte, to dobro de», je rekel ter jo prijel za roko. «Zdaj je vse v redu. Dam vam svoje naočnike in vas varno odpeljem domov. Saj ste pač tudi prišli iz Garmischa ali Partenkirchna, kajne?»

«Iz Garmischa», je odgovorila in se polagoma spet pomirila.

«In moje oči?» se je hipoma prestrašila.

«To ni nič hudega, kmalu preide», jo je potolažil. «Toda iz previdnosti vas spodaj takoj popeljem k zdravniku. Drugič pa ne bodite spet tako lehkomiselni!»

Odslej so videli Valterja in Ino zmeraj skupaj. Spočetka je bila to samo njegova skrb zanjo, ker je ni pustil same v gore; kmalu bi pa ne bil nobeden izmed njiju rad šel sam.

«Ljubezen slepi, pravijo; pri naju pa je narobe: slepota ustvarja ljubezen!» se je pošalil.

Ko je šla Ina proti četrti uri skozi vežo hotela, kjer je stanoval Valter in kjer sta se to popoldne hotela sniti k plesni čajanki, se je ozrla nehote na desko, na kateri so bila za sobnimi številkami zapisana imena gostov. Za številko 33 je stalo ime «Gospod Clausen». Naglo pa je osupnila: še enkrat stoji tu ime Clausen — za številko 34: «Gospa Clausen».

Svojim lastnim očem ni zaupala; toda ni bila zmota: za stanovalko v sobi številka 34 je bila označena gospa Clausen.

Valter je imel ženo? In to ji je zatajil? No, to vendar ni bilo mogoče, prvič, ker si tega o njem ni mogla misliti, in drugič, ker bi se ne bil mogel tolikokrat z njo sniti, zlasti pa je ne povabiti v isti hotel na čajanko!

Vzlic temu se je hotela prepričati; morda pa je njegova žena nepričakovano prišla.

Stopila je k vratarju ter vprašala, ali je gospa Clausen v hotelu.

«Dama mora priti zdaj zdaj», je odgovoril vratar. «Gospod Clausen se je pravkar odpeljal na postajo ponjo. Če hočete počakati...»

«Ne, hvala, pridem rajši še enkrat pozneje sem», je rekla Ina ter odšla. Komaj se je premagovala, da bi ne izda-

jala svojega razburjenja. V ogledalu na vratih je videla, da ji je obraz bel ko sneg.

Še isto popoldne je zapustila Garmisch. Ker se ni hotela vrniti, preden ji ne poteče dopust, domov, da bi ji ne bilo treba odgovarjati na mučna vprašanja staršev, se je odpeljala v München. V velikem mestu bo laže pozabila, kar ji je storil Valter.

Tri dni se je borila s seboj, ali naj mu še enkrat piše in pove svoje mnenje, ali pa naj za zmerom molči. Ker pa noč in dan ni imela miru in je v mislih neprestano sestavljala pisma zanj, se je nazadnje odločila, da mu bo pisala. Ni se ji bilo treba bati, da bi pisma ne prejel sam, zakaj vedela je, da si pisem ni dajal dostavljati v hotel, ampak je sam hodil na pošto ponje.

In tako mu je napisala vse svoje razočaranje in svojo bol ter mu očitala, zakaj ji ni takoj od kraja povedal resnice. «To je najhujše, kar more mož storiti,» tako je končala, «ako zlomi vero, zaupanje in ljubezen človeka. To trdo resnico sem ti morala povedati; sicer pa hočeva vse pozabiti, kar je bilo med nama, zakaj zdi se mi, da si nimava ničesar več povedati. Tvojo sliko sem raztrgala, da me ne bo več spominjale nate, in prosim te, ne poskušaj me še kdaj videti. — Ina.»

Gospa Clausen je sedela v hotelski obednici in si je bila ravno naročila zajtrk, ko je planil Valter skozi vrata in vihtel pismo v roki.

«Končno vendarle sporočilo!» je rekel ves vesel. «Pismo, polno bridkih očitkov, in vendar zame najlepše ljubavno pismo!» Ni se tako naglo odpeljala zato, ker ljubi drugega, ampak zato, ker je mislila, da si ti moja žena!»

«Tako je, če mati svojega sina presenetli!» se je smehljala gospa Clausen. «Tega ne bom nikoli več storila, obetam ti! Pa veš zdaj vsaj to, kje je?»

«Še ne, mati», je odgovoril Valter. «Za zdaj vem po poštnem pečatu samo to, da je v Münchnu. Še danes se odpeljem tja, da ji vse pojasnim. Najdem jo, ko bi tudi moral obresti vse hotele zapovrstjo!»

Tretji oddelek vzgaja tajnice socialnih društev in knjižnic, četrti pa učiteljice gospodinjske stroke za ljudske in strokovne šole. V Belgiji imajo na primer šolo, v kateri se pripravljajo dekleta za delo v zdravstvenih zavodih. Šola sprejema absolventke višjih srednjih šol. Pouk obsega fiziko, fiziologijo, anatomijo, antropologijo, higijeno, psihologijo in pedagogiko, kot praktične predmete pa telovadbo, plavanje in masiranje. Absolventka dobi diplomu licentiatke za zdravstveno telovadbo in zdravstveno masažo. Službo dobe te absolventke v zdravstvenih, kopalniških, zdraviliških in telovadnih zavodih.

ŽENE DOMA IN PO SVETU

Margareta Fromanova in dr. Branko Gavella povabljeni v Milan. Znani režiser dr. Branko Gavella je povabljen v Milan, kjer bo režiral v milanski «Skali» Rimskega Korzakova «Sadko». Milanska «Skala» je povabila tudi znano prvakinjo baleta zagrebške opere Margareto Fromanovo, ki bo pripravila v operi «Sadko» plese, pozneje pa bo organizirala veliki balet Čajkovskega «Ščefkuščik».

Dne 19. oktobra so v Svečini pri Mariboru ob navzočnosti bana dr. Natlačena in drugih odličnih predstavnikov blagoslovili banovinsko-gospodinsko šolo, ki prav za prav deluje že osem mesecev in jo je od 15. februarja t. l. dalje posečalo 15 gojenk.

Konec oktobra je bilo ob križišču Bleiweisove in Gosposvetske ceste v Ljubljani otvarjeno žensko zavetišče, ki je prizidano k Delavskemu domu, izročnemu prometu že 1933. leta.

V Mariboru so nedavno otvorili II. mladinsko zavetišče, v katerem bo prostora za 90 otrok. Prva tako zavetišče posluje že od 1929. leta in ima v svojem internatu 30 otrok, vseh otrok skupaj pa ima v oskrbi 100. Poleg vsega tega skrbi Maribor tudi v drugi obliki za mladino, n. pr. z vzgojnimi podporami njihovim siromašnim svojcem itd. Za mladinsko in socialno skrbstvo znašajo izdatki celotnega mestnega proračuna 18%. Na to stran prednjači Maribor vsem ostalim mestom v državi.

V palači «Hrvatskog Radiše» v Zagrebu je otvoren «Dom za hrvatske sveučilištarke». Cene stanovanju so od 750 do 900 din.

Ni čuda, če je nepismenost v južnih krajih tako velika, saj poročajo, da je na Livanjskem polju v Hercegovini nekaj šol, ki so jih leta in leta gradili, pa ne dovršili, zdaj pa razpada zidovje. Taki kraji so Potočani, Podgradina in drugi. Nekatere šole pa morajo biti zaprte, ker ministrstvo ni imenovalo učiteljev.

Zadnje dni oktobra je bila v Beogradu v Ženskem klubu odprta razstava slikaric in kipark iz Beograda. Ta kulturna manifestacija si je postavila za cilj, pokazati žensko delo tudi na polju umetnosti. Na ta način pomagajo slikarice feministkam, da dokažejo javnosti ženske sposobnosti. Razstava je bila zelo dobro obiskana in je napravila na posetnike zelo dober vtisk.

V Banjaluki je imela konec oktobra feministično predavanje ga. Mira Vodvarška-Kočondova. Govorila je o položaju žene v današnjem zakonu (braku). Predavanje je bilo prav dobro obiskano.

Ga. Zora Nikolasova, predsednica «Kola srbskih sestara» v Detroitu je prispela v Jugoslavijo kot delegatka naših ženskih društev dveh ameriških držav, Michiganu in Pennsilvaniji. Gospa si želi ogledati sistem dela naših ženskih organizacij, da bi mogla o tem delu poročati našim ženskim društvom v Ameriki, da bi se tako bolj poglobili stiki med starim in novim svetom. Ko se vrne v Ameriko, bo o vsem, kar je tu videla, predavala v tamošnjih naših in ameriških ženskih klubih, ki so jo že prej naprosili za nekaj predavanj. V Jugoslaviji se je že ustavila v Beogradu in Zagrebu, prepotovala pa bo še Dalmacijo, Črno goro, Južno Srbijo in Vojvodino, kjer je v Vel. Kindi njen rojstni kraj. V vseh teh krajih bo obiskala ženska društva, da se seznanji z njihovim delom.

V Nikšiću je žensko društvo «Kosovska djevojka» pred desetimi leti iz lastnih sredstev zgradilo svoj dom, v katerem je do nedavna bila ženska obrtna šola. Tu je dobivalo hrano tudi 50 najsiromašnejših študentov. Dom pa je sčasoma postajal pretesen in potreba po razširitvi se je vedno bolj čutila. Tu je domu priskočila na pomoč velika dobrotnica ga. Milica Martinovičeva, ki je v svoji oporoki zapustila svojo enonadstropno vilo «Kolu srbskih sestara». Hiša stoji v najlepšem delu mesta. Zdaj so vanjo premestili žensko obrtno šolo.

Diplomirana filozofka beogradske univerze ga. Olga Ilićeva, ki je diplomirala l. 1933., je pred kratkim odprla v Beogradu svoj lastni modni salon. Ker ni mogla dobiti službe kot profesorica, se je odločila, da se nauči šivanja. Tako je bila dve leti učenka nekoga privatnega salona, potem je pa šla v krojni tečaj ženskega društva, ki ga je dovršila z odliko in napravila mojstrski izpit. Zdaj ima svoj lastni salon in je z delom zelo zadovoljna.

Uspel koncert Dore Gusić-Fellerjeve v Parizu. V okviru slavnostnih koncertov pariške razstave je nastopila z velikim uspehom tudi ga. Dora Gusić-Fellerjeva. Na svojih koncertih je stalno predvajala tudi dela jugoslovanskih avtorjev ter tako vršila odlično propagando za našo glasbo v inozemstvu.

General Franco mobilizira žene in dekleta. 10. oktobra je general Franco podpisal odlok o obvezni službi pri socialnih organizacijah «Španske falange» za vse žene in dekleta od 17. do 35. leta. Te službe so oproščene le omožene žene, katerih možje so na fronti, vdove, ki imajo več ko po dva otroka, žene v državni in samoupravni službi in fiste, ki so zaradi slabega zdravja za tako službo nesposobne.

Po novem bolgarskem volivnem zakonu imajo ženske, in sicer poročene, ločene in vdove volivno pravico.

Nov svetovni rekord v zrakoplovstvu je dosegla Rusinja Valentina Grizodubova iz Moskve. Z lahkim aparatom je v družbi s svojo tovarišico brez pristanka v ravni liniji preletela 1564 km in tako prekosila prejšnji rekord za 642 kilometrov.

S parolo «Nečemo več roditi otrok» so po newyorških ulicah in trgih demonstrirale mnoge newyorške matere, zahtevajoč od občine, da čimprej odpravi iz Newyorka mnogoštevilne nezdrave hiše, prava legla tuberkuloze in drugih bolezni. Izjavile so, da nečejo več roditi otrok, ker bi bili otroci primorani, da bivajo v nezdravih hišah.

Sestra znanega političnega voditelja v Indiji Djavaxarlala Nerua ga. Vidjajama je pred kratkim prvokrat prisostvovala sestanku ministrske skupščine v Bombayu. V svojem govoru je ostro kritizirala svoje rojake, ki so padli tako nizko, da sami ne morejo opravljati svojih lokalnih poslov. Zahtevala je, da se dvigne kulturni nivo v Indiji.

Tri arhitektke dobile prvo nagrado. Na Danskem je bila v začetku leta razpisana velika internacionalna nagradna tekma za tip rodbinske hiše, najprimernejše za rodbino z več šoloobveznimi otroki obojega spola. Zanimanje za to tekmo je bilo zelo veliko in je bilo vsega skupaj predloženih okoli 600 osnutkov. Prva nagrada je bila po pravilniku Zveze danskih arhitektov podeljena trem danskim arhitektkam, ki so skupno izdelale načrt za tako obiteljsko hišo, in sicer arhitektkam Ingeborg Schmidt, Ragni Grubb ter Katarini Hvistendah.

NAŠE IGRALKE

Mira Danilova

Gospa Miri je bilo kar malo nerodno, ko sem jo zaprosila, naj mi pove kaj o sebi iz teatarskega življenja. In mi je prav prisrčno svetovala, naj grem prej k gospi Mariji Veri in še k drugim gospem. No, pa sem ji povedala, da stvar ni tako hudo resna. To, kar napišem o naših igralkah iz pogovora za kulisami, so le bežne skice in nimajo drugega namena, kakor da malo približajo naše dramske umetnice čitateljicam «Žene in doma».

Prešteli sva večere v prihodnjem tednu in odločila se je za sredo, med predstavo «Pesmi s ceste». Takrat naj se oglasi pri nji v garderobi, da se bosta pomenili. «Lepo vas prosim, gospa Mira, ne pozabite nekaj svojih fotografij». Tako prepričevalno mi je zatrjevala, da nima nobene dobre svoje fotografije, da bi ji kmalu verjela. Pa sem jo nazadnje le preprosila.

V sredo zvečer je neusmiljeno deževalo in celo nekaj snežink je bilo med ploho. Premočena in premražena sem pritekla v gledališče in prijazna garderoberka Stana mi je že na stopnicah povedala, da je morala gospa Mira pravkar na oder, naj jo počakam v njeni garderobi.

Gledališke garderobe so zame že od nekdaj čudno privlačne. Zelo svetle so, tople in velika zrcala imajo. Tako sem si v garderobi gospa Mire lahko ogledala v treh zrcalih hkrati svoje do kolen mokre nogavice in krilo. Mamil me je vonj po šminki, pudru in nakodranih laseh.

Kmalu je prišla gospa kot zapeljiv deklič z rdečim cvetom v nakodrani temni lasulji, da so se pod njo njene modre oči zdele posem črne. Pojasnila mi je, da je danes sama v garderobi, in mi ponudila stolček pred zrcalom gospodične Slavčeve.

Kar po domače je stekel pogovor. «Koliko dam igra v naši drami?» sem jo vprašala. Naštela mi je gospa Marijo Vero, Šaričeva, Juvanovo, Rakarjevo, Nablocko, Gabrijelčičeva, Boltarjevo, Severjevo, Slavčeva, Vido Juvanovo in našo najmlajšo Ančko Levarjevo. «Z vami vred, gospa, vas je ravno dvanajst — kakor apostolov.»

Dobro mi je dela toplota, ki je vela iz njenih stavek, ko je govorila o svojih kolegicah, in začutila sem, da so iskreno povezane med seboj, da jih trdo skupno delo druži v eno rodmino. O gospi Nablocki mi je pravila, ki je letos že petnajsto leto v Ljubljani. Kako dobro se je še spominja kot Nastasje Filipovne v «Idijotu» (Dostojevski). V tej vlogi je gospa Nablocka prvič nastopila v Ljubljani. «Bila je čudovita in vsi smo bili navdušeni zanjo, tako navdušeni, da vam ne morem povedati. Gospa Šaričeva, ki je zdaj bolna, pa je igrala Aglajo v isti drami.»

«Zdaj pa še kaj o sebi, gospa.»

«Res ne vem, kaj naj vam o sebi povem. Ko je pa vse tako preprosto. Kar se zavedam, sem živela z odrom, oče in mati sta bila igralca, starejša sestra (Vera Balatkova, ki je prišla iz Prage k nam režirat «Amazonke», je namreč njena sestra) tudi, in menda moram res priznati, da se teatarska kri podeduje. Mama letos spet igra v «Amazonkah» in je vsa pomlajena. Saj smo si še može našle v gledališču, se je prisrčno zasmejala.»

«V povojnih letih sem igrala same sentimentalne vlogice. Suho dekletce sem bila in zato so menda hoteli iz mene sentimentalno naioko, ki pretaka grenke solze in vije roke. Pa se je precej puntalo v meni proti...»

«...stereotipnim, cijazastim sentimentalkam, koketnim frotuljam, zvijajočim se gizdalinkam, zapeljivkam in drugim podobnim nežnim prikuham», sem ji nadaljevala, kakor je zapisal že Ciril Debevec v knjigi «Ljubljansko Narodno gledališče 1928» in «da bi Mirini notranjosti in zelo slikoviti zunanosti vse bolj ustrezali resni in malo globlje zasnovani značaji.»

«Študirala sem nekaj časa na Dunaju skupaj z gospodično Slavčeva in Nado Obereignerjevo. Ko sem se vrnila, sem se jasno zavedala, kakšne vloge bi hotela prepričevalno uestvarjati: krepke, zdrave, delavne like, polne vere v življenje in njegovo vrednost. Konec je bilo mojim sentimentalnim vlogam. Proti, ki me je pričel pripravljati na take in celo «zlob-

ne» intrigantske vloge, je bil režiser Debevec. Ko sem se vrnila z Dunaja, sem tako rekoč debutirala v vlogi lady Milford v Schillerjevi žaloigri «Kovarstvo in ljubezen». Pri isti predstavi je imela svoj debut tudi gospa Vida, takrat še gospodična Juvanova, v vlogi Luize.»

«Od takrat je preteklo že nekaj let in bi vam vseh vlog res ne znala naštet. Če omenim vsaj nekaj slovenskih avtorjev: Kreftu sem igrala njegovo Veroniko Deseniško v «Celjskih grofi» (Novačanova Veronika je bila gospa Nablocka, Župančičeva pa gospa Šaričeva). V Kreftovih «Malomeščanih» sem bila Breda, v Snuderlovi «Rajski ptici» tudi, v Cankarjevem «Pohujšanju» Jacinta.»

«Da ne pozabim, kako lepo je bilo igrati v Gavellovi režiji. To so moji najlepši spomini na Shakespearjevo «Kar hočete», Molierovega «Tartuffa» in Linhartovega «Matička», ki se ženi. In na Krleževi drami «Agonija» in «Leda.»

«V zadnjih letih smo vas mnogokrat videli na odru, v Shavrovi «Speti Ivani», v «Strasti pod brestom», «Na ledeni plošči», v «Kvadraturi kroga», letos v «Cezarju» in «Firmi» in še marsikje.»

«Saj res,» se je spomnila, «radovedna sem, ali je »Firma« za gledalce tudi tako zanimiva, kakor za nas igralce, ker je zajeta iz našega gledališkega okolja.» Zatrčila sem ji, da tudi za nas gledalce, saj tako radi stikamo za življenjem odrskih ljudi.

Pravila mi je še gospa Mira, kako rada igra vsako vlogo, slišala pa sem tudi med stavki neizgovorjeno spoštovanje, s katerim sprejema svoje vloge, da jim vlje kri v žile in zaživi v njih za rampo, na odru naše drame.

Zvoonec jo je klical na oder. Iskreno sem se ji zahvalila za prijaznost, gospa Mira se je pa smejala, češ da sem bolj kratko odnesla, ker ona še najrajši govori z odra. Kajne, me vse ji želimo, da bi nam še mnogo govorila!

Pokazala mi je hitro še nekaj fotografij, ki sva skoraj pozabili nanje, in naglo sem izbrala «komzomolko» iz «Kvadrature kroga», Bredo iz «Malomeščanov» in še eno «civilno». Gospa urednica bo odločila, katera bo dobila kliše za «Ženo in dom».

Ko je zaprla vrata garderobe, že ni bila več gospa Mira, ampak pročekrono dekle, ki si je koketno popravilo rožo v laseh, in pol minute nato je že govorila z odra v temni parter naše drame v «Pesmi s ceste».

Da bodo zimski večeri prijetni

Janez je sportnik. Navdušen in vztrajen smučar. In to zimo bo proič tekmoval. Le poglejte, kako resno se držita očka in mamica, ko navijata volno za jopico, ki naj bo sina pri tisti tekmi grela. Kolikor je niti, toliko je dobrih želja; morda manj za zmago, kakor za cele ude.

Naj bo kdo še tako izrazit nasprotnik zakona, še tako navdušen zagovornik samskega stanu, kdaj pa kdaj ga vendarle obide misel: Čemu, zakaj živim? In prej ali slej se mu vedno pogosteje, vedno trdovratneje vsiljuje spoznanje, kako prazno, kako nesmiselno je ven-

Kar dva prijatelja je očka pripeljal domov. Za enega se sicer ne menijo dosti. A tistega, ki zna s kvartami čarovnij brez konca in kraja, tistega bi pa otroci najrajši sploh ne pustili več od hiše.

Klavir in živa pesem! To je pač vse kaj drugega kakor radio ali pa gramofon. Živi, topli zvoki so to, ki božajo in pomirjajo. Ki vzbujajo spomine na davne prelepe dni in polnijo srce z upom in zanosom.

Sveta noč — blažena noč... Kako dovršeno in občuteno jo je zaigral mali Peter, Vam zgovorno pove izraz njegovih poslušalcev.

Križanke rešujejo! Vsi z enako onemo, oči z enakim zanimanjem. Ena misel, en utrip!

Doa «srečna» samca se «zabavata» ob šahu in pivu.

darle njegovo življenje. Brez prave vsebine, brez smotra in brez cilja.

Res je, vsa plača ostane niemu, z nikomer mu je ni treba deliti. Nikogar ni treba hraniti, nikogar oblačiti. Nikoli ga nihče ne nadleguje ne za zvezek, ne za knjigo in ne za šolnino. Ni se mu treba bati, da bi nekega večera našel ob vzglavju listek: «Mož preljubi, čuj: drvarnica je prazna! Če nečeš s prihodnjim tednom živeti ob presni hrani in sloneti ob mrzli peči, tedaj preskrbi kuriva! Ne pozabi, že štirinajst dni zaman moledujem!»

Samca nihče ne vpraša, kam gre, in nihče, kje je bil. Prav vseeno je, ali pride domov zvečer ali pa šele ob zori. Da, lepo mu je; v marsičem kar preveč ipeo. In nešteto jih je, ki mu iz vsega sreča zavidajo to brezskrbno, svobodno življenje.

Pa pride prej ali slej vendarle dan, ko se vsega tega naveliča. Sit je gostiln in sit kavarn, trikrat sit pa tistega praznega, vedno se ponavljajočega govoričenja in tistih robato opolzkih kvant svojih pivskih sodrugov. V srce, v dušo

Prav tako osamljena kakor samec je tudi žena samica. Ker nima ne moža in ne otrok, ki bi jim morda oh tako rada posvetila sleherno prsto sekundo, se ob teh neskončno dolgih večerih zateka h kvartam. In oša srečna je, če ji povedo, da bo v najkrajšem času srečala «njega».

se mu zagriže občutek tiste strašne sate, ki ubija ljudi. Ne ve kam z veseljem, še manj kam s svojimi skrbmi in težavami. Nikogar nima, ki bi se z njim veselil njegovih uspehov, ki bi bil ponosen nanj; nikjer ni tistega, ki bi ga nestrno pričakoval, in nikjer onega, ki bi ga pogrešal.

S trpko zagrenjenostjo se spominja, kolikokrat se je posmehljivo rogalo svojemu prijatelju, ki je že ob osmih hotel domov k ženi in k otroku. Da, smejal se je in se mu rogalo! A danes, ko je do grla sit zakajenih kavarn in hrupnih gostiln in ko ga zamrazi že ob sami misli na mrko in pusto samsko sobo, danes vidi življenje zakonskega moža in očeta v vse drugačni luči.

Na nas ženah je, da napravimo svojem dom res topel in svetel, ljub in pa zaželen. Že zjutraj naj žena in mati misli na to, kako bo zvečer razvedrila in zaposlila svojo družino. Skrbi naj za prijetno lahko delo in za primerno razvedrilo. Tudi sama naj se z otroki igra in smeji in hrabro zataji skrb in bojazen, ki jo morda glodata v srcu. Ta trud, ta skrb ji bo bogato poplačana. Saj bo kaj kmalu občutila, kako jih ti večeri združujejo in zblizujejo. V veselje živahnem ali resno poučnem pogovoru potekajo ure kakor minute.

Materi in ženi, ki je znala tem večerom vtisniti čar srčno vesele domačnosti, se ni treba bati, da bi se otroci kdaj odtujili njej in domu ali da bi mož

kdaj po končanem delu rajši zavil v gostilno kakor pa domov.

Res, da je ženi včasih težko, zelo, zelo težko biti mirna, kazati veder, nasmejan obraz, če morda manjka pri hiši tega in onega ali če je morda katerega izmed otrok življenje zaneslo kam, kjer mu ni ne lepo in ne toplo. A pomnite: vaše solze, vaša žalost ne bo nabila strganemu čevlju novega podplata in tudi ne bo grela sina ali hčere tam v tujini — le tiste bo bolela, ki so še doma. A to je že modrost življenja. Spoznanje, ki je — Bogu bodi potoženo — le malokateremu človeku dano že od narave. In ker je na svetu vse premalo takih ljudi, ki bi znali mladini vcepiti to modrost ob pravem času in s pravimi besedami, zato je prav med ženami in materami vse preveč takih, ki jih mora te modrosti naučiti šele življenje in trpljenje.

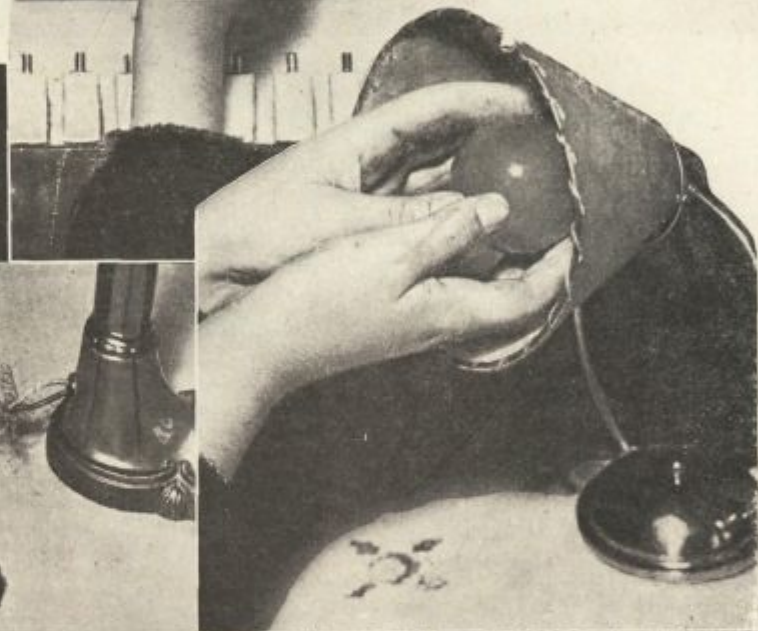
Za taka in podobna razmotrivanja in razglabljanja je ob sedanjih dolgih, zasnanjanih večerih najlepši čas, najugodnejša prilika. Marsikaj dobrega in lepega bo od teh pogovorov obtičalo v srcih vaših otrok in ob času pognalo sad, ki jim bo v uteho in bodrilo.

Le pogledite, kako lepo mu je postregla. Tako lepo, da je zasanjal kar ob odprti knjigi in z naočniki na nosu!

Kaj vse mora vedeti gospodinja o električni napeljavi

Naši možje se pogosto prav radi ukvarjajo z različnimi električnimi predmeti. Gospodinja je to seveda prav všeč, ker je zaradi tega hišna razsvetljava vedno v redu in se na ta način prihranijo stroški za popravilo tega in onega, ki je s tem v zvezi. Vendar pa je vsak popravek te vrste zvezan z večjo ali manjšo nevarnostjo. Treba je ravnati oprezno, tudi če gre za popravilo najenostavnejšega stikala, sicer bi utegnila nastati škoda ali kake drugačne neprijetne posledice. In če neče klicati gospodinja za vsako malenkost strokovnjaka v hišo, mora tudi sama vedeti,

Pojasnilo k slikam:

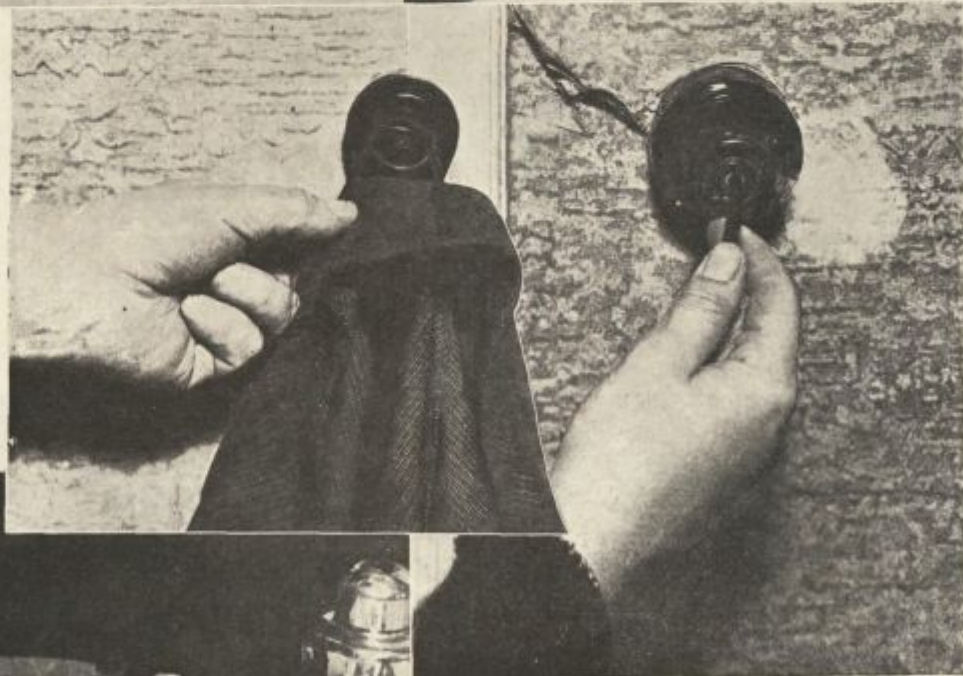
Kako zamenjamo varovalko na števču. Vedno imejmo nekaj takih varovalk na primernem kraju na zalogi.

Takole popravimo slaba vtikalca. Konce žic ovijemo z izolirnim trakom.

Žarnico privijamo z eno roko, in ne tako, kakor kaže naša slika.

Stikala niso obešalniki za obleko!

Kadar likalnika ali svetilke ne rabite več, ne vlecite vtikalca za vrvico iz stikala! To vas veliko manj stane kakor kratek stik, ki lahko nastane, če se vrvica pretrga, ko je še tok v njej.

Ko vrvico spravite, jo lepo zvijte v kolobar. Gotovo ste se že večkrat jezili, ker je niste mogli razvozlati.

Tako se žarnica ne sme odvijati.

kako je treba ravnati z električnimi predmeti, saj se pogosto ravno pri takih opravkih na kaj lahkomišeln način greši.

Pri vseh delih, ki jih naredi nestrokovnjak pri električni napeljavi, je prvi in poglobitveni pogoj: da odvije varovalko ali pa izklopi tok pri glavnem stikalu, kajti če hočemo brez škode kaj popravljati pri napeljavi, kadar je tok v njej, moramo biti že precej spretni in izurjeni. Tok je torej treba pri vsakem najmanjšem opraviilu prekiniti.

Pogostokrat se zgodi, da nenadoma ugasne luč v tem ali onem delu stanovanja. Največkrat je tega kriva pregorela varovalka, ki je privita na števcu. Če se to ponovi, je to znak, da je pokvara na napeljavi, ki spada pod tisto varovalko. Treba je torej pregledati vsa stikala in privijala, ali ni kje napake. Dobro je, če imamo vedno nekaj takih varovalk na zalogi, da jih imamo pri roki, kadar jih potrebujemo. Tako imenovano »popravljanje varovalk« je neoprostljiva lahkomišelnost,

Smrtnonevarno je, če umivamo žarnico, kadar električni tok ni prekinjen.

ki bi je ne smela trpeti nobena gospodinja.

Tudi vtična stikala se večkrat pokvarijo. Največkrat pregore male, ploščate varovalke. Pokvaro popravimo na ta način, da stikalu pokrov odvijemo, ploščice snamemo in jih nadomestimo z novimi. Skozi malo, okroglo luknjico v sredi ploščice lahko ugotovimo, če je še uporabna ali ne: če pri luknjici ni opaziti tanke žice, ki je napeljana skozi varovalko, je to znamenje, da je pregorela in da ni več za rabo. Priviti pokrov je prav lahko delo, razen če se ni zrahljal leseni vložek v steni, ki je stikalo nanj privito. Potem bo pač treba napraviti nekoliko mavca in zrahljani podstavek nazaj vzdati.

Tudi pri vtičnicah raznih električnih aparatov večkrat ni kaj v redu. Treba je kupiti drugo ali pa vsaj na novo pritrditi žice. Konce žic moramo obrezati in odstraniti izolirno svilo in gumo. Najbolje je, če potem vsako žico posebej še enkrat ovijemo z izolirnim trakom, ker se guma, ki je že načeta, prav rada lušči. Ko ostane še kak centimeter žice proste, ostanek trdno privijemo v vtičnico. Če vtičnico ne prime dovolj trdno v kontakt, moramo z nožem ali tankim privijačem narahlo razširiti zarezo vsakega kraka vtičnice.

Poškodovane žice so zelo nevarne. Lahko nas stresejo, še rajši pa povzročijo kratek stik. Najbolje je, če žico na takem mestu prerežemo. Potem odstranimo izolirni ovoj, zvozlamo žico in jo ovijemo z izolirnim trakom.

Kadar uporabljamo električne naprave, moramo paziti zlasti na to, da ne pride napeljava v stik z vodo. Svetilke, stikala vseh vrst itd. smemo čistiti samo s suho cunjico. Prav tako tudi vse aparate, ki pridejo s tokom v zvezi: likalnik, sesalec za prah, električne blazine, pečice, stroje in tudi telefon.

Če privijamo žarnice, ne smemo uporabljati obeh rok, ker nam sicer prav lahko pride kak prst v stik s tokom. Žarnico primemo za stekleni vrh in je ne smemo pretrdo priviti.

Z mokrimi rokami ne smemo nikdar popravljati nič pri napeljavi. Tudi električnega samovara ne smemo napolniti z vodo, preden ni tok vključen. Voda in vlažni zrak sta dobra prevodnika elektrike, zato je treba zlasti v kuhinji in kopalnici z elektriko še prav posebno oprezno ravnati. Stikalo naj bo na zunanji strani vrat ali pa vključite stikalo na vrstico. Svetilke so v kopalnicah še posebej izolirane s porcelanom. Uporabljanje raznih svetilk kot višinsko sonce, Föhn in slično je v kopalnici v zvezi z neposredno smrtno nevarnostjo. Isto je, če se dvignete iz kadi in primete za kakršno koli stikalo. Tudi likati nikarte v kuhinji med kuho.

Skrbno ravnanje z elektriko prihrani gospodinjici jezo in marsikak strošek. Zato mora vedno misliti na to, da ima opraviti z občutljivim predmetom, in ne sme ravnati s silo. Kadar iztikate likalnik, grelec ali svetilko, ne vlecite za vrstico, da jo potegnete iz stikala. Spravljajte take predmete na primeren, varen prostor, skrbite, da so vedno čisti in da vam nikdar ne padejo na tla. Vrvico pa na rahlo zvijte, da se vam ne vzdajo in s tem ne poškodujejo in lomijo.

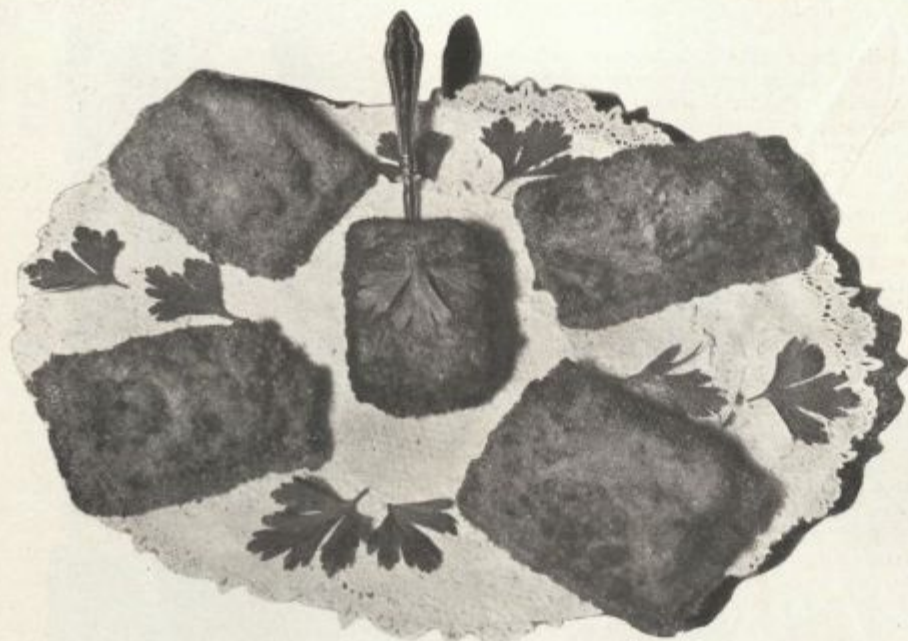
Vsaka pametna gospodinja se bo po tem ravnala, saj je to ne stane ne časa, ne denarja, niti posebnega truda. In kakor hitro je tega vajena, ji ne bo treba misliti več na to,

Mrzle noge in ozeblina

Mnoge ženske tožijo, da imajo vedno mrzle noge. Posebno zvečer, ko ležejo v posteljo, si jih ne morejo ogreti in zaradi tega tudi ne morejo zaspati. To je res huda nadloga. Tega je kriv nepravilni obtok krvi. Vendar si lahko pomagamo. Zvečer si napravite nožno kopel, v vedro nalijte tople vode in držite v njej noge, da se dobro ogrejejo. Voda naj sega do kolen. Če dodate vodi pest soli, bo kopel še bolj uspešna. Nato noge dobro zbršite in masirajte, potem pa takoj v posteljo! (Noseče žene naj tega ne delajo!)

Marsikatera žena, zlasti pa otroci imajo na nogah ozeblina, ki prizadevajo hude bolečine. Ozeblinam je največkrat vzrok nepravilno obuvanje, zlasti pretesni čevlji. Zato se kri ne more pravilno pretakati. Zaradi pretesnih čevljev nas tudi rado zebe v noge. Prvi pogoj, da ne dobimo ozeblin, so prostorni, topli čevlji. Kadar nas zebe v noge, jih ne smemo greti na topli opeki ali pri vroči peči, rajši tekajmo ali jih pa masirajmo, dokler se noge ne ogrejejo. Ozeblina zelo težko odpravimo. Ženske, ki so nagnjene k ozeblinam, naj še posebno pazijo, da bodo imele zmerom tople noge. Večkrat naj jih namakajo v topli vodi, kateri naj dodajo žlico galuna. Staro znano zdravilo proti ozeblinam je mazanje s petrolejem in masiranje s snegom. (abc.)

Majhni prigrizki iz mesnih ostankov. Včasih se zgodi, da ostanejo prav majhni koščki mesa, ki jih ne moremo postaviti na mizo. Prav take koščke in še manjše, ki jih obrežemo od kosti, pa lahko uporabimo za novo jed, ki ne bo šla v slast samo domačim, ampak jo brez skrbi ponudimo tudi vsakemu gostu, ki pride nenadoma v hišo.

Mesni hlebčki. Vse ostanke kuhanega ali pa pečenega mesa in šunke sesekljamo, prepražimo na masti s čebulo in z zelenim peteršiljem, osolimo, popopravimo in po okusu še odiravamo z majeronom. Zličko te zmesi denemo na rezino starega kruha, ki smo ga namažali z maslom, in pokrijemo z drugo,

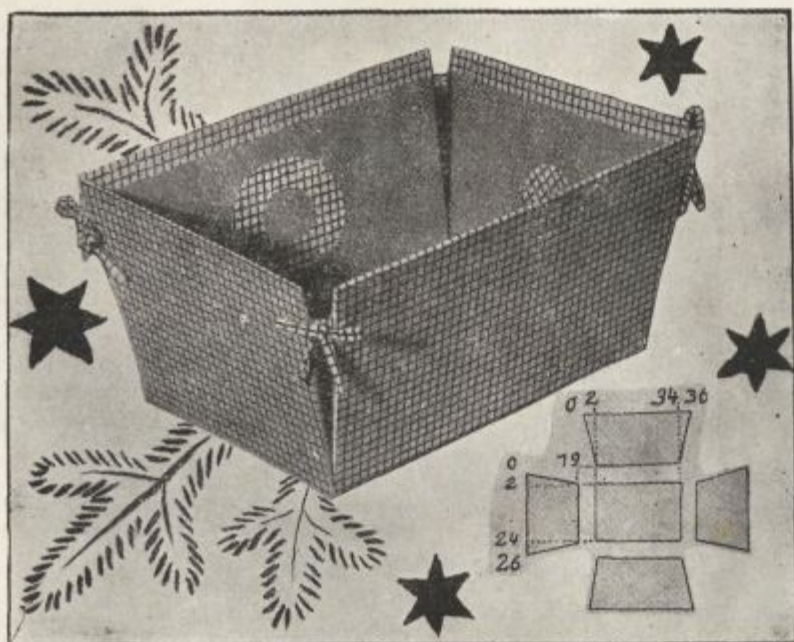
prav tako z maslom pomazano rezino. Ko imamo pripravljene vse rezine, jih poveljamo v raztepenem jajcu in drobtinah in jih ocoremo na vroči masti. Mesna hlebčka serviramo vroča s kakršnokoli solato.

Mesne kroglice. Iz iste mesne zmesi kakor zgornje hlebčke lahko pripravimo tudi prav okusne mesne kroglice, ki so posebno primeren prigrizek k čaši piva ali pa vina. Z mokrimi rokami oblikujemo iz mesne zmesi majhne kroglice, ki jih poveljamo najprej v drobtinah, nato v raztepenem jajcu in potem še enkrat v drobtinah, in ocoremo na razbeljeni masti. V vsako kroglico otaknemo po en zobotrebec in še v.o.e serviramo brez pribora.

Kako varčujemo

ZLOŽLJIVA ŠKATLA

Škatla na naši sliki je dolga 36 cm, široka 26 cm, visoka pa 18 cm. Po merah na sliki urežemo iz lepenke 5 delov in vsakega posebej prevlečemo z blagom. Da gre delo hitreje od rok, sešijemo vsako izmed petih prevlek z narobne strani na treh stranicah s strojem in jo potem obrnemo na lice. Potem porinemo v vsako prevleko kos lepenke in sešijemo prevleko še na četrti stranici z nevidnimi šivi. Vse štiri prevlečene stranske ploskve škatle prišijemo na to z ometico na dno.

Škatla je zunaj prevlečena z belomodrim karirastim kambrikom, znotraj so stranske ploskve iz modrega ripsa, dno je pa tudi znotraj karirasto. Karirasto blago sega zgoraj za 2 cm čez rob na notranjo stran škatle. Vsaka izmed štirih enobarvnih ploskev je razen tega ozaljšana še s krožno ploskvijo iz karirastega blaga, ki ima v premeru 11 cm, premer izrezane sredine je pa 6 cm. Te štiri krožne ploskve prišijemo na posamezne dele, preden jih sešijemo.

Traki, s katerimi zvežemo škatlo, so dolgi po 38 cm in jih napeljemo skozi šivane zanke.

Za to škatlo potrebujemo 90 cm karirastega in 40 cm enobarvnega blaga, širokega 80 cm.

DOBRA JUHA — POL KOSILA

Krožnik juhe, okusne, močne in vroče! To se prileže! Posebno ob pustih deževnih ali pa mrzlih zimskih dneh, ko sedemo za mizo ne le utrujeni od napornega dela, ampak tudi premočeni in premraženi. Juha je uvod v kosilo. In ni vseeno, ali je ta uvod dober ali slab. Saj je prav od uvoda odvisno vse nadaljnje razpoloženje. Zato res ni odveč, če juho prav posebno skrbno pripravimo. Čista juha bodi res čista; redilna, res redilna; zakuhana pa tako, da oni, ki jo je, že po prvi žlici zadovoljno vzklikne: «To je pa res juha!»

Za juho računamo po navadi po 10 do 15 dkg mesa na osebo in po $\frac{1}{4}$ l vode. Če hočemo, da bo juha dobra in okusna, tedaj pristavimo meso in kosti v mrzlo vodo in kuhamo počasi v dobro pokritem loncu, če nam je pa manj za dobro juho kakor za dobro in sočno meso, tedaj pristavimo meso

v toplo vodo. Juho takoj osolimo, da se meso tudi znotraj razsoli. Posebej opravimo na razbeljeni masti zrezano čebulo, korenje, zeleno, peteršilj in košček jeter. Ko to zarumeni, stresemo vse skupaj v juho in pridenemo potem še kos pora, paradižnik, nekaj grahovitih strokov, košček cvetače, nekaj zrn celega popra in nekoliko muškatovega cveta. Juha naj počasi, a neprestano vre vsaj dve uri; pen ne smemo pobirati. Le če vre res počasi, ostane juha čista. Ko je meso mehko, ga vzamemo iz juhe, v juho pa kanemo nekaj kapljic mrzle vode, da se očisti, nakar jo odcedimo skozi gosto sito in zakuhamo.

Juha z jajčkom. Taka juha je posebno priporočljiva za bolnike in slabotne ljudi. Juho naliemo na pogret krožnik ter denemo vanjo cel surov rumenjaki, ki si ga vsak sam z žlico raz-

zvrklja. Lahko jo še začинimo z drobnjakom ali pa s parmezanom.

Juha z rezanci. Med najbolj priljubljene jušne vložke prištevamo rezance. In to po pravici. Saj napravijo prav rezanci juho posebno tečno. Takšna juha je še redilnejša, če zakuhamo vanjo še nekaj mesnih kroglic, ki smo jih napravili iz sesekljanega mesa. Krožnik take juhe lahko zado- stuje celo za večerjo.

Govedina z jajčno omako. Potrebno količino jajc v trdo skuhamo. Rumenjake pretlačimo skozi sito, beljake pa na drobno sesekljamo. Nato rumenjake osolimo in jih vmešamo z nekaj žlicami olja, nakar pridenemo žlico gorčice, 2 sesekljeni kisli kumarici, nekoliko vinskega kisa ali pa limonovega soka, sesekljane beljake in malo nastrganega hrena. Hren in kumarice lahko tudi izpustimo. Omako serviramo h kuhani, na lepe rezine zrezani govedini.

Scherkovi Nasveti

Puder, ki se obdrži,

je «Scherkov Mysticum puder». Ta puder prekaša vse druge s svojo sestavino in ker je nedosegljivo fin in duhteč.

Prekrasna usta po obliki in barvi do Scherkovo rdečilo za usta, ki po ni kričače.

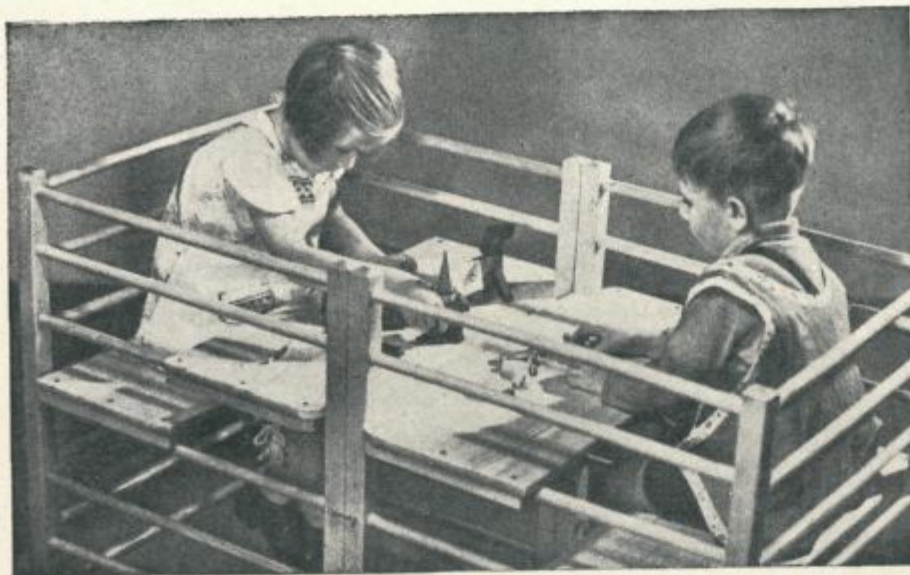
Gospa! mnogo bolj Vas bo ljubil, če mu ublažite neprijetnostipribitju. Nabavite mu «Tarr vodo», ki ne učinkuje samo antiseptično, marveč napravi kožo tudi gladko in nežno.

Polijem Vam prav rad vzorec, če pošljete svoji naslovetrdki Ljudvít Schön, Zagreb, Jelačićev trg. 1 ter priložite Din. 3.— v poštnih znamkah za poštnino.

ŠOLA NEGOVANJE LEPOTE

Najprej, kar morate storiti vselej, kadar začnete negovati obraz, je: očistite obraz temeljite s Scherkovo vodo! Potem pa čitajte, kaj Vam govori knjižica o Scherkovi vodi za obraz. Lepo lahko deluje samo koža, ki je do znojnic očiščena. Tudi Vi boste postali lepi, če boste negovali obraz s Scherkovo vodo. Dobi se v vseh boljših stokovnih prodajalnah za ceno Din. 18.-, 35.-, 56.- itd.

SCHERK PARIS · NEW YORK

Da bo Vašim otrokom lepo

Nekaj praktičnega za otroško sobo

Ta kos oprave, ki ga vidite na naših slikah, je nenavadno pripraven za otroško sobo, ker ga lahko uporabimo kar na šest različnih načinov.

Izpred vsega je to skupna mizica za dva otroka, in sicer s klopicama, naslanjalom in z ograjo. V tem prostoru, ki je samo njihov, se otroci radi igrajo po cele ure. Opoldne razmaknemo obe polovici ograje in dobimo tako dve mizici s klopicama, kjer lahko vsak otrok zase v miru poje svoje kosilo.

Kadar pa potrebujemo stol za odraslega človeka, nam ni treba storiti drugega, kakor da prestavimo desko za mizo in desko za sedež na zgornji rob ograje.

Ograjica sama brez mize in sedežev je prav primeren prostor za otroka, ki poizkuša hoditi.

Ograjico postavimo lahko tudi tako, da se ob njej oprijemlje otrok, ki je pravkar shodil, poleg nje je pa kotiček za otročička, ki se ne hodi.

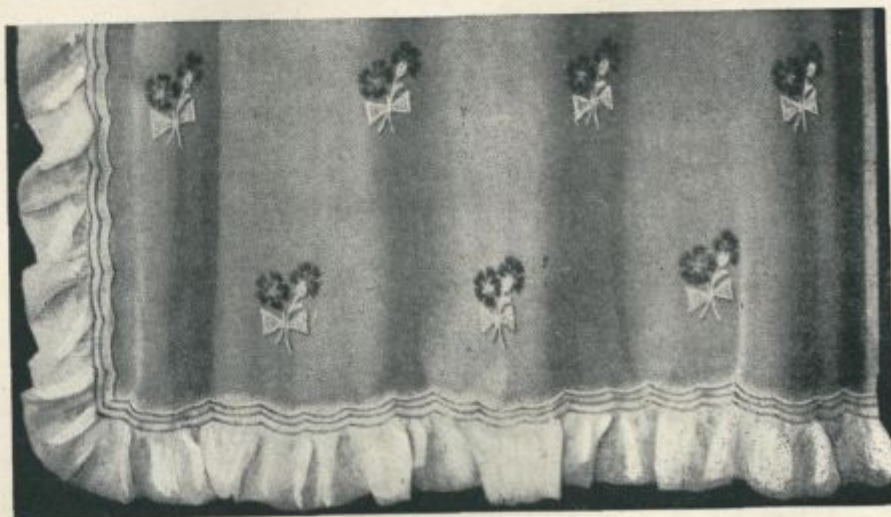
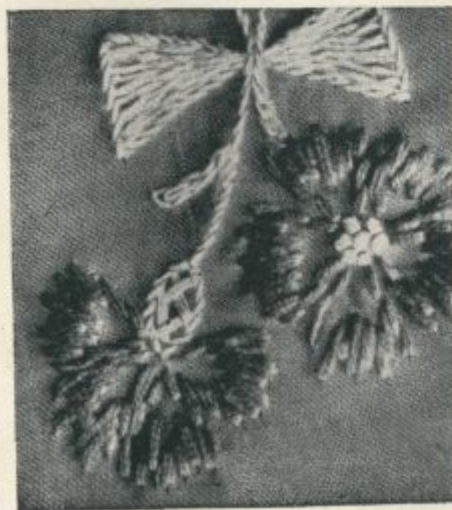

Zvečer pa naredimo naenkrat iz vseh teh delov udobno otroško posteljico z ograjo.

Ta kos oprave je lahko iz nepleskane trdega lesa brez vsakršnega okraska, da se laže pomiva. Se veliko bolj praktičen pa je, če ga prepleškamo z belo ali kakšno drugo svetlo oljno barvo.

Z majhnim trudom lično okno

Zastor iz voala kromaste barve. Cveti so izvezeni z modro ali rožnato in belo prejšico muline Mez-C. M. S.

Prozorno Pelikan nalivno pero

Če hočeš
komu kaj pokloniti,
pokloni Pelikan!

Nečemo več vojne!

Vsako leto nam božični zvonovi oznanjajo: «Mir na zemlji!» Ob vsakem novem letu se s skrbjo vprašujemo, kaj nam bo prineslo. Ali bo minilo mirno, ali se ne bodo nabrali na političnem nebu grozeči oblaki? Ves svet hrepeni po miru, in vendar se svet neprestano vojskuje. Da, boste rekli, v Španiji in na daljnem Vzhodu, a to je daleč, politiki so pa zagotovili, da pri nas ne grozi vojna, da so odstranjeni vsi vzroki, ki bi lahko povzročili resnejše zapletljaje. Kaj nam mar Španija, Kitajska in Japonska!

Ne tako, drage bralke! Tudi Španci, Kitajci in Japonci so ljudje kakor mi, tudi tam niso matere rodile otrok zato, da bi jih v najlepših letih pobijali. Žene, matere, pomislite, da je vojna strast najhujša epidemija, ki se širi vedno naprej. Kaj malo mislimo na vojno, živimo tja v tri dni, malo se zgrozimo, ko beremo v dnevnikih o pobijanju otrok in žena, in takoj spet pozabimo na to. In vendar je vojna najhujše zlo, ki more doleteti narod in državo. Vojna uniči narodu blaginjo, pa naj bo to zmagovalec ali premaganec. To smo lahko videli v svetovni vojni. Uničeni so domovi, polja, mesta, kar je narod v stoletjih ustvaril, je v nekaj dneh kup

razvalin in pogorišče. Tisoči in tisoči umirajo v najhujših mukah, nekateri na bojišču, drugi v zaledju. Nikdar, niti v najbolj barbarskih časih ni bila vojna tako strašna kakor dandanes. Nihče ni varen, niti otroci in slabotne žene. Kakor da bi bil človek postal hujši od najbolj krvoločne zveri, vse svoje zmožnosti uporablja samo za ubijanje!

Človeka je groza, če bere statistike svetovne vojne. Koliko dobrega, koliko bolnišnic, koliko vseučilišč, muzejev, zgradb, šol in drugih potrebnih ustanov bi lahko zgradili z denarjem, ki ga je požrla svetovna vojna. Trinajst milijonov vojakov je izkrvavelo na bojiščih, a dvakrat toliko življenj je zahtevala vojna izven bojišč, in vsak izmed teh je imel mater, mnogi žene in otroke, brate in sestre, ki so težko občutili to izgubo. In koliko milijonov je bilo invalidov, ki so za vse življenje ostali pohabljeni, slepi, gluhi, brez rok, brez nog, blazni in neozdravljivo bolni!

Če bi se vsi invalidi svetovne vojne, vdove in sirote zbrali, bi morali utihniti tudi največji optimisti ob tem strašnem pogledu! In dandanašnje vojne so še vse hujše, ubijanje se vrši še v večjih množinah. Kakor poročajo s kitajskih bojišč, uporabljajo Japonci že strupene pline in razne bacile...

In kdo ima koristi od vojne? Samo nekateri posamezniki! Velekapitalisti in tovarnarji orožja ter izdajalci svojega naroda, ki plačujejo zaslepljene, da hujskajo množice in zbujaajo v njih željo po maščevanju in po vojni! To nam potrjujejo vse vojne sedanjih dni. Brezvestni špekulanti služijo milijone in milijarde in zato morajo umirati možje in mlade

deniči, žene in otroci. Vse lepe besede, ki jih govorijo diplomati, so laž! Pravico ima samo močnejši, za slabotnega se nihče ne zmeni.

A kaj moramo me žene? Če mogočni gospodarji za zeleno mizo ne morejo preprečiti in omiliti vojne, kako naj se borimo proti vojni me?

Mnogo zmore žena! Vedno, ob vsaki priliki moramo zahtevati splošno razorožitev, spore naj rešujejo mednarodna razsodišča, toda ne takšna, kakršna je Zveza narodov, kjer sedi nekaj gospodov, ki niso nikdar na svoji koži občutili vojnih grozot, temveč taka razsodišča, kjer bodo imeli besedo res možje, ki jih je izbral narod. Tudi žene morajo imeti tam svoje zastopnice! Kajti žena in mati trpi v vojni prav tako kakor mož na bojišču. Prirejajmo predavanja proti vojni, vplivajmo na može in otroke, da se ne bodo nikdar navduševali za vojno, povsod propagirajmo mirovne ideje. Žene vseh narodov in vseh držav, velikih in malih, bi se morale združiti v močno mirovno zvezo, in taki sili bi ne mogli kljubovati niti redki posamezniki, ki jim vojna donaja dobiček. Pacifizem mora zmagati prej ali slej! Nekateri pravijo: «Kadar bo vojna tako grozna, da bo uničeno tudi vse zaledje, tedaj bo mirovna ideja zmagala sama ob sebi!» Toda tega ne smemo dopustiti, vse svoje moči moramo uporabiti v to, da rešimo človeštvo tega najhujšega zla, da bo lahko vsak narod vse svoje moči uporabil za kulturni napredek in da bodo vsaj naši potomci doživeli, kar je želel že naš veliki Prešeren: «Ne vrag, le sosed bo mejak!»

Napísala kmečka mati.

Še
nekaj
hitro
izved-
ljivega

Blazina za divan

Ročno delo s šivanimi izboklimi vzorci je prav zelo moderno. To delo gre hitro izpod rok in je lepo in okusno, zlasti če so izbokli vzorci polnjeni z nepredeno volno drugačne barve, kakor je blago. Površina naše blazine je iz belega pro-

zornega krepdešina. Lahko je pa tudi iz soile vsake poljubne temne barve.

Delamo pa takole: Najprej narišemo vzorec na preprost in redek bel batist. Čez ta batist razprostremo potem kos belega krepdešina in spnemo obe plasti večkrat po dolgem in počez s prednjimi šivi, da se ne moreta premikati. Skozi krepdešim se mora videti vzorec z ba-

tista. Nato šivamo skozi obe plasti natančno po črtah vzorca goste in enakomerne prednje vbode. Soilena nit, s katero šivamo, naj bo enake barve kakor volna, s katero bomo potem polnili izbokle vzorce. Like in črte polnimo, ko so obšiti, tako, da vdenemo nepredeno volno v debelo vezilno šivanko ter vbadamo od odspodaj skozi batist.

Kateri kozarec je moj?

Kadar sedi več gostov za mizo, se kaj rado pripereti, da se kozarci zamešajo tako, da marsikdo zaman ugiba, iz katerega je pil. Gospodinji je ob takem ugibanju kar nekam nerodno, zato bo prav gotovo marsikateri ustrezno, če ji povemo, na kako preprost in enostaven način se temu lahko izogne.

Napravimo si večje število majhnih likov različnih humorističnih oblik in obesimo na vsak kozarec po enega. Tako vsak posameznik že na prvi pogled spozna, kateri kozarec je njegov. Razen tega pa so ti znaki tudi še v izpobudo raznim dovtipnim in šaljivim opazkam.

Like si lahko napravimo sami. Na tenko deščico ali pa močan karton prerišemo s papirja posamezne like in jih potem z žagico izrežljamo. Če hočemo napraviti po dva ali tri enake like, položimo po dve ali tri deščice drugo drugo in jih hkrati izrežljamo. Ko so liki izrežljani, jih najprej zgladimo s steklenim papirjem, jih po svoje postikamo in, ko se posuše, še prelakiramo. Na vsak list pritrdimo nekaj žice ali pa buciko, ki jo na orhu zakrivimo, da lik lahko obesimo na kozarec. Like tudi lahko izstrižemo iz ostankov celuloida različne barve.

Zakaj se je ta zob razmajal?

Popolnoma zdrav je bil ta zob, vendar ga ni bilo mogoče rešiti. Vzrok je bil zobni kamen. Kdor pravočasno ne pazi na nevarni zobni kamen, mora računati s tem, da se bodo tudi njegovi zobje razmajali in morda prerano izpadli.

Uporabljajte redno Sargov Kalodont! V Jugoslaviji vsebuje samo Sargov Kalodont znanstveno priznani, na klinikah preizkušeni sulforicin-oleat dra Bräunlicha. Odpravlja polagoma vendar zanesljivo zobni kamen, prepreči njegovo ponovno tvorjenje ter Vas obvaruje te velike nevarnosti.

SARGOV

KALODONT

proti
zobnemu
kamnu

★ Prijetno poživilo: Kalodont voda za usta! Koncentrirane sestavine, izborno razkuževalno sredstvo, varčna v uporabi.

ZA NAŠE MALE

Volk in kmet

Lovci so lovili volka. Volk je pribeljal do kmeta, ki se je vračal s poda in je nosil s seboj cepec in vrečo, pa ga je poprosil:

«Kmetič, skrij me, lovci me preganjajo!»

Kmetu se je volk zasmilil in ga je skrtil v vrečo. Ko so ga lovci vprašali, ali je videl volka, je odgovoril:

«Nisem!»

Lovci so odšli, kmet je izpustil volka, a volk je skočil na kmeta in ga hotel raztrgati. Kmet mu očita:

«Rešil sem te, zdaj me pa hočeš požreti!»

A volk mu odgovori: «Hvaležnost je umrla!»

«Ne,» reče kmet, «hvaležnost še živi. Vprašaj kogar hočeš, vsak ti bo potrdil, da hvaležnost še živi.»

Volk reče: «Pojdiva skupaj po svetu. Kogar prvega srečava, ga povprašava, ali še živi hvaležnost. Če poreče, da še živi, te pustim, če poreče, da ne, te požrem.»

Sla sta in srečala staro slepo kobilo. Kmet je vprašal:

«Povej nam, kobila, ali še živi hvaležnost ali ne.»

Kobila reče: «Poslušaj! Dvajset let sem živela pri gospodarju, dvanajst zrebet sem imela, pridno sem orala in vozila. Ko sem lani oslepela, sem še vedno morala pomagati pri mlinu, a zadnjič nisem mogla več delati in sem se zgrudila. Začeli so me pretepati, vleči za rep in mučiti. Komaj sem jim ušla, in zdaj ne vem, kako naj živim.»

«Vidiš boter, da ni hvaležnosti na svetu,» pravi volk.

A kmet reče: «Počakaj! Še koga povprašajva!»

Prideta do starega psa, ki se je komaj vlekel dalje. Tudi tega vprašata, ali še živi hvaležnost.

Pes pravi: «Petnajst let sem živel pri gospodarju, ves čas sem lajal in čuval hišo. Ko sem se pa postaral in so mi izpadli zobje, so me napadli iz hiše in me pretepli. Ni več hvaležnosti na svetu!»

Volk pravi: «Ali si slišal, kaj je rekel pes?»

«Še tretjič vprašajva,» odgovori kmet.

Srečala sta lisico. Kmet reče:

«Povej lisica, ali še živi hvaležnost ali ne?»

Lisica vpraša: «Zakaj hočeš to vedeti?»

Kmet pripoveduje: «K meni je pribeljal volk, ki so ga preganjali lovci, in me prosil, naj ga skrijem. Skrtil sem ga v vrečo, a zdaj me hoče požreti.»

Lisica reče: «Ni mogoče, da si tako velikega volka skrtil v vrečo!»

«Res je,» pravi kmet. «Če ne verjameš, ga vprašaj!»

Volk potrdi: «Res je bilo tako!»

«A jaz tega ne morem verjeti, dokler sama ne vidim. Pokaži, kako si šel v vrečo!» reče lisica.

Volk vtakne glavo v vrečo: «Glej, tako.»

Lisica reče: «Pojdi ves v vrečo, da vidim, kako je bilo!»

Volk zleze v vrečo, lisica pa veli kmetu: «Zaveži vrečo!»

Kmet je zavezal vrečo, lisica mu pa reče: «Pokaži, kako mlatiš!»

Kmet se nasmehne in začne udrihati s cepcem po vreči, dokler ni bil volk mrtev.

(Po Levu Tolstem.)

Naš škorec

Teto Mino in vas vse bo gotovo zanimala zgodba mojega škorca Petra. Petra smo našli v gozdu, ko je bil še prav majhen in neboljen. Najbrže je padel iz gnezda in si pri tem zlomil perutko. Oče mi je dovolil, da sem nesla bolnega škorčka domov. Posadila sem ga v kletko, mu nasula zrnja v skodelico in vode v «kopalnico», toda škorček je samo žalostno začivkal in ni hotel jesti. Naposled smo vendarle dognali, da še ne zna sam zobati.

Odslej sem po vsem stanovanju prirejala lov na muhe in komarje. Vsako mušico sem nesla Petru, ki me je kmalu že tako dobro poznal, da je takoj odprl kljun, če sem stopila k njegovi kletki. Časih mi je dala mama tudi majhen košček surovega ali pa kuha-

nega govejega mesa, in to je bila za Petra posebna poslastica. Zelo všeč so mu tudi črvi, in verjemite, zdaj ni na našem vrtu nobenega črva več, ker sem jih že vse izkopala za našega ljubega Petra.

Ko je znal Peter že sam jesti, sva z očetom sklenila, da mu vrneva zlato prostost. Nesla sva kletko na vrt, odprla vratca in s tiho žalostjo v srcih čakala, kdaj bo zletel. Peter je res stopil iz kletke in hodil okoli nje. Glavico je nagnil na stran, s svojimi živimi črnimi očkami je poredno pogledal na naju in zakričal: «Pee — — pee — —». Tedaj se je priplazila sosedova mačka, z očetom sva mislila, zdaj bo Peter gotovo zletel — a Peter ni razširil peruti, temveč je hitro smuknil v kletko in preplašeno zaklical: «Peet — — peet». Ko sva videla, da noče zleteti, sva ga nesla nazaj v stanovanje. Oče ga je skrbno preiskal in ugotovil je, da ima

še zmerom zlomljeno perut in da nikoli ne bo mogel letati. Čeprav je to za Petra žalostno, sem bila le vesela, da bom smela obdržati svojega prijatelja.

Zdaj je Peter že šest mesecev v naši hiši. In kako lepo govori! Časih po celo uró kliče: «Peter, Peter, Peter!» Vsi sosedje ga že poznajo in nihče bi mu ne storil kaj žalega. Ko so odleteli njegovi bratje in sestre na jug, je nekaj časa žalosten sedel v svoji kletki, a kmalu se je pomiril. Najrajši ima svetle igrače. Vsak gumb, ki se sveti, izgine, če ne pazimo. Peter nese vse bleščeče se predmete za peč ali pa v svojo kletko. Da, da, zadnjič mi je celo dinar ukradel in Bog ve, kam ga je skrtil. Oštela sem ga, a porednež mi je hitel zatrjevati: «Peter lep! Peter lep!» Ko bom našla dinar, vam bom spet pisala.

Anica M.

Uganke štev. 1.

Posetnica I.

Ivan Grodnik

Kaj je ta gospod?

Posetnica II.

Tekla Reženj

Sava

Kaj je ta gospa po poklicu?

Križanka.

1	5	6	7
	2		
	3		8
4			

Vodoravno: 1. francosko mesto, 2. del goveje glave, 3. senčnica, 4. apnenčev različek.

Navpično: 3. staro mesto, 5. ploškovna mera, 6. vas pri Logatcu, 7. vas pri Ljubljani, 8. latinski predlog.

Ljubi otroci!

V novo leto stopamo. Kmalu pride pomlad, ki je vsako leto kakor novo razodetje in novo čudo. Preden se bomo prav zavedeli, pride poletje in z njim počitnice, ki se jih vsi šolarčki tolikanj veselijo. In preden se doobra naužijemo vseh počitniških dobrot, se bo jelo listje spet zlatiti in ob misli na božič nam bo postalo toplo v dušah. Hitro, mnogo prehitro mine leto. Nikoli pa nikarte z žalostjo gledati v staro leto, češ, koliko sem zamudil... Brez slabe vesti se moramo posloviti od vsakega leta in s podvojeno voljo iti novemu razdobju nasproti. Mnogo sreče in uspeha vam iskreno želi

teta Mina.

V plesni dvorani

Bliža se čas plesnih in pustnih vesellic. Tudi tisti, ki živijo v skromnih razmerah, gredo v tem času radi enkrat ali dvakrat na zabavo, in tega jim ne bo nihče zameril. Imamo najrazličnejše zabave, tako da se jih udeležijo lahko tudi tiste, ki nimajo dragocenih oblek. Na lovski in planinski ples gremo lahko v navadni športni ali lovski obleki. Za črno-belo reduto si lahko pripravimo navadno črno svileno obleko. Na elitne plesne pa naj hodijo tiste, ki jim to dopuščajo sredstva. Nezmiselno je, če si napravi uradnica obleko, za katero bi izdala vso mesečno plačo, in to samo zato, da se bo lahko razkazovala in tekmovala z ženami bogatih trgovcev in bankirjev. Marsikdo bo delal zaradi tega opazke in bo osmešena, če si ne bodo mislili o njej še kaj hujšega. Ne mislite, da je na elitnih plesih bolj zabavno ko drugje! Dobro se boste počutili samo v svojem krogu. Ne kupujte si oblek, ki niso v skladu z vašimi dohodki, zaradi tega vas ne bo nihče bolj spoštoval. Prav tako nekatere zaljubljene matere oblačijo svoje hčere kakor princeze in jih vodijo od plesa do plesa, doma pa primanjkuje za kruh. Če bodo vaše hčere na svojo obleko lovile moža, tak zakon ne bo srečen. Tudi v skromni obleki bo pametno dekle ljubko.

Če greste na plesno prireditve, morate znati plesati glavne moderne plesne. Zato je skoraj potrebno, da obiskujete kratek plesni tečaj. Če ne znate plesati, in sicer dobro plesati, ostanite rajši doma ali pa pojdite na drugačne zabave, sicer se boste dolgočasili. Šlabe plesalke se vsak ogiblje. Na ples gredo dame navadno v spremstvu znanih gospodov, kar pa ni neogibno potrebno. Samostojna dama gre lahko tudi sama, zlasti če ve, da bo tam dobila znanca. Neprijetno pa je, če pride v čisto tujo družbo. Mlada dekleta pa gredo v spremstvu starejših dam, pa naj bo to mati ali kaka znana gospa. Če niste dobre volje, ne hodite na ples, ker težko da bi se tam razveselili, navadno se boste razočarani vrnili.

Dama pleše po navadi z znanimi gospodi, neznanca lahko ples odkloni, vendar naj se temu, če le mogoče, ogane. Ni pa potrebno, da bi preplesala vse plesne, lahko se izgovori: «Oprostite, utrujena sem, malo bi se rada odpočila», toda ne sme takoj nato plesati z drugim. Smešno je videti, če se daste dolgo prositi, prav tako tudi, če greste sami plesalcu nasproti. Ko se gospod zahvali za ples, nagnite samo glavo. Gospod mora svojo damo spremiti do njenega prostora. V

Ne umivaj otroka z ostrim milom!

Nežna pena Solea mila, ki vsebuje lecitin, ne draži niti rahlo vnetih mest na občutljivi koži vašega otroka. Po kopeli mu namažite kožo s Solea kremo. Vneta mesta izginejo in uspeh nege s Soleo je dehteč, zdrav otrok.

se medsebojno dopolnjujeta!

SOLEA

Milo in krema

odmorih lahko prosto kramljate v skupinah, ni več v navadi, da bi se pari izpod rok se držeč izprehajali po dvorani. Ogrinjala, pahljače in torbice pustite med plesom na svojem prostoru, s seboj vzemite samo žepni robček, ki ga držite v roki, če nimate na obleki skritega žepka. Za pas ga ne vtakajte, da ga ne izgubite, prav tako ga ne smete vtakniti v izrezo obleke. Na plesih ne filozofirajte in ne razkazujte svoje učenosti! Na ples gremo, da se zabavamo. Ne zabavljajte čez obleke drugih plesalk, ker je nedostojno, pa tudi čez gospode ne zabavljajte, ker se bo vsak bal vašega jezika. Z gospodom, ki si dovoli dvoumne in neslane opazke, ne plešite dalje. Kadar volijo dame, morate plesati z gospodi, ki so prej plesali z vami. Dama, ki neče nikogar povabiti na ples, bo veljala za domišljavo. Neznaneu gospodu ne dovolite, da bi vas spremljal s plesa domov.

Za maškarado si izberite primerno obleko, ki bo v skladu z vašim značajem in vašo postavo. Zlasti pri zgodovinskih kostumih bodite previdne. Tiha in boječa madame Pompadour bo zelo dolgočasna. Prav tako smešna bo debela Marija Stuart. Veselo dekle se lahko obleče v sobarico ali planšarico, pa bo prav tako privlačna, kakor da bi bila oblečena kot metuljček, jasno pa je, da bo tako izhajala z manjšimi izdatki.

Na plesih pazite, da si ne delate dobre volje s pijačo! Tiste, ki niso vajene alkohola, bodo postale zaspane, lahko pa tudi preveč razigrane. Vedite se tako, da vam ostane lep spomin, ne pa slaba vest. Ni res, da je na plesih, zlasti na pustnih prireditvah, dovoljeno več ko v navadnem življenju. Dostojna dama se bo vedla vedno tako, da ji ne bo mogel nikdar nihče očitati, da je bila preveč razposajena.

z. ž.

Oglaš je registr. pod št. 1675 od 17. XII 1936.

Kdor mnogo sedi

trpi večkrat radi neredne stolice. Dobro odvajalno sredstvo je Darmol. Je dobrega okusa in deluje brez bolečin. Vzemite zato tudi Vi Darmol.

Dol. rep. S. Br. 7008-15243/36

DARMOL

Kako negujem dojenčka pozimi

V splošnem sta zimski čas in mraz za dojenčke manj nevarna kot poletna vročina. Vendar je med nami še mnogo mater, ki se bojijo zlasti zime, češ, kaj bo z otrokom, kako naj ga negujem, da se ne prehladi. Pa zavijajo otročička v flanelaste plenice, na glavo mu nataknejo po več čepic hkrati, v postelji ga zadelajo s pernico, in če le mogoče, stoji košarica ali voziček poleg zakurjene peči, da je ubožec ves prepoten.

Otročiček se tako pomehkuži, najmanjša izprememba temperature mu škoduje in je potem skoraj vso zimo nahoden in prehlajen. Za utrjevanje je zdaj že prepozno. Pač pa naj vsaka mati gleda, da otročička ne pomehkuži. Če dojenček še ne sedi in ne kobaca, naj leži v postelji, pokrit z lahko, a toplo odejo. Soba naj ne bo topla nad 20° C. Ne pokrivajte ga pa s pernico, ne oblačite ga v volnene majice in ne pokrivate mu glave. Tudi v zimskem času morate dojenčka vsak dan kopati. Če je v prostoru, kjer ga kopate, dovolj toplo in ni prepiha, se ni treba bati, da se otrok prehladi. Če pa dojenček že sedi ali kobaca po sobi, oblačite v mehko, prožno oblekico, najboljša so pletenine, ki ga ne ovirajo pri gibanju, posadite ga v njegov kotic, ki pa naj ne bo preblizu peči, in naj se tam igra.

Pazite na otročičke, ki že lazijo po tleh, da ne pridejo preblizu peči in se ne opečejo. Za take otroke je najboljša stajica. V zaprtem prostoru otroku ne pokrivajte glave in ga ne zavijajte v volno. Vsaka mati bo našla dovolj časa, da bo spletla svojemu ljubljenu bombazaste hlačke, ki segajo od stopala do pasu. Lahko jih napravi tudi iz barhenta ali lahne flanelle, v njih se bo otrok prosto gibal in ni skrbi, da bi se razgalil. Pazite pa, da bo otroček vedno suh, ker mokra oblekica ali pleničke jemljejo telesu toploto in je nevarno, da se dete prehladi.

Ponoči naj spi dojenček v dobro prezračeni sobi, ki je prav malo zakurjena. Dovolj je, da v spalnici odprete vrata v sobo, ki ste jo kurili podnevi. Nekurjene sobe niso zdrave, prav tako ne vso noč odprto okno v najhujši zimi. To je dovoljeno šele pri večjih in utrjenih otrocih. Da se otrok ponoči ne razgalj, mu oblecite toplo spalno srajčko, ki sega preko nog in se spodaj zavezuje, da je videti kakor vrečka. Lahko tudi odejico privežete na ograjo postelje ali na košarico. V mrzli spalnici ne previjajte dojenčka.

Dojenčka moramo imeti vsak dan nekaj časa na svežem zraku. Ob lepem, mirnem dnevu pojdemo z njim na izprehod, če je pa vetrovno ali prehud snežni metej, ga imejmo na verandi ali pa pri odprtem oknu, vendar moramo paziti, da ni na prepihu. Ob takih prilikah otroka toplo oblečemo, tudi glavico mu pokrijemo in ga odenemo z volneno odejo. Če otrok neče imeti rok pod odejo, mu oblecimo palčnike. Nikar ne imejte otroka vso zimo samo po sobah, otrok potrebuje svežega zraka, če hočete, da bo uspeval. Ob solčnih dnevih ga nesite na solnce, če je pa zelo mrzlo in vetrovno, odprite okno, da bo solnce sijalo v sobo, okno pa zagrnite s celofanom, ki propušča ultravioleto žarke, in tako naj se otroček nekaj minut solni. Nikar se preveč ne bojte prehlada, dojenček ni tako zelo občutljiv, kakor to mislijo nekatere boječje mame. Škoduje mu pa prepih, prehitra izprememba temperature in pa moko oblačilec, drugo pa ni tako nevarno. Največ škodijo otrokom zaljubljene mame, ki ne vedo, kako bi ga zavijale, da bi ne prišel do njega mrzel zrak, in tak otrok postane preobčutljiv.

Tudi na pravilno prehrano moramo paziti. Otrok mora v zimskem času dobiti dovolj vitaminov, samo mleko ne zadostuje. Pomaranče, limone in jabolka morajo biti v njegovem jedilniku, pa tudi zelenjava, kakor na primer špinata, korenje in karfiola. Najbolje je, če morete vse to menjavati, drugače mu pa dajte vsaj nekaj od tega: vsak dan nekaj žličk pomarančnega, limonovega ali surovega korenjevega soka ali pa nastrgano jabolko. Če mu ne boste dajali teh dodatkov, je nevarnost, da postane otrok rahitičen in slabokrven.

Če dobi otrok drisko, je temu navadno vzrok nepravilna prehrana. Ustavite mu vsako hrano in mu dajte prvi dan samo malo oslajenega kamiličnega čaja, drugi in tretji dan ovsenih kosmičev in pol mleka, četrty dan en obrok mlečnega zdroba, peti in šesti dan dva obroka mlečnega zdroba, sedmi dan pa normalno hrano in še sadnih sokov in zelenjave. (abc.)

B. Hrovat:

Iz okvira moralne vzgoje

(Nadaljevanje.)

Zapoved in prepoved. Če kratko in odločno izrazimo svojo voljo, da bi se otrok po njej ravnal, tedaj zapovedujemo ali prepovedujemo («Uči se!» «Piši!» «Ne kriči!»). Zapoved in prepoved kažeta otroku pot. Malemu otroku zapovedujemo, ker še nima razsodnosti, in ga s tem spravljamo na pravo pot, da bi vedel, kako in kaj mu je storiti. Ko je pa otrok že toliko razsoden, da ve, kaj je prav, kaj ne, potem že ni več potrebna zapoved. Otrok napravi to brez navodila, kar smo mu morali prej ukazati. Malemu

otroku moramo n. pr. prepovedati, naj ne jemlje drugim igrač, pozneje pa prepoved ni več potrebna, ker že sam ve, da ne sme jemati tujih reči. Čim bolj se razvija otrokova razumnost, tem manj nam je treba zapovedovati, ampak le še svetovati, kadar je treba.

Otroku se razvija razsodnost počasi, preden se pa razvije, je potrebno mnogo pouka, zgleda in izkustva. Tudi otrokova volja se počasi razvija. Veliko pravilnega dela mora opraviti, da mu postane volja sposobna za prava dejanja. Ko pa sta mu volja in razsodnost razviti, zapovedi ni več treba.

Važno je, kako zapovedujemo. Zapoved naj bo razumljiva. Ne zahtevajmo nemogočih reči, n. pr. naj v četrt ure napravi nalogo, ki je v tem kratkem času nikakor ne more napraviti. Nadalje bodi zapoved kratka, natanko določena in nikdar v nasprotju z otrokovimi dolžnostmi. Če n. pr. otroku zapovedamo, naj opravi kako delo ob takem času, ko bi moral pisati domačo nalogo, je naša zapoved v nasprotju z otrokovo dolžnostjo. Ne zapovedujmo otroku hkrati po več reči, ker bomo otroka s tem samo zbegali in ne bo izpolnil nobene zapovedi ali pa samo tisto, ki je lažja, važnejšo bo pa zanemaril.

Velika napaka je, če n. pr. oče prepove otroku čitati kako knjigo, mati mu jo pa da. Tudi ni prav, če samo oče ali samo mati, torej samo eden izmed staršev kaj prepoveduje, drugi mu pa vse dovoli. To ruši ugled staršev.

V zapovedih in prepovedih bodimo dosledni. Isto delo moramo v istih okoliščinah vedno zahtevati. Če otrok n. pr. koga užali, moramo vselej zahtevati, da to popravi. Nikoli mu ne smemo prizanesti, ker otrok sicer ne bo smatral naše prepovedi za resno.

Zato ne zapovedujmo in ne prepovedujmo preveč, ampak samo najpotrebnejše, toda kar prepovedamo ali zapovedujemo, naj bo za otroka zakon. Zapovedi ne smemo dodajati grožnje, n. pr.: «Tako odloži nož, sicer boš tepen!» Ta zapoved ni pravilna. Ugled staršev naj bo tako velik pri otroku, da bo grožnja nepotrebna. Ni prav, če vpijemo, kadar zapovedujemo, ker strogoost ni v krepkem glasu, ampak v doslednosti.

(Nadaljevanje prih.)

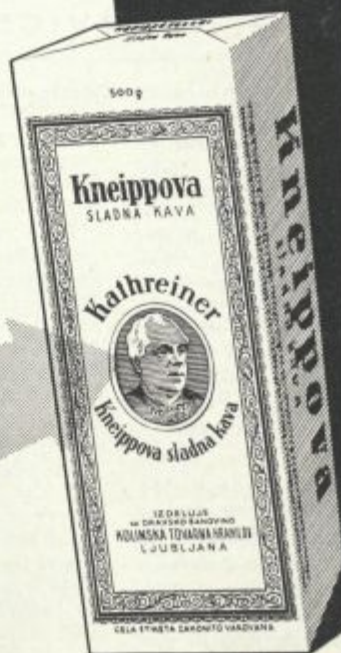

Zajca spoznamo

najbolje dokler je še v svoji koži. Ali je ječmen samo na površini prazen ali je tudi v notranjosti spremenjen v slad, da je torej postal Kneippova sladna kava, spoznamo najsigurnejše na zavitku po sliki župnika Kneippa.

Odprta, v vrečah ali v zavitkih brez župnikove slike sploh ne obstoja

Kneippova sladna kava!

Medeni tedni

Pismo.

«Ljubo moje dekle!»

Danes bi rada s teboj izpregovorila iskreno besedo in upam, da mi je ne boš zamerila, ampak da jo boš štela v dobro moji materinski ljubezni, ki bi te tako rada videla v zakonu srečno. Zdaj si mesec dni omožena, živiš torej v najlepšem času, ki si ga more mlad človek misliti. In vzlic temu se mi je pri zadnjem obisku zdelo, da si si medene tedne drugače predstavljala. Tožila si na primer, da nima zate tvoj Ivan nič več toliko časa

kakor prej, da bolj skopari z besedami in da hoče pogosto doma delati sam. In ko si mu potem to očitala, ti je rekel: «Ne razumem te. Saj je vendar tako lepo, če samo čutim, da si v moji bližini, čeprav se ne pogovarjava.»

Ljuba moja Minka, ali ti smem nekaj svetovati? Najprej tole: medeni tedni, kakor imenujejo zakonske tedne, niso samo sladka, ampak tudi resna zadeva. Pomeniti morajo več kakor igračkanje in zaljubljenost, ker so nevarna poizkusna doba za oba zakonca. Dotlej sta se spoznavala samo mimogrede, samo ob urah, ko sta bila dogovorjena. V teh urah sta izključila iz svojih misli vsakdanjost. Ivan se je lahko čisto posvetil tebi, ti si lahko pozabila na gospodinjstvo. Izprehodi, gledališče in druge zabave so olepšali vsako vajino svidenje. Zdaj pa morata biti vsak dan in vsako uro drug na drugega navezana in priklenjena na krogotok vsakdanjosti. Ivan ima svoj poklic, ti svoje gospo-

dinjstvo, skupaj pa morata premagovati skupne skrbi. Iz pozornega ženina je postal delaven mož, ki sicer zaradi tega ni nič manj pozoren, a nima čez dan vselej časa in volje za reči, ki tebe v tistem trenutku zanimajo. Toda če pravi, da je srečen, da tudi brez besed čuti tebe zmerom zraven sebe, bodi zadovoljna! Ali je kaj lepšega za ženo, kakor da zraste v življenje svojega moža, da je ne more nikoli več pogrešati. Bodi odkritosrčna, Minka! Ali si tudi ti vsak trenutek pripravljena za klepetanje? Ali ti ne jemljejo vsakdanje dolžnosti v gospodinjstvu več časa kakor prej? To je velika skrivnost medenih tednov: da se znata mož in žena prilagoditi, da se znata prilagoditi drug drugemu — tudi če mora vsakdo izmed njiju izgubiti kos svoje osebnosti. Vem, da to za oba dela ni zmerom najlaže, in mislim, da se bo moral tudi Ivan šele počasi navaditi na življenje v dvoje. Toda ti mu moraš pomagati, da si ne bo obteževal skupne poti z nepotrebnim razočaranjem. Ne smeš mu življenja greniti z malenkostnimi očitki. Da je treba marsikaj premagati, ljubi otrok, to ti bo vsaka žena potrdila. Vedi, da so medeni tedni brez skritih solza prav redki. Toda proti tem solzam je sredstvo, ki nam pomaga vse razumeti in premostiti, in to je — ljubezen. Zdaj lahko ljubezen pokaže, da pomeni več kakor le besede in minljivo nežnost, zdaj se mora izkazati v ognjenem krstu prvih zakonskih tednov. Naj vama ona svetuje in vaju tolaži, kadar se ne bosta ujemala, naj vama pomaga tudi v malih stiskah vsakdanjega življenja, in ostala bosta zmagovalca proti vsem bojem, ki so nujni v vsakem zakonu. Če bosta gledala z očmi prave ljubezni, se bo marsikatera žalost razblinila, in če bo žalost zelo, zelo velika, vama bo

Pazite na to!

Vsaka ASPIRIN TABLETA mora imati Bayer-jev križ!

ASPIRIN

Oglaš. in registr. pod S. št. 1584 od 26. XI. 1936

BOŽIČEK JE LETOS SKLENIL,

da bo vsem pridnim, potrebnim, velikim in malim prinesel samo lepe in praktične stvari, ki si jih bo nabavil pri V. Lesjak v Šelenburgovi ulici.

MODA — ROKAVICE — NOGAVICE

VLEŠJAK

LJUBLJANA-ŠELENBURGOVA

Ljubezen povedala, da je za njo spet nova sreča.

Vidiš, drago dekle, zdaj je postala tvoja mamica skoraj klepetulja, toda verjemi mojim izkušnjam: življenje je pogosto zelo grdo. Mož in žena ga bosta mogla premagati le tedaj, če bosta držala drug z drugim in če bosta znala drug drugemu pomagati. Tega pa se je treba učiti že v prvih dneh zakona. Misli na to, kadar boš zaradi kakšne malenkosti razočarana, misli pa tudi na to, da je največ odvisno od žene, kako se bo zakon razvil. Želim ti iz srca, da bi našla pravo pot! *Tvoja mati.*

V naši založbi je izšlo zadnja leta troje knjig, ki obravnavajo pripravo za zakon in živiljenje v zakonu samem. To so R. Gerlinga delo «Vzgoja v zakonu», B. Macfaddena «Mož in zakon» in najnovejša knjiga Dr. J. Löbla «Od zakona do ljubezni». Vse te knjige, ki stanejo drugače v knjigarnah 90 dinarjev, dobe naše naročnice za polovično ceno 45 dinarjev. Knjige priporočamo osem, ki se pripravljajo na zakon, pa tudi tistim, ki so že okusile njegove sladkosti in — grenkobe.

Nevarnost steklenic brez napisa

Red pri steklenicah in stekleničkah se v gospodinjstvu tako rad zanemarja, in vendar prav ta nered lahko resno ograža zdravje in življenje.

Prva razvada je ta, da se jemlje ista steklenica za nakup raznih tekočin. V steklenici, ki nosi čisto samo vinsko nalepko, je zdaj kis, zdaj bencin, špirit ali petrolej, včasih morda celo jedka tekočina. Kako blizu je nevarnost! Ne izgovarjajte se, da imate premalo steklenic, rajši napravite red! Določite lepo za vsako vrsto tekočine steklenico in to uporabljajte zmerom samo za to.

In zdaj preidemo k oznakam steklenic. Če nimate tiskanih napisov, ki se po večini lahko kupijo, si jih napišite sami ter jih nalepite.

Steklenice s strupeno vsebino ne spadajo v jedilno shrambo! Zgodilo se je že preveč nesreč, kakor da bi vas hoteli prepričevati z lastnimi izkušnjami. Za take steklenice poiščimo kotichek, ki je otrokom nedostopen, in jih označimo poleg tega še posebno dobro. Najbolje se mi je izkazalo to, da sem zapičila v zamašek gramofonsko iglo. Kakor hitro kdo seže na zamašek — tudi v temi — se zave, da je tu nekaj nenavadnega.

Izmislite si lahko tudi druge oznake — vsaka je dobra, če se da spoznati tudi v temi. *B.*

Za intimno toaleta

in vsakdanje higienično umivanje, za razkuževanje pri bolniški strežbi uporabljajte vedno le

SANOFORM,

ki ga dobite v vsaki lekarni in drogeriji ali pa pri tvrdki

CHEMOTECNA d. z o. z.

Ljubljana, Mestni trg 10.

Pri takem vremenu imam polne roke dela!

To ni noben čudež! Samo NIVEA vsebuje „Eucerit“, izvrstno okrepevalno sredstvo za kožo. Vaša koža potrebuje kremo NIVEA, da bo odporna. Z NIVEO negovana in utrjevana koža ostane nežna, mehka in gibčna kljub vlažnemu in hladnemu vremenu. Rdeče roke, hrapava in razpokana koža naj Vas ne vznemirjajo. Začnite še danes svojo kožo s kremo NIVEA!

Karla Masarykova

Ko je septembra meseca leta 1957. umrl slavní češki državnik Tomáš Masaryk, so se ga s toplimi besedami spomnila tudi vsa ženska društva. Bil je mož, ki je pojmoval žensko enakopravnost v najidealnejšem smislu, ki je videl v ženi tovarišico v javnem in zasebnem življenju. Nehote se vprašamo, kakšna je morala biti njegova življenjska družica, da je Masaryk vse svoje življenje ohranil o ženi tako visoko sodbo.

Ch. Garrique-Masarykova je bila res izredna žena, velika po duhu in srcu. Rodila se je v Ameriki kot hčerka bančnega ravnatelja. Že zgodaj je kazala posebno nadarjenost in veliko ljubezen do umetnosti, zlasti do glasbe. Prišla je v Leipzig na konservatorij in se tam seznanila z Masarykom, ki je bil slušatelj na odnotni univerzi. Skupaj sta študirala angleške pesnike in socialne pisatelje. Kmalu sta spoznala, da se je prijateljstvo izpremenilo v resnično ljubezen in sta se poročila. Gospa Masarykova se je posvetila družini, ni pa zamenjala umske izobrazbe. Zanimala se je za vse možno delo, tudi za politiko. Možu je bila zvesta sotrudnica in Masaryk je visoko cenil njeno delo. Družinica je živela v skromnih razmerah, zakaj oba sta odklanjala vsako razkošje. Ob svojih dohodkih sta omogočila vsem štirim otrokom višjo izobrazbo in sta rada podpirala siromake. Zlasti gospa Masarykova je pomagala,

kjer je videla potrebo. Sama zase je porabila zelo malo, zakaj zadovoljevala se je s skromnimi oblekami. Tudi svoje otroke je navajala k preprostemu življenju, edino pri knjigah ni varčevala. Vedno in vedno je študirala in se zanimala za vsa nova vprašanja. Sama je tudi pisala v češke in ameriške liste. V njeni hiši so se zbirali znanstveniki, umetniki in narodni boritelji. Dasi rojena Američanka, se je popolnoma vživela v češke razmere, vzljubila je češki narod in se ob moževi strani borila za njegove pravice. V občevanju je bila zelo preprosta, zlasti pa ni trpela naslova «milostiva» in poljubljanja rok. V višjo družbo ni zahajala, pač pa so jo dobro poznali delavci in siromaki. Svojim služkinjam je bila druga mati. Svetovala jim je, jim dajala knjige, da so se izobraževale, in jim ob boleznih stregla kakor svojim otrokom, in ko je neka njena služkinja porodila nezakonsko dete, je ni odslovila iz službe z majhno miloščino, kakor je to navada, temveč jo je obdržala pri sebi in skrbelo zanj in za otroka. Malo je žen, ki bi zmogle kaj takega! Bila je resnicoljubna kakor njen mož, tudi ona ni poznala laži in ni delala kompromisov. Nikoli ni prišla laž čez njene ustnice, niti v najhujši sili ne.

Nad Masarykove je prišlo tudi mnogo temnih ur. Kakor vsakega boritelja za pravice teptanih in za resnico, so tudi Masaryka preganjali in večkrat so ga celo bližnji znanci obojali. Zlasti hude ure je moral prestati v boju za kraljevdvorski rokopis in v znanem židovskem procesu, ko je vsa češka javnost divjala proti njemu kakor morda še nikdar proti nikomur. Očitati so mu, da je izdal češki narod, da je židovski plačavec, celo dejansko so ga hoteli napasti. Edina opora v tistih težkih dneh mu je bila njegova žena. Ona ga je izpodbu-

jala, naj vztraja pri svojem delu, da mora zmagati, češ da nazaduje vselej zmaga resnica in pravica.

Še huje je bilo v času svetovne vojne. Masaryk je v inozemstvu vodil borbo za osvoboditev češkega naroda, medtem ko so ga v Avstriji kot veleizdajalca obsodili na smrt. Mlajša hčerka je bila z njim, starejšo so pa avstrijske oblasti zaprle, ne med politične zločince, temveč med tatice in vlačuge. Starejši sin je umrl za tifusom, gospa Masarykova pa je sama živela. Nепrestano, podnevi in ponoči so se vrstile preiskave, neštokrat so ji premetali stanovanje in si volaso gospo klicali na policijo. Vsi so se je ogibali, nikogar ni imela ob svoji strani, saj je bilo nevarno prestopiti prag njenega stanovanja, ker je policija takoj vsakogar osumila. Celo najbližji znanci so jo pozabili, mnogi so jo pa napadali zaradi moževega delovanja. A ona ni omagala, verovala je v osvobojenje, vedela je, da dela njen mož prav, da za bojem pride zmaga. Nikomur ni tožila. Vera v končno zmago ji je dajala moč, da ni omagala v tistih hudih časih.

Ko se je po razsulu avstro-ogrske monarhije vrnil Masaryk domov, ga je čakala zvesta žena bolna in otožna. Povsod so proslavljali Masaryka kot osvoboditelja, kot največjega sina češkega naroda, prav tako so pa slavili tudi gospo Masarykovo. Javnost je priznala njuno veliko delo za češki narod. Paní Karla Masarykova je postala prva žena v češki družbi. A živela je še nadalje svoje skromno življenje v svoji družini in med svojimi siromaki.

Leta 1923. je umrla paní Karla Masarykova, najidealnejša zakonska družica, najboljša mati, prijateljica delavcev in siromakov in boriteljica za češko svobodo. (z. ž.)

NOVE KNJIGE

Beli bratec je ime najnovejše mladinske knjige Marije Jezernikove, ki je že z Godrnjavočkom in Princso Izo naklonila mladini in odraslim bralcem mnogo lepih uric. — Bel kos se je izvalil črni rodbini in nakopal svojim staršem in vsemu Zelenemu logu mnogo nevšečnosti. Da bi jih rešil nevarnih obiskov, je zbežal z doma in si iskal bele tovarišije. Z belim mačkom, ki ga je usoda vrgla v zeleni gozd, in z belo deverico se potika po hosti in hribu, doživlja oso srečo poletja in jeseni in grozote neizprosne zime. Šele druga pomlad mu prinese belo družico in ga privede v urejene razmere.

Povest se opira na fino opazovanje narave, je prepletena s sijajnimi kratkimi opisi in toplo občutenimi liričnimi odstavki. Mnogolične dogodke pa podpirajo izvrstne slike mojstra Hinka Smrekarja, ki se je pokazal izvrstnega ilustratorja razgibanega življenja v našem gozdu. Z neverjetno nežnostjo in razumevanjem je dal vsaki živalci poseben izraz in ji vdahnil življenje.

Knjiga je prava zakladnica, iz katere bo črpala mladina vedno nove pobude za opazovanje narave, je neusahljivo vir radosti, sreče in zanimanja.

Bogato opremljena povest 160 strani, ki se ponaša z najboljšim tiskom na najlepšem papirju, se je natisnila v Delniški tiskarni v Ljubljani in se naroča pri založnici «Belomodri knjižnici, Ljubljana, Prečna ulica»; dobiva se tudi po vseh knjigarnah. Cena vezani knjigi 48 din, broširani 39 din.

Agnes Günther: Dušica Rožamarija (Svetnica in njen norec). Že v oktobrski številki «Žene in doma» smo povedali, da smo izdali že dolgo pričakovani, svetovno znani roman A. Güntherjeve «Svetnica in njen norec», ki ima v slovenščini naslov «Dušica Rožamarija» in je zelo obsežna, saj ima 650 strani. Kakor pri drugih narodih, kjer je izšla knjiga v ogromnih nakladah, si bo tudi pri nas pridobila tisoče navdušenih čitateljic, tisoče prijateljev, ki jo bodo znali prav ceniti in poiskati v njej to, kar nam hoče dati. Kajti to je več kakor navadna knjiga, ki jo človek prebere, jo morda občuduje in potem — odloži. «Dušica Rožamarija» je knjiga, pisana iz duše za dušo, ki zna zagrabiti človeka tam, kjer je najobčutljivejši. Dosti jih bo, ki jim bo pomenila pot čez mnoge življenjske težave, dosti jih bo, ki bodo segli po njej vselej ob uri, ko jim bo težko, ko bodo hoteli biti sami s seboj, daleč od sveta in njegovih bojev.

Zato sezite po njej!

Knjiga je izšla v rednem letnem programu založbe «Evalit». Razen nje je izdala ista založba letos še roman Nobelovega nagrajenca Sinclaira Lewisa «Mantrap», ki ga je poslovenil naš mojster Vladimir Levstik, Romaina Rollanda pristrčno povest «Peter in Lučka» v prevodu Ceneta Vipotnika, mojstrovini D. H. Lawrencea «Žena je odjezdila» in «Angleška družina» v prevodu Mirana Jarca ter Stefana Zweiga «Skrivnost, ki žge» v prevodu Leopolda Stanka.

Vse te knjige stanejo broširane samo 100 din, vezane v platno pa 60 din več. Naročajo se pri založbi «Evalit» v Ljubljani, Dalmatinova ulica 8/L.

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI.

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Goveja juha z nastrgano kašo. 2. Govedina. Pražen krompir. Posiljeno zelje. 3. Dušena jabolka.

Zvečer: Koruzni žganci z mlekom.

Torek.

Opoldne: 1. Kisla repa. 2. Mesni hlebčki v paradižnikovi omaki (162). Špageti. Solata.

Zvečer: Špinačni puding (107). Krompirjev pire.

Sreda.

Opoldne: 1. Korenja juha. 2. Brzola v sardelni omaki (187). Dušen riž. 3. Kompot.

Zvečer: Orehovi rezanci.

Četrtek.

Opoldne: 1. Goveja juha z ocvrtimi krompirjevimi žličniki. 2. Dušena kuhana govedina (177). Pražen krompir. Solata.

Zvečer: Jetra v omaki. Polenta.

O prehrani dece

Prehrana je za otroke velike važnosti, ker močno vpliva na razvoj organizma. Hrana mora imeti v sebi zadosti ogljikovih hidratov, beljakovine, masti, mineralnih soli in vitaminov, če hočemo, da se organizem dovolj razvije in da bo odporen proti raznim boleznim. Posebno potrebni so človeškemu telesu vitamini. Če jih telo ne dobi dovolj, povzroči to ne samo motnje, ampak tudi razne bolezni. Vitaminov je dosti v surovem sadju, sočivju, mleku itd., so pa zelo občutljivi za vročino. S kuhanjem jedil se vitamini uničijo, zato kuhane jedi nimajo popolne redilne vrednosti.

Za izpopolnitev vsakdanje hrane, zlasti za otroke, je najprimernejši naravni preparat **Salvomalt**, ki se proizvaja iz sladnega ekstrakta, mleka in kakaa tako, da ostanejo obilni vitamini iz slada in mleka popolnoma ohranjeni. **Salvomalt** je koncentrirana krepilna hrana z vsemi zgoraj naštetimi sestavinami, pospešuje prebavo in krepi kosti. Z vsakdanjim uživanjem 1-2 skodelic **Salvomalta** namesto kave se pokaže kmalu velik napredek, zlasti pri slabokrvnih, rekonvalescentih itd. **Salvomalt** za eno skodelico stane samo 1 dinar.

Proizvaja: Zagrebačka dionička pivovara i tvornica slada, Zagreb.

Petek.

Opoldne: 1. Prežganka. 2. Leča. Ocvrta jajca. 3. Buhte.

Zvečer: Ocvrte ribice. Zelena solata s krompirjem.

Sobota.

Opoldne: 1. Telečja obara. Ajdovi žganci. 2. Jabolčni kolač (456).

Zvečer: Dunajski zrezki. Krompirjeva solata z majonezo.

Nedelja.

Opoldne: 1. Parmezanova juha (46). 2. Srnji hrbet v limonovi omaki. Krompirjevi rogljički. Mešana solata. 3. Torta iz beljakov.

Zvečer: Sunkova pasteta. Solata.

Božični večer.

1. Juha iz rožnatga ohrovta (26). 2. Riba v zavarku (126). Pečen krompir. Solata. 3. Potica. 4. Pomarančna bopla.

Silvestrov večer.

1. Mešana predjed (presno maslo, sardele ali pa sardine, kisle kumarice, krompir z majonezo, vložene gobice). 2. Palačinke z možganskim nadevom. Solata. 3. Pecivo. 4. Punč.

Številke v oklepaju pomenijo številko recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za ležeče tiskana jedila prinašamo recept.

Ocvrti krompirjevi žličniki.

20 dkg krompirja skuhamo in pretlačimo. Nato zmešamo 5 dkg masti, eno jajce, pretlačeni krompir, 5 dkg moke in nekoliko soli. Iz te zmesi napravimo čisto majhne žličnike, ki jih ocvremo na masti in serviramo h goveji juhi na posebnem krožniku.

Krompirjeva solata z majonezo.

Pol kilograma krompirja skuhamo, olupimo in zrežemo na režnje kakor za krompirjevo solato. Ko je krompir še vroč, nalijemo nanj olja, ga posolimo in dolijemo kisa.

Ohlajen krompir zmešamo s tole majonezo: Iz dveh trdo kuhanih jajc poberemo rumenjaka in ga mešamo z oljem, dokler ne nastane gladka zmes. Nato ji pridenemo kisa, malo limonovega soka, gorčice, eno pretlačeno sardelo, nekoliko sesekljane drobnjaka in soli. Lahko jo tudi opopramo.

Ko je krompir dobro zmešan z majonezo, ga zložimo v skledo in ozaljšamo. H. H.

Srnji hrbet v limonovi omaki.

Hrbtu mlade srne odstranimo kožo, ga pokapamo z limono in pomažemo z oljem. Čez nekaj časa ga posolimo in spečemo na presnem maslu. Medtem ko se meso peče, ga moramo tudi večkrat pokapati s presnim maslom in z limono. Ko je meso mehko, mu dodamo dobre smetane, vse skupaj prevremo in zalijemo potem s toliko juhe, da dobimo gosto omako, v kateri skuhamo na rezine zrezane gobe. Nazadnje zrežemo hrbet na režnje, ki jih zložimo na krožnik, polijemo z omako in obložimo z limonovimi rezinami, na katere denemo brusnice.

Torta iz beljakov.

V trd sneg iz 5 do 6 beljakov vmešamo 12 dkg sladkorja, dve žlici drob-

tin, prepojenih z rumom, noževo konico cimeta, prav toliko zmlete kave, 5 dkg na drobno zrezanega citronata (ki ga lahko tudi izpustimo, če ga nimamo radi) in 12 dkg zmletih orehov. Namesto orehov lahko vzamemo tudi prav toliko oprazanih zmletih lešnikov ali olupljenih zmletih mandeljnov ali pa nastrgane čokolade. Torto prevlečemo nazadnje s kakršnikoli ledom ali pa s tolčeno oslajeno smetano. H. H.

Sunkova pasteta.

Iz 20 dekagr. mehke pšenične moke, ščepeca soli, 1 rumenjaka, 6 dkg raztopljene masti in primerne količine vroče vode naredimo gosto, gladko testo. Iz tega testa napravimo hlebček, ki ga pokrijemo in postavimo za dve uri počivati.

Medtem pa zavremo za nadev osminko litra vode, v katero smo vrgli košček presnega masla. Ko voda zavre, primešamo polagoma 15 dkg moke in pražimo to nad ognjem tako dolgo, da nastane gosta zmes, ki se loči od kuhalice in posode. Ko se ohladi, ji dodamo 50 dkg puste surove svinjine in 50 dkg prekajene svinjine ter vse skupaj (s testom vred) večkrat dobro sesekljamo. Nato sevremo 20 dekagr. na koščke narezane prekajene slanine, zarumenimo na njej srednjeveliko na rezine narezano čebulo in oboje pretlačimo skozi žičnato sito. Ko se pretlačena čebula ohladi, jo mešamo tako dolgo, da se peni, in potem po malem dobro vmešamo dve jajci, beljak, ki nam je ostal od testa, in drobno sesekljano meso. Ta nadev osolimo, pri tem pa ne smemo pozabiti, da je prekajeno meso že slano; dodamo belega popra, zmletega pimenta, nastrganega muškatovega oreška, zvrhano žličko sesekljane peteršilja in kozarček konjaka ali pa araka. Nazadnje primešamo še 20 dkg na kocke zrezane kuhane gnjati in 2 do 3 žlice presnega kuhanega graha.

Testo, ki mora dve uri počivati, razvaljamo 3 mm na debelo in izrežemo iz njega dve tako veliki okrogli kрпи, kolikršno je dno kozice, v kateri bomo pekli pasteto. Eno teh dveh okroglih krp položimo potem na dno pomazane kozice, z ostanki razvaljanega testa pa obložimo stene kozice. Nato naložimo v kozico 4 cm na debelo nadev, ki ga enakomerno razmažemo in pokrijemo z drugo okroglo krpjo. Tam, kjer se kosi testa stikajo, jih ob robu stisnemo, da je nadev dobro zadelan. Pasteto z vrha nekolikokrat prebodemo, nakar jo denemo v srednjevročo pečico in pečemo 1½ do 2 uri, da postane zlatorumena. Toplo pasteto serviramo s paradižnikovo omako ali pa s kuhano zelenjavo, mrzlo pa s kakršnokoli solato ali s tatarsko omako. Ta recept je za osem oseb.

(Po «Wiener Küche».)

Pomarančna bopla.

V posodi za bogle potresemo na tenko olupljen olupček pomaranče z 10 dkg stolčnega sladkorja, pokapamo s sokom dveh pomaranč in s 3 žlicami konjaka ali pa araka in počakamo dve uri. Medtem kuhamo 10 minut četrt litra vode, v katero smo deli 15 dkg sladkorja in košček vanilije. Ko se tekočina ohladi, jo zlijemo na marinirane pomarančne olupke, takoj nato pa še en liter belega vina. Bovo ponudimo zelo mrzlo.

(Po «Wiener Küche».)

Le z

DR. OETKER JEVIM
Backinom

«Soba mi je zelo všeč. Vidim pa, da imate otroke. Ali me ne bodo pri delu motili?»

«Kar brez skrbi bodite! Kadar vpijejo, vedno odprem — radio!»

Zavarovanja
vseh vrst
prevzema
»SLAVIJA«
jugoslov. zavarovalna banka
(v Ljubljani)
LJUBLJANA
ZAGREB
BEOGRAD
SARAJEVO
NOVI SAD
OSIJEK
SPLIT

Misterij žene, ki se NIKDAR NE POSTARA

Nobene gube nobene brazde v 45. letu! Gladka, jasna in čista koža mladega dekleta! Videti je kakor čudež, a ima vendarle svoje znanstvene vzroke. To so magični učinki »Blocela« — presenečljivega odkritja profesorja dunajskega vseučilišča dr. Stejskala. Blocel je dragocen naravni pomladilni element, ki ga mora imeti vsaka gladka in napeta koža. Zdaj je v vsaki tubi rožnate kreme Tokalon ter Vam redi in pomlajuje kožo, ko spite. Vsako jutro ko se zbudite ste videti mlajši! Gube in brazde so kakor izbrisane.

Cez dan uporabljajte dnevno hrano za kožo Tokalon (ki ni mastna), da napravite svojo kožo svežo in jasno, da Vam odstrani zajedalce in vso nesnago kože. Pomladite se za deset let in ostanite mladi! Napravite konec ohlapnim mišicam lica. Rešite se uveneje polti. Pridobite si spet mlado in čvrsto lice ter mehko lepoto iz dekliške dobe. Navdušeni boste zaradi pravih magičnih učinkov obeh hran za kožo Tokalon. Ako ne bo tako se Vam denar povrne.

«Kaj, tako poceni prodajate ta kolesa? Pri tem vendar ne morete prav nič zaslužiti!»

«Saj tudi ne zaslužim. Zato pa toliko več na — popravilih!»

*

Janezek vidi prvič v svojem mladem življenju gospoda, ki je plešast in ima dolgo brado.

Gleda in gleda in se čudi. Naposled se vendarle ojunači in vpraša: «Povej, striček, zakaj pa imaš ti svoje lase na bradi in ne na glavi?»

VED. ŠARC

Ljubljana, Šelenburgova 5

Priporočila:
Bogato zalogo perila,
platna, šifonov, namiznih
garnitur, brisač, robcev in
trikotaje

Velika izbira nogavic
Opreme za neveste

Steznik, ki Vas bo zadovoljil
v vsakem pogledu, Vam napravi
točno po meri IRENA SALAJ,
Tyrševa 1-a.

Pecivo

Mandeljni poljubčki.

10 dkg olupljenih in podolgovato narezanih mandeljnov vmešamo s 15 dkg sladkorja in z enim beljakom, naredimo iz tega prav voljno zmes, ki jo začini-
mo s cimetom. To pražimo potem na
ne prehudem ognju in pri tem nepre-
stano mešamo. Tik preden zavre, dobro
vmešamo 1 dkg moke. To zmes denemo
v majhnih kepcah na že pripravljene
bele okrogle ploščice iz oblatov in spe-
čemo te poljubčke svetlorumeno na pe-
kači v srednjevroči pečici.

Sladkorne kepice.

Dvema beljakoma primešamo toliko
sladkorne moke, kolikor se je v njuju
raztopi. Potem pridenemo nekaj drobno
zmletih mandeljnov in raztopljene čo-
kolade, lahko tudi malo likerja za okus.
Iz te zmesi naredimo za oreh velike
kroglice, jih povaljamo v zmletih man-
deljnih ali pa v čokoladi in jih posu-
šimo na zraku.

Dijaške paličke.

14 dkg sladkorja dobro vmešamo z
2 celima jajcema, pridenemo 14 dkg na
debelo narezanih orehov, 5 dkg rozin,
sok in olupek limone in 12 dkg moke.
Pekačo namažemo s presnim maslom,
jo potresemo z moko ali pa z drobtina-
mi in denemo potem vanjo zmes, naj-
več dva prsta na debelo, ter jo spečemo.
Pečeno zmes narežemo, ko je hladna,
na paličke poljubne velikosti. H. H.

Nürnberški kolački.

24 dkg sladkorja stepemo s stepalni-
kom za sneg s 4 velikimi jajci, da se

gosto speni, potem primešamo 4 dkg
drobno sesekljanih arancinov, 4 dkg
drobno sesekljane citronata, 3 g kar-
damonov, 3 g cimeta, 20 dkg olupljenih
podolgovato narezanih in svetlorumeno
opraženih mandeljnov in nazadnje še
20 dkg moke ter denemo testo čez noč
na hladno. Drugi dan namažemo testo
za prst na debelo na lično narezane
oblate, ga pomažemo z raztepenim jaj-
cem in pritisnemo v vsak vogal kolač-
kov po polovico mandeljna. Kolačke
zložimo potem na pekačo, ki smo jo
potresli z moko, in jih spečemo v sred-
njevroči pečici, da postanejo svetlo-
rumeni.

(Po «Wiener Küche».)

Punč.

Odrgnemo ½ kg sladkorja ob poma-
ranče in limono ter primešamo potem
precejni sok dveh limon in treh po-
maranč. Potem vlijemo na to pol litra
vrele vode, pol litra čaja in pol kozarca
ruma. Punč damo na mizo v kozarcih
ali pa v skodelicah. Punču lahko pri-
denemo tudi kozarec vina in malo va-
nilije. Na mizi naj bo tudi steklenica
ruma, da si ga lahko vsakdo še prilije,
če hoče.

Pecivo za okras božičnega drevesa

Čokoladne prestice.

Iz 15 dkg ostre moke, 10 dkg mehkega
presnega masla, 5 dkg sladkorja, 5 dkg
kakaa, 1 jajca in ščepca cimeta zame-
simo na hitro gladko testo. To testo mo-
ra pol ure počivati, nakar naredimo iz
njega prestice, ki jih zložimo na dobro
namazano in potreseno pekačo ter spe-
čemo v precej vroči pečici svetlorjavo.
Ko se prestice ohladi, jih prevlečemo s
čokoladnim ledom.

Čokoladni led. Vmešamo 10 dkg se-
grete čokolade s 5 dkg svežega presnega
masla in z žličko ruma, da dobimo go-
sto tekočo čisto gladek led, ki mora biti
samo toliko topel kakor naše ustnice.
V takšen led pomakamo nato ohlajene
prestice in jih devamo potlej z vilicami
na sito ali pa na pergamentni pa-
pir in postavimo potem na hladen pro-
stor, da se led strdi.

Ponarejeni sadeži.

Pol kilograma sladkih mandeljnov po-
parimo, posušimo in zmeljemo hkrati s
5 dkg grenkih mandeljnov ter jim pri-
mešamo 7 dkg stolčnega sladkorja in
2 žlici malinovega soka. To zmes meša-
mo na zmernem ognju s kuhalnico tako
dolgo, da se testo loči od kuhalnice in
posode. To testo pregnetemo potem še
enkrat na deski, ki smo jo potresli z
moko, in mu pridenemo še 25 dkg slad-
korja. Iz testa izoblikujemo nato različ-
no sadje (jabolka, hruške, češplje, češnje
itd.). Namesto muhe zabodemo v sadež
nageljnovo žbico, na drugi konec pa
pecelj od pravega sadja. Te sadeže po-
barvamo lahko tudi z barvo za slaščice.

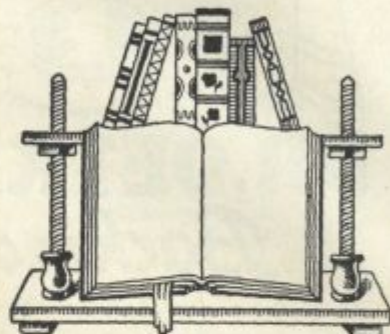
Najlepši
okras sobe je

knjižna omara

z lepo in okusno

vezanimi

knjigami. Lepo vezavo,
od preproste do naj-
finejše, Vam pa oskrbi

knjigoveznica

Jože Žabjek
Ljubljana, Dalmatinova 10

Izdelava vsakovrstnih
trgovskih knjig po na-
ročilu, kakor tudi vseh
drugih v to stroko
spadajočih del.
Lastni črtalni stroj

Nihče me ne more prepričati, da je
praženi ječmen, ki se dobiva dandanes
kot odprto blago na tehtnico ali v raz-
nih zavitkih, isto, kar je Kneippova
sladna kava!

«Kneippova sladna kava», ki je zdra-
va, izdatna in tečna za otroke kakor za
odrasle, se dobi samo v originalnih kar-
tonskih zavitkih s sliko znanega žup-
nika Kneippa!

Bolniki so povsod. Zato je nujno po-
trebno, da se pazi na urejeno prebavo.
Zdravniki priporočajo Darmol od-
raslim in otrokom. Tudi pri večkratni
uporabi ne pride v navado. Uporab-
ljajte pri zaprtju dobro odvajalno
sredstvo Darmol. Dobi se v vseh
lekarnah. Reg. 25.801/37.

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinskih knjig: za vse
leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za
Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 70.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinska
knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.
Deset broširanih rodbinskih knjig Din 87.—, Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajškova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/I. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Ivan Ovsenik
v Ljubljani.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

AURORA
MOUSSELETTE
DOLORES
ALENKA
PHOSPHOR

59

2451-19882

Zelo praktični otroški čevljički iz finega boksa, obrobjeni s toplo kožuovino. Varujejo Vašo deco pred mrazom.

99

4055-66509

2675-66513

99

Izpopolnjujoč našo obrt, smo izdelali tudi zimske čevlje za dame, gospode in deco. Zgornji del je iz toplega sukna, obrobjen s finim boksom, podplat je iz usnja. Damski imajo tudi topel in eleganten rob iz krzna. Zapenjajo se na gumbce in se zato tudi prav lahko obuvajo in sezuvajo.

129

2655-66514

DIPLOMATKE

3659-67704

199

»Diplomatka«, eleganten visok čevlji za gospode, šivan na rom. Zgornji del je iz sukna, spodnji pa iz finega telečjega boksa. Zapenjajo se s patentnim gumbom čez nart in so zato zelo praktični. Stanejo samo 199 din brez pribora.

Bata